

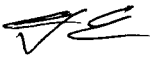
ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือ
ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

รุ่งเรือง ตันเจริญ

คุณฉันทน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2560
ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัตรและคณะกรรมการสอบคุณวุฒิบัตร ได้พิจารณา
คุณวุฒิบัตรของ รุ่งเรือง ตันเจริญ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

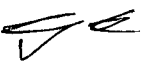
คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัตร

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.พัชกรวิภา โพธิ์ศรี)

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิบัตร

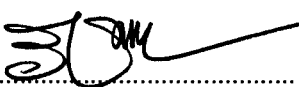

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณั์ เพชรชื่น)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทท)

..... กรรมการ
(ดร.พัชกรวิภา โพธิ์ศรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับคุณวุฒิบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชติ มาพุทธ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.พัศตร์วิภา โปธิศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้ คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและ เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ เพชรชื่น ประธานสอบคุณฉันทิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาตรวจ แก้ไขและ วิเคราะห์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้ กำลังใจ เมตตาอนุเคราะห์ ช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณา ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ในงานวิจัย และบุคคลต่าง ๆ ที่ให้การช่วยเหลือ อนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณนายศักดิ์ชัย ณรงค์หนู ผู้อำนวยการ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา ที่ให้การส่งเสริมในด้านการศึกษา ให้กำลังใจ อำนวยความสะดวกในระหว่างการทำ วิจัยจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของคุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาคุณ แก่เตี่ยนาค ตันเจริญ แม่วิไล ตันเจริญ บุพการี บुरพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งในอดีตและ ในปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

รุ่งเรือง ตันเจริญ

52810021: สาขาวิชา: การศึกษาและการพัฒนาสังคม; ปร.ด. (การศึกษาและการพัฒนาสังคม)

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์/ การส่งเสริม/ ความมีวินัย/ ความร่วมมือ/ สถาบันครอบครัว/ สถาบันการศึกษา

รุ่งเรือง ดันเจริญ: ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา (STRATEGIES FOR ENHANCING STUDENTS DISCIPLINE BY FAMILY AND SCHOOL ENGAGEMENT) คณะกรรมการควบคุมคดียุติพันธ์: จันทรชลิ มาพุทธ, ค.ด., พักตร์วิภา โพธิ์ศรี, ค.ด. 178 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน และกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน กับเทคนิควิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน จำนวน 6 คน ผู้ปกครอง จำนวน 6 คน ครู 1 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล การสนทนากลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. วินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพหรืออยู่นอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนี้สื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วย สถาบันการศึกษา ครูเป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้และทักษะ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต มีการอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี และปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม

2. ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา คือ ควรมีแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือของภาคส่วน การกำหนดแนวนโยบาย ที่เข้ามามีส่วนส่งเสริมความมีวินัยเด็กนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และสถาบันครอบครัว มีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดแผน โครงการ วางนโยบายร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกันในด้านปฏิบัติ

3. การทำสื่อออนไลน์ให้ความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน กฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียนและสังคม สำหรับนักเรียน

52810021: MAJOR: EDUCATION AND SOCIAL DEVELOPMENT: Ph.D.

(EDUCATION AND SOCIAL DEVELOPMENT)

KEYWORDS: STRATEGIES/ STUDENTS' DISCIPLINE/ ENGAGEMENT/ FAMILY/
SCHOOL/ PAR

RUNGRUEANG TANCHAROEN: STRATEGIES FOR ENHANCING STUDENTS
DISCIPLINE BY FAMILY AND SCHOOL ENGAGEMENT, DISSERTATION ADVISORS:
CHANCHALEE MAPUD, Ph.D. PAKWIPAR PHOSRI, Ph.D. 178 P. 2017.

The purposed of this research were to study the situations and conditions effected students discipline and to set up the strategies for enhancing students discipline via family and education institutions. The sample was 12 participants ant the participatory action research (PAR) including 6 students, 6 parents and 1 teacher was used. Data collection were focus group discussion, observation, and interview. The content analysis was used for data analysis.

The result showed that:

1. Students discipline stared at home. Because of the single families, broken families and working outside the home of parents made the gap between students and parents and the media effected perception and discipline of students. Education institutions and teachers were socialization agents to educate knowledge and skill for daily life to be good citizen and abide by social rules of students.

2. The strategies for enhancing students discipline via family and education Institutions cooperation were setting up: Guideline for enhancing students discipline by sectors cooperation, policy for enhancing students discipline, Ministry of Education, education sectors and family institutions had to collaboratively set up plan, project and policy for practice.

3. Develop online media to educated about laws in daily life, school and social's rules and discipline for students.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)	7
ความหมายและความสำคัญของคำว่าวินัย	12
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	14
บทบาทของสถาบันครอบครัวต่อการส่งเสริมความมีวินัย	18
ความหมายและความสำคัญของยุทธศาสตร์	25
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน	39
ตอนที่ 2 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือ ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา	40
4 ผลการวิจัย	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน	47
ตอนที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา	49
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผลการวิจัย.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก.....	133
ภาคผนวก ข.....	135
ภาคผนวก ค.....	145
ภาคผนวก ง.....	148
ภาคผนวก จ.....	167
ประวัติย่อของผู้วิจัย	178

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
2	ขั้นตอนการวิจัย.....	46
3	สรุปยุทธศาสตร์เสริมสร้างวินัยเด็กไทยยุค 4.0.....	110
4	สรุปยุทธศาสตร์สานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา	111
5	สรุปยุทธศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้สู่การสร้างวินัย	112
6	สรุปยุทธศาสตร์สื่อสายใยรักสู่ครอบครัว.....	113
7	สรุปยุทธศาสตร์สื่อสัมพันธ์เปิดใจวัยทีน	114

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามสังคม ด้วยการที่ทุกคนต้องประกอบอาชีพพ่อแม่ ทำงานนอกบ้าน ครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ลูกต้องอยู่บ้านตามลำพัง มีอิสระในความคิดรับสื่อต่าง ๆ ได้ง่ายจากโลกเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า จึงทำให้เด็กและเยาวชน รักความสะดวกสบายขาดความมุมานะ อดทน ชีวิตเรียบง่าย ไร้กฎระเบียบ เด็กและเยาวชนไทยได้รับอิทธิพลของกระแสสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยมีความซับซ้อน วิกฤติ และรุนแรงขึ้น ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ตลาดการแข่งขันแบบเสรี การเร่งเร้าและการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยม ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทูทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกแยกจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่อแถม เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่น ๆ อีกหลายประการ รวมไปถึงการฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อและการปฏิบัติตนที่เกินความพอดี ตามสถานภาพของนักเรียน (พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์, 2550, หน้า 5)

เรื่องที่ต้องเร่งฟื้นฟู ส่งเสริม และสร้างสรรค์ให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง เนื่องจากคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตจากกระแสวัฒนธรรมตะวันตก เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร โดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้สารเสพติด เทียวกลางคืน ดิดเกม ดื่มสุรา สูบบุหรี่ มั่วสุม การใช้ความรุนแรง และลักทรัพย์ ปัญหาที่น่าเป็นห่วงของเยาวชนไทยในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ร้อยละ 35.8 รองลงมา ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ร้อยละ 23.2 ปัญหาเรื่องความประพฤติ ได้แก่ เทียวกลางคืน ใช้จ่ายเกินตัว และพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ร้อยละ 23.1 ปัญหาติดเกม การพนัน และภัยทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 13.7 และปัญหาเรื่องการเรียน ร้อยละ 4.2 ปัญหาต่าง ๆ เป็นเพราะเด็กและเยาวชนไทยส่วนใหญ่ขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม (สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ, 2553, หน้า 6) ผู้ปกครองมีบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยเด็กวัยรุ่นได้ โดยการพยายามใช้เหตุผล เป็นที่ปรึกษาของเด็กวัยรุ่น เป็นผู้ฟังที่ดี ยอมรับฟังเหตุผล

ไม่บังคับเด็กวัยนี้จนเกินไปข้อสำคัญที่สุด จะต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติทางลบที่มีต่อเยาวชนวัยรุ่น และเป็นตัวแบบที่ดีทั้งทางด้านความประพฤติ มาตรฐานจริยธรรม และค่านิยม ข้อสำคัญผู้ใหญ่ทั้งครูและผู้ปกครองควรจะเป็นผู้ที่วัยรุ่นสามารถปรึกษาปัญหาได้ (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2559, หน้า 89)

ปัญหาครอบครัว เช่น ปัญหาเด็กจรจัด ปัญหายาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการข่มขืนชำเราเด็ก และปัญหาทำแท้ง เป็นต้น ทั้งนี้ สืบเนื่องจากผู้นำครอบครัว ต้องดิ้นรน ขวนขวายออกไปทำงานหารู้งานค่า ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด ทำให้เขาเหล่านั้นขาดความรัก ความอบอุ่น ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุตรไม่มีความเคารพเชื่อฟัง ขาดจิตสำนึกในการรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ปัญหานักเรียนขาดความมีวินัย เป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นซึ่งอาจเป็นผลมาจากความแปรปรวนทางอารมณ์ ปัญหาการปรับตัว เนื่องจากพัฒนาการทางร่างกาย และสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่นักเรียน ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้พบเห็นจากสื่อเทคโนโลยี ทำให้เยาวชนขาดความมีวินัย ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้คู่คุณธรรม ใช้เครือข่ายการศึกษา ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เสริมสร้างวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบความดี (กรมวิชาการ, 2542 ข, หน้า 13-17) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) มีมาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม และจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต 3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที 4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เห็นแก่ตัว 5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 6) ผู้เรียนปฏิบัติตามเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549, หน้า 11) ด้านความมีวินัยเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน การควบคุมพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับกฎระเบียบและสุณิสัยอันดีที่เป็นประโยชน์ในระยะยาวต่อตนเองนั้น อันมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่ตนมีอยู่ได้อย่างราบรื่น และเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ไม่ยึดเอาความต้องการ ณ ปัจจุบันของตนเป็นที่ตั้ง ดังนั้น การเสริมสร้างวินัยให้แก่เด็กและเยาวชนนอกจากจะเป็นการส่งเสริมเด็ก โดยตรงแล้ว ยังนับว่ามีผลช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมไทยไปพร้อมกันด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 7-8)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ร่วมมือกันที่จะพัฒนานักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

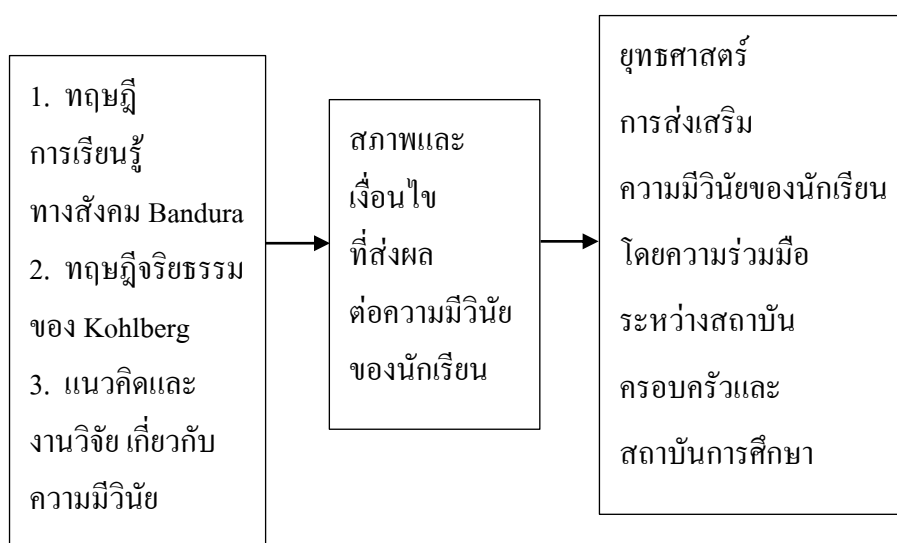
คำถามการวิจัย

1. สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียนเป็นอย่างไร
2. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษา ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ของ Bandura (1997) และ
2. ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg (1976)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เสริมสร้างวินัยต่อนักเรียน
2. ได้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการนำไปประยุกต์ใช้เสริมสร้างวินัยแก่นักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้ได้รับ รางวัลเยาวชนดีเด่น จำนวน 4 คน ครูดีเด่นจากคุรุสภา จำนวน 4 คน และผู้ปกครองดีเด่น จำนวน 4 คน

ตอนที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การยกร่างกรอบของยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

โดยการประชุมกลุ่มย่อย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากการใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2. นำร่างกรอบยุทธศาสตร์ไปเป็นแนวทางเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR)

- กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ครอบครัว เลือกแบบเจาะจง
- เครื่องมือ แบบประเมินพฤติกรรม จำนวน 4 ฉบับ สำหรับ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน
- นักเรียนประเมินตนเอง แบบสัมภาษณ์ และการจดบันทึก

3. การสรุปสังเคราะห์ภาพรวมที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ยุทธศาสตร์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการทำแผนร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปปฏิบัติจริงให้บรรลุเป้าหมายในการปรับตัวด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การเลือกเป้าหมาย 3) การจัดเตรียมแผนโดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและค้นหาหนทางไปสู่เป้าหมาย 4) การติดตามประเมินผลว่ามีความก้าวหน้าหรือไม่อย่างไร

สภาพและเงื่อนไข หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำของนักเรียนเกี่ยวกับความมีวินัย และปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำวิธีการ วิธีการ แก้ปัญหาหรือพัฒนาบุคคลหรือหน่วยงาน อย่างเป็นระบบ โดยที่ขั้นตอนการปฏิบัติต้องมี ความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาและพัฒนา

ครอบครัว หมายถึง สถานที่ที่มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาใช้ชีวิตร่วมกัน ประกอบด้วย พ่อ แม่ และเครือญาติ โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมีบทบาทหน้าที่ อบรมสั่งสอนให้บุตรเป็นคนดี

สถาบันการศึกษา หมายถึง สถานที่ที่มีครูซึ่งทำหน้าที่อบรมขัดเกลาให้นักเรียนให้เป็นคนดี ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรม มีทักษะชีวิต ทักษะสังคมเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง ความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัว

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว แบ่งเป็น

1. แบบประชาธิปไตย หมายถึง การเลี้ยงดูและอบรมให้เป็นคนดีต้องการเปิดโอกาสให้ สมาชิกแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวด
2. แบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การเลี้ยงดูและอบรมให้เป็นคนดีแบบควบคุมให้อยู่ใน ระเบียบวินัย ไม่ให้กระทำสิ่งใดตามที่นักเรียนต้องการ ลงโทษเมื่อกระทำผิดกฎระเบียบที่กำหนดไว้
3. แบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การเลี้ยงดูและอบรมให้เป็นคนดีแบบไม่ได้รับการเอาใจใส่ ไม่สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร

ความมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม โดยปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่งมีทั้งวินัยต่อตนเองและวินัยต่อสังคมของนักเรียนในการควบคุมตนเองให้กระทำการและปฏิบัติตาม

1. การตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตามและการทำงาน ให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาที่วางไว้ เช่น การมาโรงเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ ทำพิธีหน้าเสาธงทันเวลา การเข้าห้องเรียน ตรงเวลา ส่งงานตามกำหนดเวลา เป็นต้น

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้บรรลุผลสำเร็จ พร้อมที่จะปรับปรุงงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ต้อง มีการบังคับจากบุคคลอื่น

3. การแต่งกาย หมายถึง การสวมเสื้อผ้าตามระเบียบของโรงเรียน เช่น การแต่งกาย ถูกระเบียบของโรงเรียน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ทรงผมถูกระเบียบ รู้จักแต่งกายให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ เป็นต้น

4. ความอดทน หมายถึง การปฏิบัติโดยการแสดงออก มีความพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยความอดสาพยายาม

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การปฏิบัติโดยการแสดงออก ด้วยการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม พึ่งพาตนเองได้ มีความคิดเป็นของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีจิตใจมั่นคง กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญความจริง ไม่คล้อยตามผู้อื่น โดยไร้เหตุผล

6. การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม หมายถึง การปฏิบัติโดยการแสดงออกตามระเบียบข้อบังคับ และข้อตกลงของบ้าน โรงเรียนและสังคมปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดนักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 12-14 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษายุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน และ 2) กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีรายละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

1. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)
2. ความหมายและความสำคัญของคำว่าวินัย
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 ทฤษฎีวิจัยธรรมชาติของ Kohlberg
  - 3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura
4. บทบาทของสถาบันครอบครัวต่อการส่งเสริมความมีวินัย
  - 4.1 การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
  - 4.2 สัมพันธภาพในครอบครัว
  - 4.3 การเป็นแบบอย่าง
5. ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์
6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 และพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ชื่อขณะนั้น) มีหน้าที่จัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (ชื่อเดิม) เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้เสนอแผนการศึกษาแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ประกาศใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2545

แผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ได้ใช้มาเป็นเวลากว่า 7 ปี นับถึงปัจจุบัน ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการเกิดขึ้น นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งได้กำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (3) ว่า

(3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าวิจัยจากรัฐ

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้กำหนดในมาตรา 49 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ

จากปรัชญาพื้นฐานและกรอบแนวคิดดังกล่าวข้างต้น เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้จึงมุ่ง (1) พัฒนานคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ (2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม ที่แสดงออก ได้แก่ มีวินัย ประหยัด มีความเอื้ออาทร เกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศ รักชาติ ภูมิใจในความเป็นไทย มีวิถีประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น อย่างสันติสุข ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง

คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือรอบด้าน รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคน ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ ทันเทคโนโลยี สามารถใช้สติและปัญญาในการเผชิญและพิชิตปัญหา พัฒนาตนเอง ได้เต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่คน สังคม และประเทศชาติได้

คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริง แจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย และสามารถดำรงชีวิต อย่างพอเพียงร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ

เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จึงมุ่งมั่นพัฒนาคนและสังคมไทยโดยรวม ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา โดยมีเป้าหมาย ให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นเป้าหมาย และฐานหลักของการพัฒนาประเทศปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้นเรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมมีจิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนา คนไทยเพื่อพัฒนาสังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน มีสุขภาพ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร

3. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคม คุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ

และยั่งยืน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาและเรียนรู้ มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือในภูมิภาคและกับนานาชาติมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 1-19)

สรุปได้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมขั้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1. คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 3-7)

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี (2548, หน้า 38) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทางการศึกษา หมายถึง การที่ผู้ปกครองร่วมกันคิดแก้ปัญหา ร่วมงานกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่จะพัฒนา ใ้ทั้งงานการศึกษาของนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยลงมือปฏิบัติ ช่วยเหลือกัน และร่วมรับผิดชอบตลอดจนยอมรับผลการทำงาน และพร้อมที่จะแก้ไขและพัฒนางานการศึกษา ต่อไป

สรวาดิ เพ็งศรี โคตร (2554, หน้า 36) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึง ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้ในหลายลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

สยาม เวชกามา (2557, หน้า 58) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลผู้ให้ การอบรมเลี้ยงดู คุ้มครอง ปกป้อง ดูแล รักษา ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนที่อยู่ในความปกครอง ซึ่งได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้อุปการะได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือป้องกัน แก้ไขปัญหา และร่วมประเมินผล ในกิจกรรมใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ ถึงตัวนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้ ในหลายลักษณะผู้ปกครองร่วมกันคิดแก้ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมติดตามผล ระหว่างสถาบันครอบครัวกับสถาบันการศึกษา พัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

ความหมายและความสำคัญของคำว่าวินัย

ซึ่งค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ได้แก่

1. การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติอยู่ในสัจความดีนั้น
2. การรู้จักข่มตัวเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในสัจความดีนั้น
3. การรู้จักอดทน อดกลั้นและอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัจความสุจริตไม่ว่าจะว่า

ด้วยเหตุประการใด

4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละผลประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง (กระทรวงวัฒนธรรม, 2548, หน้า 23)

ในด้านการศึกษาระบบศึกษาระดับมัธยมศึกษา นาน โยบาย 8 คุณธรรมพื้นฐาน ที่ควรเร่งปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชน ได้แก่

1. ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จ

ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสูงส่ง มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักรงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชี ราบรับ-รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอดจากความรู้อีกล้ำเอียงหรืออคติ

วินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ขอบบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบของสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา สถาบัน/องค์กร/ สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ และตั้งใจ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2544, หน้า 1077) วินัย (Discipline) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนข้อบังคับปฏิบัติ

กรมวิชาการ (2542 ก, หน้า 21) วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้ได้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักการปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 20) วินัย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการควบคุมตนเองให้กระทำการและปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของโรงเรียนในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

สุพัตรา สุภาพ (2546, หน้า 36) การมีระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักทำตามกฎเกณฑ์ ไม่ฝ่าฝืน ไม่เห็นแก่ความสบายเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือผลประโยชน์ตนเองเป็นหลัก จนขาดความเป็นระเบียบ ระเบียบวินัยจึงสร้างคนให้มีความประพฤติปฏิบัติไปตามกฎเกณฑ์ที่สังคมต้องการ

เพชร ณ ป้อมเพ็ชร (2548, หน้า 12) วินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผนหรือข้อบังคับที่วางไว้เพื่อให้ชีวิตในสังคมดำเนินไปอย่างเรียบร้อย มีความกลมกลืนไม่แตกแยกรวมกัน เป็นหมู่เหล่า วินัยนี้สังคมกำหนดให้เราหรือเราจะกำหนดให้แก่ตนเองก็ได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544, หน้า 233) วินัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการให้รางวัลตนเองเมื่อตนเองทำดีและลงโทษตนเองเมื่อทำความชั่วเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองหรือความสามารถในการยับยั้งชั่งใจเป็นตัวของตัวเอง

จากความหมายของวินัยที่ผ่านมาข้างต้นสรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตนตามกฎในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสังคม ด้วยความเต็มใจ มีวินัยและปฏิบัติตนในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับอย่างเหมาะสม

วินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้ผู้ที่มิมีวินัยในตนเองจะเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ และเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้ที่มิระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้ว เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ใหญ่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532, หน้า 759) และวินัยในตนเองเป็นหัวใจของการแสดงออกซึ่งคุณธรรม เนื่องจากสามารถควบคุมตนเองได้ สามารถทำความดีด้วยตนเอง และมีความกังวลเมื่อกระทำการที่ไม่ถูกต้องซึ่งจะช่วยยับยั้งและป้องกันไม่ให้บุคคลกระทำความผิด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2523, หน้า 3) นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2542 ข, หน้า 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองว่าเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรอคอย การแก้ปัญหาส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องโดยใช้หลักการของเหตุผล โดยไม่ต้องให้ผู้ใดมาควบคุมบังคับ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวมจึงควรส่งเสริมวินัยในตนเอง ซึ่งจะช่วยให้มีความสามารถ

1. ด้านสติปัญญา ช่วยให้รู้จักคิดใช้เหตุผล ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. ด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ ช่วยให้ออกแสดงออก มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักการแบ่งปัน รู้จักการรอคอย

สรุปได้ว่าวัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายอย่าง ทำให้ต้องมีการปรับตัวหลายด้านพร้อม ๆ กัน จึงเป็นวัยที่จะเกิดปัญหาได้มาก การปรับตัวได้สำเร็จจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาตนเอง เกิดบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตต่อไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Kohlberg (1976, pp. 32-34) อาศัยทฤษฎีของ Piaget เป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎีของ Kohlberg เป็นทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ และแต่ละระดับแบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-conventional level) เป็นพัฒนาการของเด็กวัย 2-10 ขวบ เด็กวัยนี้จะใช้การลงโทษ และรางวัลเป็นการตัดสินความถูกผิด เป็นวัยเชื่อถือผู้ใหญ่ ความสนใจจะอยู่ที่ตนเอง ไม่เข้าใจในระเบียบแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการของเด็กวัยนี้มี 2 ชั้น ได้แก่

1.1 ชั้นที่ 1 เป็นชั้นการให้การลงโทษเป็นเหตุผลของการตัดสิน เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 2-7 ปี เป็นชั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์ หรือคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะกลัวการลงโทษ

1.2 ชั้นที่ 2 เป็นชั้นการแสวงหารางวัล ชั้นนี้เด็กจะทำดีตามคำสั่ง และกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ เป็นชั้นต้องการรางวัลเป็นสิ่งตอบแทนมาตัดสินในการประพฤติปฏิบัติ เด็กทำดีเพราะต้องการได้รับคำชมเชย หรือได้รับรางวัลอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการตอบแทน

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) เป็นพัฒนาการของเด็กวัย 10-16 ขวบ พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้จะยึดถือกฎเกณฑ์ของสังคม หรือของกลุ่ม ไม่อยากทำความผิด เพราะต้องการให้กลุ่มหรือสังคมยอมรับ หรือให้ตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม วัยนี้เป็นวัยที่ยึดบุคคลที่ตนรักเป็นแบบฉบับหรือระเบียบของกลุ่มเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

2.1 ชั้นที่ 3 ชั้นใช้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน ชั้นนี้เด็กจะทำตามความเห็นชอบของกลุ่ม ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม หรือตามแบบฉบับของสังคม เพื่อต้องการการยอมรับของกลุ่ม หรือสังคม ระยะเวลาเด็กจะมีอายุระหว่าง 10-13 ปี เป็นชั้นการทำตามผู้อื่นที่ชอบ

2.2 ชั้นที่ 4 ชั้นใช้ระเบียบแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน ระยะเวลาเด็กจะมีอายุระหว่าง 13-16 ปี เป็นชั้นทำตามหน้าที่ของสังคม เด็กจะใช้กฎเกณฑ์ระเบียบ

แบบแผนของสังคมมาเป็นเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต และจะปฏิบัติหน้าที่ตามค่านิยม และกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือของสังคม เพื่อความเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือสังคมนั้น เด็กวัยนี้จะทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

ลักษณะวัยรุ่นตอนต้น (อายุ 12-14 ปี) มักจะมีอารมณ์หงุดหงิดง่าย เริ่มสร้างสัมพันธที่ใกล้ชิดกับเพื่อนฝูง เริ่มทำตามกลุ่มเพื่อนไม่ว่าจะเป็นวิธีการแต่งตัว กิจกรรมหรือความสนใจด้านอื่น ๆ เริ่มมองเห็นความบกพร่องของพ่อแม่ และตระหนักว่าพ่อแม่ไม่ใช่คนสมบูรณ์แบบ หรือเป็นฮีโร่เหมือนเมื่อตนยังเป็นเด็กชอบตั้งคำถามถึงคุณค่าและเหตุผลของกฎต่าง ๆ ที่พ่อแม่ตั้งขึ้น (อุมาพร ตรังสมบัติ, 2542, หน้า 175-176)

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post-conventional level) เป็นระยะที่เด็กมีอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้บุคคลจะเข้าใจค่านิยม คุณค่าทางจริยธรรม และหลักเกณฑ์ที่นำไปใช้ในสังคม จะนำความเข้าใจเหล่านี้ไปใช้สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง การพิจารณาความคิด ความชั่วจะพิจารณาได้อย่างลุ่มลึก และมีเหตุผล ไม่ยึดหลักเกณฑ์ตายตัว และไม่ยึดตัวบุคคล หรือค่านิยมเฉพาะกลุ่ม จริยธรรมระดับนี้เป็นจริยธรรมที่แยกออกจากกฎเกณฑ์ และการคาดหวังจากคนอื่น แต่จะใช้ความคิดตรรกะตรงซังใจ เป็นแนวทางการเลือกการประพฤติปฏิบัติ แบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น ได้แก่

3.1 ชั้นที่ 5 ชั้นใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเป็นชั้นที่เลือกการกระทำโดยมีเหตุผล นำค่านิยมของสังคม สภาพการณ์สิทธิและหน้าที่ ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ยอมรับมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจการกระทำ โดยไม่ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้คน หรือหมู่คน และสามารถควบคุมบังคับใจเองได้ พัฒนาการทางจริยธรรมชั้นนี้จะเป็นวัยรุ่นตอนปลายอายุ 16 ปีขึ้นไป จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการกระทำจะคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นชั้นการกระทำโดยไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น

3.2 ชั้นที่ 6 ชั้นใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสินใจพัฒนาการทางจริยธรรม ในชั้นนี้จะพบในผู้ใหญ่ที่มีความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในสังคม มีวัฒนธรรมอันดีงามและมีความเจริญทางสติปัญญา ชั้นใช้หลักการจริยธรรมสากล เหตุผลในการตัดสินใจนี้เป็นขั้นสูงสุดของเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล เป็นขั้นนำความรู้สากลที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์คำนึงถึงความถูกต้องมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม บุคคลที่จะพัฒนาจริยธรรมถึงขั้นนี้จะมีอุดมคติเป็นคุณธรรมประจำใจ มีความละเอียดต่อการทำชั่ว คือ มีธรรม ได้แก่ หิริ โอตตัปปะ แม้ว่าจะไม่มีใครเห็นก็ไม่ทำผิด คือ ไม่ทำผิดทั้งที่ลับ และที่แจ้ง หรือแม้แต่มีโอกาสก็ไม่ทำผิด เป็นชั้นการยอมรับคุณค่าของมนุษย์ ไม่ถูกเหยียดหยามคนอื่น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura

Bandura (1997, pp. 31-35) ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อกัน บุคคลเรียนรู้ได้จากการเลียนแบบของตัวแบบ (Modeling) โดยการเห็น (Visualizing) การควบคุมกำกับตัวเอง (Self-monitoring) และการฝึกทักษะ (Skill training) โดยสถานการณ์ที่คนเราประสบจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมบุคคลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลของการผสมผสานระหว่างคุณลักษณะภายในของบุคคลและสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น ซึ่งการเรียนรู้จากตัวแบบ (Observational learning) เป็นการเรียนรู้โดยผลการกระทำนั้น การเรียนรู้ส่วนมากเกิดจากการเรียนรู้จากตัวแบบเป็นการเรียนรู้ที่แยกเอาการเรียนรู้ (Acquisition) และการกระทำ (Performance) ออกจากกัน กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อรับรู้สาร และจบลงเมื่อแปลสารเก็บเอาไว้ในสมอง ส่วนการแสดงพฤติกรรมนั้นเกิดเมื่อมีกระบวนการจงใจ

ในทฤษฎีการเรียนรู้ของมนุษย์ Bandura เชื่อว่ามนุษย์มีพฤติกรรมการเรียนรู้เบื้องต้นและต่อมาก็จะเรียนรู้จากพฤติกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์ จะมีการเรียนรู้จากผลการตอบสนองมนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผลการกระทำ ที่อาจเป็นบวกหรือลบ ประสบการณ์ในการดำรงชีวิตแต่ละวันมนุษย์จะเรียนรู้อะไรที่ทำไปแล้วได้ผลบวกและพฤติกรรมอะไรที่ทำไปแล้วได้ผลลบจากผลที่เกิดขึ้น มนุษย์จะกระทำพฤติกรรมที่ทำให้ผลทางบวกและไม่ทำพฤติกรรมที่ให้ผลทางลบและเกิดจากการเลียนแบบในกระบวนการสังเกตไม่ว่ากระบวนการ ความตั้งใจ กระบวนการจดจำ กระบวนการสร้างพฤติกรรมของอวัยวะเคลื่อนไหวและกระบวนการจงใจ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญเนื่องจากมนุษย์นั้นไม่จำเป็นต้องเกิดพฤติกรรมทุกอย่างที่เรียนรู้เสมอ ฉะนั้นการจงใจให้เกิดการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญในการเลียนแบบจากการสังเกตมนุษย์จึงเลียนพฤติกรรมที่ให้ผลดีมากกว่าพฤติกรรมที่ให้โทษ

การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจึงเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปรับพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพฤติกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยทั้งนี้บุคคลเลือกตัวแบบที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเพื่อสนองต่อสิ่งเร้าที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสภาพการณ์ที่แตกต่างกันพฤติกรรมที่แสดงนี้เป็นผลจากลักษณะในตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมของมนุษย์การกระทำหรือการตอบสนองของมนุษย์ต่อสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดหรือสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ โดยการกระทำนั้นเป็นไปโดยมีจุดมุ่งหมายและเป็นไปอย่างใคร่ครวญมาแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้สีกตัวและไม่ว่าสิ่งมีชีวิต หรือบุคคลอื่นสามารถสังเกตการณ์การกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ก่อให้เกิดการชักจูงหรือการเลียนแบบพฤติกรรม

ที่เกิดขึ้น โดยจะส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งถ้าวัยรุ่นเกิดการเลียนแบบหรือการเลียนแบบ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยจะส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งถ้าวัยรุ่นเกิดการเลียนแบบหรือถูกชักจูง ไปในทางที่ลบก็จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย

Bandura (1977, pp. 1-2) ทฤษฎีความรู้ทางสังคมมีแนวคิดหลักว่าพฤติกรรมจะถูกเสริมแรง หรือปรับเปลี่ยน โดยผลของการกระทำหรือการตอบสนองของบุคคลอื่น ๆ ต่อพฤติกรรมของตนเอง เด็กมีการเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรม โดยผ่านการสังเกตและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าแค่ผ่านการพูดหรือการสั่งสอน ดังนั้นเด็กควรจะได้รับการสอนเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการของการสั่งสอน (Instruction) การฝึกซ้อม (Rehearsal) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) มากกว่าที่จะเพียงแต่ใช้การสั่งสอนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ แบนดูรา ยังเน้นเกี่ยวกับความเชื่อ ในความสามารถแห่งตน (Self-efficacy) โดยได้ให้ความหมายของความเชื่อในความสามารถแห่งตน ไว้ว่าความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมความเชื่อ ในความสามารถแห่งตนนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการเรียนรู้และรักษาพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเผชิญกับความกดดันทางสังคมการเรียนรู้ทางสังคม เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวว่าพฤติกรรม ของคนเราส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตตัวเอง แล้วลอกเลียนพฤติกรรมของตัวเองได้รับการ เสริมแรงเป็นรางวัล โดยที่ไม่จำเป็นที่จะต้องทำตามแบบในทันที แต่อาจจะเก็บจำไว้ไปคิด หรือทดสอบดูก่อนก็ได้ การที่ได้สังเกตตัวเองเป็นเวลานาน ลูกจะมีพ่อแม่เป็นต้นแบบการเรียนรู้ และจะทำตามอย่างพ่อแม่โดยไม่รู้ตัว เพราะการเรียนรู้แบบนี้ จะแฝงอยู่ในความคิด ก่อนที่จะแสดง ออกมาให้เด่นชัด พฤติกรรมของบุคคลหลายอย่างเกิดจากการกระทำตามตัวแบบที่เขานิยมชมชอบ เช่น เพื่อน ดาราภาพยนตร์ นักร้อง นักกีฬา บุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น พฤติกรรมการเรียนรู้ทางสังคม จึงสามารถถูกปรับเปลี่ยนไปได้ตามลักษณะของการเสริมแรง การสังเกตตัวเอง

พัฒนาการด้านศีลธรรม (Moral development) พัฒนาการด้านศีลธรรมเป็นมิติสำคัญ ของพัฒนาการมนุษย์ จากมุมมองของนักพฤติกรรมนิยมมีความเชื่อพฤติกรรมด้านศีลธรรมนั้น ก็มีความเหมือนกับพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการของการวางเงื่อนไข และตัวแบบ ทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะมีการพัฒนาในเหตุผลและศีลธรรมภายใต้บริบท ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (Newman & Newman, 1991, pp. 2-10)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ได้อธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับ สิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อกัน บุคคลเรียนรู้ได้จากการเลียนแบบของตัวแบบ (Modeling) โดยการเห็น (Visualizing) การควบคุม กำกับตัวเอง (Self-monitoring) และการฝึกทักษะ (Skill training) การเรียนรู้จากตัวแบบ (Observational learning) โดยดูจากการกระทำ การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นจึงเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

บทบาทของสถาบันครอบครัวต่อการส่งเสริมความมีวินัย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, หน้า 168) ครอบครัว (Family) หมายถึง ผู้ร่วมครัวเรือน คือ สามี ภรรยา และบุตร ที่มีบทบาทหน้าที่และปฏิสัมพันธ์กัน ภายใต้กฎ กติกา ที่เหมาะสม

สุพัตรา สุภาพ (2541, หน้า 65) ครอบครัว หมายถึง สถาบันสังคมที่สำคัญที่สุด ความคงทน มากที่สุด และเป็นสถาบันทางสังคมกลุ่มแรกที่เรารู้จักทุกคนจะต้องมีตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโต ในครอบครัว โดยครอบครัวจะให้ตำแหน่ง ชื่อ นามสกุล ซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาท ในสังคมที่เรามีส่วนร่วม ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม ซึ่งจะเห็น ได้ว่าสถาบันครอบครัวเป็นจุดช่วยยึดโยงชีวิตคนให้มีเสถียรภาพให้มีคุณภาพมากที่สุดภายใต้ ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรด้วยการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว

เพ็ญญา กุลนภาดล (2547, หน้า 14) ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วย บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และได้มาอาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิตหรือกฎหมาย การแต่งงาน หรือการเลี้ยงดู

จิราพร ชมพิกุล, ปราณี สุทธิสุขนธ์, เกรียงศักดิ์ ชื่อเลื่อม, และคุณณี คำมี (2552, หน้า 8) ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ผูกพันกันทางสายโลหิต หรือกฎหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน เช่น บิดา มารดา สามีภรรยา บุตร และปู่ย่าตายาย เป็นต้น

สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว (ม.ป.ป., หน้า 2) ครอบครัว หมายถึง บุคคลหรือ กลุ่มบุคคล จำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิต การสมรส หรือความผูกพันกันทางด้านจิตใจ โดยมีรูปแบบและลักษณะที่หลากหลาย ตามการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพึ่งพาตนเอง ทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน อย่างใกล้ชิดโดยทางสายโลหิต หรือการสมรส ได้แก่ บิดา มารดา และบุตรซึ่งความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกของครอบครัวนั้นต้องอาศัยความรักและความปรารถนาดี หรือความผูกพันกันทางด้านจิตใจ โดยมีความหลากหลายการถ่ายทอดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี จริยธรรมต่าง ๆ เศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการดำรงชีวิต พึ่งพาตนเองอยู่ในสังคมต่อไป

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2551, หน้า 159) และมาร์กาเร็ต และฮาเวิร์ด (Margaret & Howard, 2006, p. 22) กล่าวว่า การกระทำระหว่างกันทางสังคมด้วยสัญลักษณ์ หมายถึง การกระทำระหว่างกัน ทางสังคม (Social interaction) ของบุคคลที่มีผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อความคิดหรือการกระทำของ

บุคคลอีกคนหนึ่ง ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นไปในทิศทางเดียวหรือเป็นการกระทำของทั้งสองฝ่าย การกระทำระหว่างกันทางสังคมจะต้องมีการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) อย่างใดอย่างหนึ่งสื่อความหมายระหว่างกัน โดยมีการถ่ายทอดความคิดกันและอาศัยพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นสื่อ ดังนั้นการกระทำระหว่างกันทางสังคมจึงต้องเป็นการกระทำระหว่างกันทางสัญลักษณ์ (Symbolic interactionism)

สุพัตรา สุภาพ (2551, หน้า 38-40) กล่าวว่า มนุษย์ทั่วไปไม่มีความเป็นคนตั้งแต่เกิด แต่มีขึ้นได้เพราะผ่านพ่อแม่ผู้ปกครองและเพื่อนฝูงที่ช่วยสร้างความเป็นคนให้แก่เด็ก เพราะคนเราไม่รู้ว่าตนเองเป็นอย่างไร จนกระทั่งมีการกระทำระหว่างกัน ทำให้รู้ว่าบุคคลอื่นต่างกับตนอย่างไร และตนต่างกับคนอื่นอย่างไร ทำให้บุคคลเริ่มรู้และเข้าใจว่าสังคมต้องการให้เขาปฏิบัติอย่างไร โดยดูจากผลสะท้อนจากการปฏิบัติของคนอื่น เด็กจะเริ่มรู้ว่าตัวเองคือใครและมีเอกลักษณ์ของตัวเองอย่างไร โดยใช้ภาษาและสัญลักษณ์เป็นสื่อ ซึ่งถือว่าเป็นตัวสำคัญให้เกิดการเรียนรู้และสร้างสรรค์ตัวตนจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การเรียนรู้ทำให้มนุษย์มีเหตุผล เหตุผลทำให้มนุษย์มีความสามารถในการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมนี้ เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคมซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางตรงและทางอ้อมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ การเรียนรู้ทางตรงเป็นการสอนหรือบอกกันโดยตรง เช่น พ่อแม่สอนลูก ครูสอนนักเรียน เพื่อนบอกเพื่อน เป็นต้น ส่วนการเรียนรู้ทางอ้อม เป็นการเรียนโดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบ แม่พูดหยาบ ลูกก็จะพูดคำหยาบ กระบวนการ การขัดเกลาทางสังคมประกอบด้วย

1. ปลูกฝังระเบียบวินัย (Basic discipline) เป็นพื้นฐานของมนุษย์ในการปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เป็นการฝึกให้มีความอดทนอดกลั้นที่จะทำตามความพอใจของตนเอง เพื่อประโยชน์ในวันข้างหน้า
2. ปลูกฝังความมุ่งหวัง (Aspiration) ความมุ่งหวังช่วยให้บุคคลมีกำลังใจในการทำ ตามระเบียบวินัยต่าง ๆ เป็นความมุ่งหวังในสิ่งที่สังคมยกย่องหรือถือว่าเป็นดีงาม
3. สอนให้รู้จักบทบาทและทัศนคติต่าง ๆ (Social roles and supporting attitudes) เป็นการรู้จักแสดงบทบาทอย่างเหมาะสมตามวาระและทำตามบทบาทของตนให้ดีที่สุด
4. สอนให้มีทักษะ (Skills) เป็นการเตรียมบุคคลให้มีความชำนาญเฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นการขัดเกลาในทุกระดับ สังคมจึงเป็นที่รวมของบุคคลหลายอาชีพ ซึ่งมีทักษะแตกต่างกันออกไป และได้อาศัยความแตกต่างนี้พึ่งพาอาศัยกัน สร้างสรรค์ความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดียิ่งขึ้น

การขัดเกลาทางสังคมในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่พ้นจากความเป็นเด็กและเริ่มเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาวเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ เพื่อนจึงมีความหมายต่อบุคคลในวัยนี้มาก และมักจะอาศัยเพื่อน ไว้วางใจเพื่อน ดังนั้นครอบครัวและสังคมควรจะยอมรับความคิดเห็นของเขา การขัดเกลาของพ่อแม่จึงควรออกมาในรูปความต้องการของเขา ให้ความสนใจต่อปัญหาและยอมรับ

การคบเพื่อนต่างเพศของเขาภายในขอบเขต สนใจในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และให้การสนับสนุน รวมทั้งให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาอยู่เสมอ

ยุบลวรรณ ตันเชียรรัตน์ (2553, หน้า 90-98) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงมักจะเป็นกรณีที่ตัวแทนการขัดเกลา ได้แก่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ จะเป็นตัวชี้แนะโดยตรง ส่วนทางอ้อมมักจะออกมาในรูปของการตอบสนองความต้องการของบุคคล นอกจากนี้ยังอาจเป็นการที่บุคคลต้องปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม หรือเกิดจากการเลียนแบบบุคคลอื่น การขัดเกลาทางสังคมจะเริ่มต้นตั้งแต่สภาพทารกแรกเกิด ในวัยหนุ่มสาว และวัยผู้ใหญ่ซึ่งต้องประสบกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ในสังคม โดยมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ดังนี้

1. การตอบสนองความต้องการในระยะเริ่มแรก (Response) เป็นกระบวนการที่บุคคล จะแสดงความต้องการออกมา และคนอื่น ๆ ในสังคมจะตอบสนองต่อความต้องการตามระเบียบ แบบแผนที่สังคมนั้น ๆ กำหนดเอาไว้

2. การรู้จักปรับความต้องการและความสามารถของตนให้เข้ากับกฎเกณฑ์ทางสังคม

3. การยึดถือสิ่งที่คล้ายกับตนเอง (Identification) ได้แก่ ความต้องการที่จะทำตน ให้เหมือนกับบุคคลที่ตนยึดถือเป็นแบบฉบับ ความรู้สึกร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มที่ถือว่าเป็น พวกเดียวกัน และความรู้สึกยึดมั่นในหลักการหรืออุดมคติบางอย่างแน่นอนแน่น

ส่วนผู้ที่ให้การขัดเกลาทางสังคมแก่บุคคล (Agents of socialization) อาจเป็นผู้ที่กระทำหน้าที่โดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กระทำการขัดเกลาทางสังคมมีดังนี้

1. ครอบครัว (Family) สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดาจะมีอิทธิพลอย่างสูง ในการขัดเกลาทางสังคมแก่เด็ก และถือว่าครอบครัวมีหน้าที่โดยตรงต่อการขัดเกลาทางสังคม แก่สมาชิก

2. กลุ่มเพื่อน (Peer group) กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจาก ครอบครัวหรือผู้ใหญ่ ได้แก่ เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นตัวของตัวเอง เด็กอาจเลียนแบบ เอาอย่างเพื่อน และอาจนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง

3. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา (The school) ซึ่งเป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม อย่างเป็นทางการ โรงเรียนมีหน้าที่สอนให้มีความรู้และทักษะ ในการดำรงชีวิตและอบรมสั่งสอน เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความจงรักภักดีต่อชาติ มีจรรยาบรรณทางอันดีงาม

4. สื่อมวลชน (The mass media) ได้แก่ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ สิ่งตีพิมพ์ ต่าง ๆ วิทยุและอื่น ๆ สื่อทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ ทักษะ และเรียนรู้พฤติกรรมแบบอย่างต่าง ๆ แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติในสังคม

5. กลุ่มอ้างอิง (Reference group) ได้แก่ กลุ่มอาชีพ มีอิทธิพลต่อกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยสมาชิกในสังคมจะสามารถเรียนรู้สถานภาพและบทบาทอื่น ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการถ่ายทอดวิถีชีวิต การดำรงชีวิตของกลุ่มอ้างอิงไปสู่สมาชิกในสังคม

6. สถาบันทางสังคมและองค์กรอื่น ๆ เช่น สถาบันทางศาสนา สมาคม มูลนิธิ เป็นต้น อำไพ หมั่นสิทธิ์ (2553, หน้า 106-107) กล่าวว่าสังคมมนุษย์จัดให้มีการขัดเกลาทางสังคมโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ปลูกฝังให้บุคคลรู้จักระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน (Basic discipline) เพราะการมีระเบียบวินัยเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและดำเนินกิจกรรมอยู่ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม การปลูกฝังวินัยจะทำให้บุคคลยอมรับและทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด

2. ปลูกฝังความมุ่งหวังในชีวิต (Aspiration) การปฏิบัติตามระเบียบวินัยในบางครั้งอาจจะเป็นเรื่องที่ยากลำบากหรือบางคนอาจจะไม่เต็มใจทำ ความมุ่งหวังทำให้บุคคลเกิดความมุ่งมั่นและเป็นตัวเสริมให้บุคคลยอมรับระเบียบที่จะต้องปฏิบัติเพื่อลุล่วงสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ง่ายขึ้น เพราะฉะนั้นเป้าหมายที่ต้องการลุล่วงก็คือ ความมุ่งหวังที่เป็นค่านิยมทางสังคม (Social value) ที่บุคคลจะได้รับการถ่ายทอดจากสังคมหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก

3. สอนให้บุคคลรู้จักบทบาททางสังคมของตน (Social role) การที่บุคคลจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นนั้น บุคคลจะต้องรู้บทบาทของตนว่าจะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไร บุคคลจะเรียนรู้แนวทางแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมของตนต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

4. สอนให้บุคคลเกิดทักษะหรือความชำนาญ (Skills) เพื่อที่จะร่วมดำเนินกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม การเรียนรู้สามารถทำได้โดยการดูหรือรับฟังคนรุ่นก่อนถ่ายทอดหรือสอนให้ดู หรือได้รับการอบรมขัดเกลา ให้การศึกษาอย่างเป็นทางการ และ ในขณะเดียวกันสังคมจะให้การขัดเกลาให้บุคคลเกิดความรู้ทักษะและความชำนาญการด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

สรุปได้ว่า การกระทำระหว่างกันทางสังคมด้วยสัญลักษณ์ หมายถึง การกระทำระหว่างกันทางสังคมโดยสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในการสื่อความหมาย หรือถ่ายทอดความคิดและพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้กระทำการขัดเกลา ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน และกลุ่มอ้างอิง สถาบันทางสังคม และองค์กรอื่น ๆ การขัดเกลาทางสังคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังระเบียบวินัย ปลูกฝังความมุ่งหวัง สอนให้มีทักษะ และสอนให้บุคคลรู้จักบทบาทและทัศนคติต่าง ๆ ของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (Child rearing practices)

Erikson (1986, p. 87) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างมาก โดยบิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดู เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งพ่อแม่ วัฒนธรรมและสังคมนั้น เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กที่บุคคลจะแก้ไขพฤติกรรมได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เป็นสิ่งที่มิอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ทศนคติ และอื่น ๆ ที่มาประกอบเข้ากันเป็นบุคคลนั้น ๆ

Roger (1969, p. 117) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้บุตรรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดเกินไป บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมีเหตุผลยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองและให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสอันสมควร

2. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้บุตรรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือทำอะไรด้วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่บิดามารดากำหนดไว้ ถูกควบคุมให้อยู่ในสายตาหรือคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นเด็กอยู่เสมอ

3. แบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หรือทอดทิ้ง หมายถึง วิธีปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ทำให้บุตรรู้สึกว่าคุณเองถูกเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร มักใช้วิธีวิจารณ์ ตำหนิ ลงโทษที่รุนแรงปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

Hurlock (1974, p. 90) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. แบบเผด็จการ (Authoritarian method) หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูใช้กฎหรือระเบียบเข้มงวด เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ต้องการ โดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ก็จะลงโทษอย่างรุนแรงแต่ถ้าเด็กปฏิบัติได้ตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำชมหรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. แบบประชาธิปไตย (Democratic method) หมายถึง วิธีที่ผู้เลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผลเพื่อให้เด็กเข้าใจว่าทำไมเขาถึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่ง และเมื่อเด็กสามารถการกระทำพฤติกรรมที่ต้องการหรือแสดงว่า

ได้พยายามกระทำอยู่บิดามารดาจะให้รางวัลด้วยการยอมรับ การลงโทษจะใช้ก็ต่อเมื่อเด็กตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3. แบบปล่อยปละละเลย (Permissive method) วิธีนี้อาจจะถือว่าไม่ใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริง เพราะเด็กเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าจากคำแนะนำของผู้เลี้ยงดู เมื่อเด็กพบว่า พฤติกรรมใดไม่ได้รับการยอมรับเขาก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้จนกว่าเขาจะพบพฤติกรรมใหม่ ซึ่งนอกจากจะทำความพึงพอใจให้กับตัวเองแล้วยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มด้วย

จากการแบ่งรูปแบบการเลี้ยงดูของ Rogers (1969, p. 117) และ Hurlock (1974, p. 90) นั้น ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของทั้ง 2 ท่าน เพื่อศึกษาลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic) หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อบุตรด้วยความยุติธรรม บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นอย่างมีเหตุผล ยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสอันสมควร เมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการ บิดามารดาให้รางวัลด้วยการยอมรับ ส่วนการลงโทษจะใช้ต่อเมื่อตั้งใจจะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์และใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเผด็จการ (Demanding authoritarian) หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูใช้กฎหรือระเบียบที่เข้มงวดเพื่อให้เด็กมีความประพฤติที่ต้องการ โดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้นถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามก็จะลงโทษอย่างรุนแรงแต่ถ้าเด็กปฏิบัติตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำชมเชยหรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Neglecting or rejecting) หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ที่ทำให้เด็กรู้สึกถูกละเลยหรือถูกทอดทิ้งไม่ได้รับความเอาใจใส่ สนับสนุนหรือให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่าที่ควร ไม่ยินดียินร้ายพฤติกรรมของเด็ก ไม่คิดว่ากล่าวตักเตือนเมื่อทำผิด มักใช้วิธีการวิจารณ์ คำนิลงโทษที่รุนแรง ปราศจากเหตุผล ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่

สัมพันธภาพในครอบครัว

จิราพร ชมพิกุล และคณะ (2552, หน้า 19) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุย การแสดงออกซึ่งความรัก และทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน ซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพที่ดีและไม่ดี

สุพัชรีย์ หนูใหญ่ (2544, หน้า 3) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความผูกพัน รักใคร่ ความสามัคคีในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจและช่วยเหลือกัน ได้ทำกิจกรรมที่พึงพอใจร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิก บิดามารดาเลี้ยงดูบุตรโดยให้อิสระทางความคิด และการแสดงออก ไม่คอยควบคุม หรือบังคับบุตรมากเกินไป เลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล มีความผาสุกในครอบครัวและมีความมั่นคงในชีวิตสมรส

อมราวดี ณ อุบล (2544, หน้า 6) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะทางพฤติกรรมภายในครอบครัวที่ประกอบด้วย พ่อแม่ และลูก ๆ ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน มีความรัก ความห่วงใย มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ 1) ครอบครัวที่สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี หมายถึง เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และสมาชิกมีความสัมพันธ์กันดี บุคคลในครอบครัวอยู่ด้วยกันอย่างอบอุ่น 2) ครอบครัวที่สัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี หมายถึง เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ประกอบไปด้วย พ่อและแม่ที่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน เด็กกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน เด็กกับสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน และบุคคลในครอบครัวมีการทะเลาะวิวาทขัดแย้งกันเป็นประจำอยู่ตลอดเวลา

ทัตดาว ลิ้มพะสุต (2543, หน้า 5) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ของ บิดามารดาและบุตร อันประกอบด้วย การพักผ่อนหย่อนใจร่วมกันของครอบครัว การที่สมาชิกมีเวลาอยู่ร่วมกันในครอบครัว การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความคล้ายคลึงกัน ในด้านความคิดเห็น การรับรู้ปัญหา และการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การใช้เหตุผลในครอบครัว การมีศรัทธาต่อศาสนา และความขัดแย้งในครอบครัว

โสภภาพรณ เวียงเพิ่ม (2541, หน้า 9) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะทางพฤติกรรมภายในครอบครัว โดยการแสดงออกด้านความสัมพันธ์ของบิดามารดา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร และการมีส่วนร่วมในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นระหว่างพ่อแม่ลูก ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ ด้วยความรักใคร่ ผูกพัน สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจและช่วยเหลือกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพที่ดีและไม่ดี

ความรู้สึกรักผูกพันต่อบิดามารดา (Attachment to parente) วัยรุ่นที่มีความรู้สึกผูกพันกับ บิดามารดาสูงจะมีโอกาสที่จะเข้าไปสู่สถานการณ์ของการกระทำผิดน้อย เพราะจะใช้เวลาส่วนใหญ่ อยู่กับบิดามารดาเป็นองค์ประกอบย่อยอันหนึ่งในการควบคุมมิให้เกิดการกระทำผิด ในขณะที่เดียวกัน ถ้าชีวิตครอบครัวไม่มีความสุข วัยรุ่นก็จะออกนอกบ้านซึ่งจะนำไปสู่การกระทำผิดได้ (Hirschi, 1969, p. 83) นอกจากนี้ Hirschi ยังใช้ให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบิดามารดา

มากเท่าไร ก็ยังมีความรู้สึกผูกพันและยึดถือบิดามารดามากเท่านั้น โอกาสที่จะกระทำผิดก็ลดลง ดังนั้นการที่เด็กวัยรุ่นมีความรู้สึกผูกพันและยึดถือบิดามารดามาก ก็ยังมีความรู้สึกผูกพันกับความคาดหวังของบิดามารดามากเท่านั้น และจะมีผลทำให้เด็กวัยรุ่นมีความรู้สึกผูกพันการยอมรับในกฎระเบียบของสังคมต่อไป

สรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับครอบครัวที่ดี หรือสังคมที่เป็นระเบียบแบบแผน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการควบคุม หรือยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำผิด หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน แต่เมื่อความผูกพันทางสังคมอ่อนลงหรือสลายลง บุคคลจึงถูกปลดปล่อยจากสิ่งยับยั้ง หรือการควบคุม ทำให้บุคคลมีอิสระที่จะกระทำผิด หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ วัยรุ่นที่มีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดาสูงจะมีโอกาสที่จะเข้าไปสู่สถานการณ์ของการกระทำผิดน้อย

ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

ความหมายของยุทธศาสตร์

ชินวัฒน์ นิเจนตร (2545, หน้า 3) ยุทธศาสตร์ หมายถึง กลวิธีที่องค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ เลือกใช้สำหรับผลักดันองค์การจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต เป็นแนวทางการคิดที่จะเผชิญกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ท่ามกลางความแปรปรวนของสภาวะแวดล้อมให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นวิธีการระยะสั้นในการจัดสรรทรัพยากรใหม่หรือเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานใหม่ เพื่อให้สามารถตอบสนองผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วถึง

นภดล พูลสวัสดิ์ (2551, หน้า 24) ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ หมายถึง กองทัพ (Army) กับคำว่า Agein หมายถึง การนำ (Lead) แปลว่า การนำองค์การ โดยรวม (Leading the total organization) ดังนั้น โดยทั่วไปแล้ว กลยุทธ์ หมายถึง แผนงาน แนวทางหรือวิธีการที่จะนำองค์การไปสู่ผลที่สอดคล้องกับภารกิจและจุดมุ่งหมายรวมขององค์การ

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553, หน้า 4) กลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานของสมมติฐานการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอนาคต

อดิเรก พันเขียว (2556, หน้า 76) ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางวิธีการที่องค์กรเลือกกำหนดทิศทางที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามสิ่งที่ยังต้องการเป็นและเป้าหมายที่ตั้งไว้ในอนาคต ภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมและความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

เกียรติชาย นาคสุขไพบุลย์ (2558, หน้า 7) กลยุทธ์ หรือ ยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนการปฏิบัติซึ่งวางเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์จำเพาะ เป็นศัพท์ที่มีกำหนดในทางทหาร และยุทธศาสตร์

ได้ขยายออกนอกสาขาการทหาร ไปยังธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีเกม และสาขาอื่น หมายถึง การวางแผนงานสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม หรือการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง การวางแผนงานสู่การปฏิบัติ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และความคาดหวัง ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ความหมายการวิจัยปฏิบัติการ

Mill (2003, p. 5) การวิจัยปฏิบัติการ เป็นการสืบเสาะอย่างเป็นระบบที่ดำเนินการ โดยครู นักวิจัย ผู้อำนวยการ ที่ปรึกษาโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้สารสนเทศว่าจะจัดกระทำอย่างไร โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ทำการสอนอย่างไรและทำอย่างไรให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีที่สุด ข้อมูลสารสนเทศนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน การปฏิบัติที่สะท้อนผลการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงผลกระทบทางบวกในสิ่งแวดล้อมโรงเรียนและปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียน

ภัทรพร เกษสังข์ (2559, หน้า 5) การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นงานในหน่วยงาน องค์กร ชุมชน หรือสถานศึกษา โดยนำไปทดลองปฏิบัติจริง พร้อมทั้งสังเกต และสะท้อนผลที่ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวงจรพัฒนาจนสำเร็จเป็นไปตามที่ต้องการ โดยที่ขั้นตอนการปฏิบัติต้องมีความร่วมมือกันทุกฝ่ายจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2544, หน้า 7) การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคคลหรือหน่วยงานที่ใช้กระบวนการวิจัยและปฏิบัติการจริงเป็นกระบวนการเดียวกัน โดยคำนึงถึงบริบททางการศึกษา

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2551, หน้า 5) การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การรวบรวม หรือการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยใช้ขั้นตอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันนำไปสู่การแก้ปัญหาคือเผชิญอยู่ ทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในขอบข่ายที่รับผิดชอบ โดยผู้วิจัยมีการปรับปรุง แก้ไข และดำเนินการซ้ำ ๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุจุดประสงค์หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ

องอาจ นัยพัฒน์ (2549, หน้า 338) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยนักวิจัยและคณะบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ค้นพบ หรือสร้างสรรค์ขึ้นไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพ

การปฏิบัติงานได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขรวมทั้งกลมกลืนกับโครงสร้างการบริหารงาน ตลอดจนบริบททางด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ที่แวดล้อมหรือเกิดขึ้นในสถานที่เหล่านี้

กิตติพร ปัญญาภิบาล (2549, หน้า 14) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบถึงการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติเองเพื่อเข้าใจดีขึ้นหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ซึ่งได้จากการรวบรวมการร่วมมือการสะท้อนตนเอง และการใช้วิจยารณญาณประกอบภายใต้กรอบจรรยาบรรณที่ยอมรับ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคคลหรือหน่วยงาน อย่างเป็นระบบ โดยที่ขั้นตอนการปฏิบัติต้องมีความร่วมมือกับทุกฝ่ายจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาและพัฒนา

แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการ

การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและอาศัยความร่วมมือกันของสมาชิกกลุ่มตั้งแต่กำหนดแนวคิดที่สนใจ การกำหนดขอบเขตการดำเนินงานที่กลุ่มต้องการจะปฏิบัติเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ โดยสมาชิกในกลุ่มวางแผนปฏิบัติการ (Action planning) การปฏิบัติ (Act) และการสังเกต (Observe) เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม และสะท้อนผล (Reflect) ร่วมกันทุกขั้นตอน

การกำหนดแนวคิดที่สนใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่มจะต้องกำหนดตามหลักเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการ และปฏิบัติการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวงจรปฏิบัติการ ดังนี้

1. พัฒนาแผนการปฏิบัติการอย่างมีวิจยารณญาณ เพื่อปรับปรุงสิ่งที่เกิดขึ้น
2. ปฏิบัติตามแผน
3. สังเกตผลของการปฏิบัติที่ปรากฏในบริบทอย่างมีวิจยารณญาณ
4. สะท้อนผลของการปฏิบัติที่เป็นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติการในอนาคตตามลำดับ

ย่อยของวงจรปฏิบัติการจนสำเร็จ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีความเป็นมาที่ยาวนานในการสืบหาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับชุมชน บริษัท และองค์กรอื่น ๆ ในทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันมีลักษณะที่เป็นไปเพื่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม มากกว่าการแก้ไขปัญหาการสอนที่เจาะจงของครูในชั้นเรียนหรือประเด็นปัญหาภายในสถานศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้เป็นการวิจัยเชิงสังคมและชุมชนและเน้นการให้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยหรือเพื่อเปลี่ยนแปลงทางสังคม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้มีลักษณะในเชิงปฏิบัติการเพื่อสืบหาข้อเท็จจริง โดยปกติการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Schmuck, 1997, p. 9)

Kemmis and Wilkinson (1998, p. 36) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็น กระบวนการทางสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจแต่ละบุคคลถูกสร้างใหม่โดยอาศัยการปฏิบัติการ ทางสังคมแบบมีส่วนร่วม เมื่อนำมาประยุกต์กับทางการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อาจเป็นการศึกษาการทำงานเป็นทีมของครู เป็นต้น

สรุปการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการสืบหาข้อเท็จจริง หรือการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในทางการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สิริกร ลินสม (2558) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับ มัธยมศึกษา เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรม ทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ตามสถานภาพของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ ความมีวินัยในตนเองทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู แบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล ส่วนด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่ การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรม กลุ่มเพื่อน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัย ในตนเองของนักเรียนด้านการอบรมเลี้ยงดู คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ ตัวแปรที่พยากรณ์ ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$) ปัญหาของ การพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านการปฏิบัติตนของครู ครูบางคนสอน ไม่ค่อยเข้าใจหรือสอนแล้วนักเรียนเข้าใจยาก ทำให้นักเรียนชวนกันหนีเรียน ในด้านพฤติกรรม กลุ่มเพื่อนนักเรียนชอบทำเลียนแบบเพื่อน การแต่งกายผิดระเบียบ ด้านพฤติกรรมทั่วไป คือ ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น ดัดเกมส์ข้อเสนอนะเพื่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียน คือ คุณครูควรรหาสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้นให้มีการกำหนดคบทลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียน ที่หนีเรียนควรจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกหาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญ ของการศึกษา และให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองสำหรับผู้ปกครองควรรให้ความรัก และเอาใจใส่ นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ และผลการเรียน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักเรียนควรมีการสอน จริยธรรมและศีลธรรมให้มากขึ้น ผู้ปกครองควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัยลง โดยการ โน้ม เข้าใกล้กับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน

สุราณีย์ ปาจารย์ (2557) ศึกษา เรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1: การประยุกต์ใช้กระบวนการแผนที่ผลลัพธ์ ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการประยุกต์ใช้กระบวนการแผนที่ผลลัพธ์มี 3 ขั้นตอนคือ 1) การออกแบบเจตนารมณ์ร่วมกัน คือ การตั้งเป้าหมายร่วมกันและวางแผนหาแนวทางเพื่อไปสู่เป้าหมาย 2) ขั้นตอนติดตามผล และดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ คือ ขั้นลงมือทำตามแผนที่ร่วมกันวางไว้ และวางแผนการติดตามผล รวมทั้งปรับปรุงพัฒนาแผนงานให้ดำเนินไปในทิศทางที่วางไว้ร่วมกัน 3) จัดทำแผนการประเมิน ประเมินผลและปรับปรุง คือ ขั้นตอนการวางแผนร่วมกันเพื่อวางกรอบการประเมินสรุปผลรวม โดยมีเป้าหมายว่า ผลการประเมินจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร ใครเป็นผู้ใช้ ผลของการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พัฒนาขึ้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการตอบสนองเกณฑ์บ่งชี้ความก้าวหน้า ในระดับที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทุกข้อ ในระดับสูง คือ 1) นักเรียนเริ่มมีพัฒนาการที่ดีในด้าน ขยัน ประหยัด และวินัย 2) ยึดครูเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ให้ความเคารพผู้ใหญ่ 4) เป็นที่รักใคร่ของบุคคลอื่น 5) ไม่กล้าทำผิดระเบียบวินัย 6) แข่งกันทำดี ในระดับที่อยากให้เกิดขึ้นและหากเกิดขึ้นได้ก็ดี พบว่า นักเรียนมีการตอบสนองเกณฑ์บ่งชี้ความก้าวหน้าในระดับกลาง และมีเพียงข้อเดียวที่นักเรียนมีการตอบสนองเกณฑ์บ่งชี้ความก้าวหน้าในระดับต่ำ คือ นักเรียนรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม

สิรินาด ธงศิลา (2557) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) สภาพแวดล้อมทางสังคม (X_1) 2) การปฏิบัติตนของครูผู้สอน (X_2) 3) การปฏิบัติตนของผู้ปกครอง (X_3) 4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู (X_4) และ 5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_5) และปัจจัยทั้ง 5 สามารถร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 60.90

สิริวุฒิ เครือวัลย์ (2555) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีวินัยในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กัน โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองของนักเรียน เรียงลำดับตามความสำคัญ

ประกอบด้วย 11 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ เจตคติต่อวินัย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมก้าวร้าว ความฉลาดทางอารมณ์ ความอดทน ความรับผิดชอบ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพภายในครอบครัว การเป็นแบบอย่างด้านวินัยของครู ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ร่วมกันพยากรณ์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .476 มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 22.7 ($R^2 = .227$) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .14128 (SE_{est}) ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน เจตคติต่อวินัย สภาพแวดล้อมทางบ้าน ซึ่งส่งผลทางบวก

ภัทรชนก พันธสาร (2554) ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในชุมชนบ้านนาเยีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้นักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จำแนกตามจำนวนบุตรในความปกครอง ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามจำนวนบุตร ในความปกครอง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อจำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีดังนี้ ผู้ปกครอง ครู ควรมีการร่วมกันปรึกษาหารือข้อบกพร่อง ข้อดี ข้อเสีย ของนักเรียน ในปกครองร่วมกัน ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการคัดกรองนักเรียน โดยการประสานกับครูประจำชั้นตลอดเวลา ผู้ปกครองควรร่วมมือกับครูในการพัฒนาและส่งเสริม นักเรียนที่เรียนดีให้เรียนดีเพิ่มมากขึ้น โดยการพยายามค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียน

แต่ละคนผู้ปกครองและครูควรมีการประสานกันอยู่ตลอดเวลาในทุก ๆ ด้าน เพื่อร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน

ภัททิษา เริ่มรักษ์ (2553) ศึกษา เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนเจริญศิลป์ “โพธิ์คำอนุสรณ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า สภาพและปัญหาการส่งเสริมวินัยนักเรียนโรงเรียนเจริญศิลป์ “โพธิ์คำอนุสรณ์” พบว่า 1) การส่งเสริมวินัยนักเรียนขาดการประสานกับผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน 2) มีการยึดหยุ่นตามสถานการณ์มากขาดความสม่ำเสมอและความเข้มแข็ง 3) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชนไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการส่งเสริมวินัยนักเรียน 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ช่วยส่งเสริมและมุ่งเน้นวินัยนักเรียน มีการอนุโลมมาก รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนยังขาดระเบียบอย่างเคร่งครัด 5) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยนักเรียนขาดความต่อเนื่อง และไม่บรรลุตามเป้าหมาย และ 6) ครูไม่ปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดี

แนวทางการส่งเสริมวินัยนักเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเจริญศิลป์ “โพธิ์คำอนุสรณ์” ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยนักเรียน การสัมภาษณ์ และการประชุมโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นวางแผน 2) ขึ้นปฏิบัติตามแผน 3) ขึ้นสังเกต 4) ขึ้นสะท้อนผล เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมวินัยนักเรียน ดังนี้ 1) จัดระบบการดำเนินงาน โดยผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนร่วมกันกำหนดระบบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเป็นแนวปฏิบัติ และบทลงโทษและจัดทำเป็นระบบข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจน โดยใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษพุทธศักราช 2548 ฉบับแก้ไขพุทธศักราช 2550 2) ให้ผู้ปกครองนักเรียนดูแลพฤติกรรมเด็กอย่างใกล้ชิด และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมวินัยนักเรียน ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอน วิธีสอน และเน้นการเสริมแรงให้กำลังใจนักเรียน 4) จัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมวินัยนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมกีฬา กิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมอบรมคุณธรรม อบรมความรู้เกี่ยวกับวินัยให้นักเรียน 5) จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่นปลอดภัย ปรับปรุงสถานที่ให้บริการอาหารกลางวันและสหกรณ์ในโรงเรียนให้เหมาะสม และ 6) ครูเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมวินัยนักเรียนโดยการเลิกเสพสิ่งเสพติดของมีนเมาและเล่นการพนันให้นักเรียนเอาอย่าง

ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียนโรงเรียนเจริญศิลป์ “โพธิ์คำอนุสรณ์” โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติการส่งเสริมวินัยนักเรียน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีระบบสารสนเทศข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียนที่ชัดเจนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ผลที่เกิดจากการพัฒนาการส่งเสริมวินัยนักเรียนโดยการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กล่าวมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตอบสนองต่อการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียน ของโรงเรียนเจริญศิลป์ “โพธิ์คำอนุสรณ์” คือ

ด้านตัวนักเรียน จำนวนนักเรียนที่ขาดเรียน หนีเรียน สูบบุหรี่ และแต่งกายไม่เรียบร้อย ลดลง นักเรียนชอบมาโรงเรียน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ชอบเล่นกีฬา และสามารถควบคุมตัวเองให้อยู่ในกฎระเบียบได้ดีขึ้น

ผู้ปกครองนักเรียน เอาใจใส่ดูแลบุตรหลานของตน มากกว่าแต่ก่อน เข้ามาประสานกับครูทางโรงเรียนดีมากขึ้น ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น การประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดกว่าที่ผ่านมา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน มีความสนใจ และคิดที่จะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนมากขึ้น มองเห็นเรื่องวินัยนักเรียนเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาร่วมกันทั้งหมู่บ้าน

พูนสุข รื่นปาน (2553) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ผลการศึกษา พบว่า คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านปัจจัยภายในตัวบุคคลประกอบด้วย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน เจตคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย และตัวแปรด้านปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว อิทธิพลของตัวแบบ และการจัดการเรียนการสอนจริยศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลรวมของตัวแปรปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อความมีวินัยในตนเอง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.66 และ 0.22 ตามลำดับ

สมหมาย วินทะไชย (2553) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อัตมโนทัศน์ และอิทธิพลของตัวแบบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และบรรยากาศในชั้นเรียน โดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจ อิทธิพลของตัวแบบ บรรยากาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ดังนั้น ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงควรนำปัจจัยดังกล่าว ไปส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

วันเพ็ญ ชนะพันธ์ (2553) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยสถิติระดับความกลมกลืน ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ $X^2 = 284.63$, $df = 288$, $p = 0.54$, $RMSEA = 0.000$, $CFI = 1.00$, $AGFI = 0.97$, $X^2 / df = 0.99$ โมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 89 ($R^2 = .89$) โดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน ความสัมพันธ์ในครอบครัว บรรยากาศในชั้นเรียน ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงควรนำผลที่ได้ไปใช้ปลูกฝัง และส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

พระครูใบฎีกา พงษ์พันธ์ บุญญวิโส (บุญสอน) (2553) ศึกษา เรื่อง ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการส่งเสริมวินัยนักเรียนของครู-อาจารย์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.26 โดยการส่งเสริมวินัยด้านการแต่งกาย และด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัยข้อบังคับของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าแถว ด้านการแสดงความเคารพ ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความสะอาดตามลำดับ ส่วนสภาพการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านความสะอาด ด้านการเข้าแถวและด้านการตรงต่อเวลา ตามลำดับ

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจระเบียบวินัยด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมยกย่องนักเรียนที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎของโรงเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านวินัยและความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ

เอี่ยมพร ลาโยธี (2552) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒनावินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยจากการบริหารโรงเรียน ปัจจัยจากทางบ้าน ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยกลุ่มเพื่อน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนและปัจจัยจากสภาพ

สังคมและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาวินัยนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยจากนักเรียนเอง (X_1) ปัจจัยจากที่บ้าน (X_2) ปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม (X_3) ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน (X_4) และปัจจัยจากกลุ่มเพื่อน (X_5) สามารถพยากรณ์การพัฒนาวินัยนักเรียนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 45.90 เปอร์เซ็นต์ ปัจจัยจากกลุ่มเพื่อน (X_2) สามารถพยากรณ์การพัฒนาวินัยนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษาด้านวินัยในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 8.3 เปอร์เซ็นต์ 5. ปัจจัยจากนักเรียนเอง (X_1) ปัจจัยจากความร่วมมือ ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน (X_4) และปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมทั้ง 4 ปัจจัย เท่ากับ .536 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย รวมกันสามารถพยากรณ์การพัฒนาวินัยของนักเรียน ด้านวินัยต่อสังคมได้ 53.60 เปอร์เซ็นต์

ธีระภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเขต 2 ผลการศึกษา พบว่า วินัยในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความมีวินัยในตนเองด้านตรงต่อเวลา รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทน ด้านความเคารพในสิทธิของผู้อื่น และด้านความมั่นใจในตนเอง ตามลำดับ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคต และควบคุมตน เจตคติต่อวินัยในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวด การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน สภาพชุมชน ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ ตัวแปรที่สามารถ พยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคตและควบคุมตน สภาพชุมชน การอบรมเลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลย และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ ตามลำดับ

จิราพร ชมพิกุล และคณะ (2552) ศึกษา เรื่อง สัมพันธภาพในครอบครัวไทย ผลการศึกษา พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวไทย วัดจากความผูกพันทางอารมณ์ที่สมาชิกมีต่อกัน ความร่วมมือ และการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นแบบสมดุล

คิดเป็นร้อยละ 50.7 ซึ่งสมาชิกจะมีความผูกพันกันมาก มีความร่วมมือ และมีการปรับตัวอยู่ในระดับดี รองลงมาเป็นครอบครัว แบบระดับกลางก่อนไปทางสมดุล คิดเป็นร้อยละ 41.8 ในแต่ละภาค สัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแบบสมดุล โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครอบครัวแบบสมดุลมากกว่าภาคอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 65.1 สัมพันธภาพในครอบครัวแบบสุขขั้ว พบได้น้อยมากและไม่พบเลยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ครอบครัวที่อยู่นอกเขตเทศบาล เป็นครอบครัวแบบสมดุลมากกว่าครอบครัวที่อยู่ในเขตเทศบาล

คลใจ ถาวรวงศ์ ต้นเจริญ (2552) ศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดেলাคุณธรรมจริยธรรม ของเยาวชนต้นแบบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสภาพแวดล้อมมีลักษณะร่วมของกระบวนการจัดেলাทางสังคม คือ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีเหตุผล สถาบันครอบครัว มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดেলাทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม เยาวชนต้นแบบต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการเห็นคุณค่าของความดีงามและการมีบุคคลเป็นหลักยึดทางจิตใจ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรม 8 ประการ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด และความมีน้ำใจ

ธัญพร แซ่เทียน (2551) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา 3 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี โดยเรียงลำดับปัจจัยที่ส่งผลจากมากไปน้อย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน บุคลิกภาพ และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 50.6 สมการที่สามารถพยากรณ์ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา พวงจิตต์ (2550) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่าความต้องการแก้ไขและส่งเสริมวินัยของนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน โดยครูควรปรับเปลี่ยนวิธีสอน ครูและผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งต้องเข้มงวดกวดขันและมีบทลงโทษที่เด็ดขาด โรงเรียนและผู้ปกครองควรร่วมมือกันในการแก้ปัญหาวินัยของนักเรียน ครูและผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักเรียนต้องรู้จักแบ่งเวลา มีจิตสำนึกในการรักษาระเบียบวินัย รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติพ่อแม่และครูเมื่อมีปัญหา หรือไม่เข้าใจบทเรียน ควรเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี และรู้จักเลือกคบเพื่อน ครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่า โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยให้มากขึ้น มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม และมีการจัดการะงานของครูให้เหมาะสม ควรส่งเสริมครูให้มีการติดตามนักเรียนที่ประพฤติผิด และเคร่งครัดวินัยของนักเรียนให้มากขึ้น ครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครอบครัวมีสมรรถภาพในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ถ้าครอบครัวใช้เวลาในการอบรมสั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และการติดต่อร่วมมือกับโรงเรียนในการปลูกฝังวินัยนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในลักษณะที่เน้นพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยยึดหลักประชาธิปไตยและใช้เหตุผล

พรสันต์ เลิศวิทยาวีวัฒน์ (2550) ศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 11 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความตระหนัก 2) กำหนดความรับผิดชอบ 3) ให้ความรักความอบอุ่น 4) สร้างความสัมพันธ์ 5) สร้างความมั่นใจ 6) สร้างการมีวินัย 7) ปลูกฝังค่านิยม 8) ส่งเสริมการเรียนรู้ 9) เป็นตัวแบบที่ดี 10) ให้ความช่วยเหลือ 11) ให้กำลังใจ

ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์มีประสิทธิผลสูงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสามารถพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนได้ 12 คุณลักษณะ คือ 1) ความประหยัด 2) ความเสียสละ 3) ความมั่นใจในตนเอง 4) ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 5) การแต่งกายเรียบร้อย 6) หลีกเลียงอบายมุข 7) มาเรียนสม่ำเสมอ 8) เข้าเรียนตรงเวลา 9) มีอุปกรณ์พร้อมเรียน 10) กล้าแสดงความคิดเห็น 11) การซักถามเมื่อไม่เข้าใจ และ 12) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

คารุวรรณ ศรีแก้ว (2549) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยระดับครูและปัจจัยระดับ โรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับวินัยในการสร้างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยระดับครูและปัจจัยระดับ โรงเรียนส่งผลต่อวินัยในการสร้างความเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าค่าเฉลี่ยวินัยในการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนมีความแตกต่างระหว่างโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยในการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย ปัจจัยระดับครู ได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และพฤติกรรมการสื่อสาร ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียน ได้แก่ วัฒนธรรมโรงเรียน การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับโรงเรียนและตัวแปรระดับครู ไม่ปรากฏผลของปฏิสัมพันธ์ข้ามระดับ (Cross-level interaction effects) ปัจจัยระดับครูสามารถอธิบายความแปรปรวนของวินัยในการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 81.818 และอธิบายความแปรปรวนที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้ร้อยละ 52.792 ส่วนปัจจัยระดับโรงเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวนของวินัยในการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนระหว่างโรงเรียนได้ร้อยละ 33.333

ธัญญรัตน์ โปธิสาร (2548) ศึกษา เรื่อง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ด้าน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับความมีวินัยของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .884 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 7 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ความมีวินัยของนักเรียนได้ร้อยละ 78.1 โดยที่ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนพยากรณ์ได้มากที่สุด ตัวแปรพยากรณ์ที่ค้ำของความมีวินัยของนักเรียนทั้งหมด 6 ตัวเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน (X_5) ทศนคติต่อความมีวินัย (X_7) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_6) โดยตัวแปรทั้งหมดตัวรวมพยากรณ์ความมีวินัยของนักเรียนได้ร้อยละ 78

งานวิจัยต่างประเทศ

Nuoffer (2011) ศึกษา เรื่อง กรณีศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการควบคุมวินัย ผลการศึกษา พบว่า การสร้างความไว้วางใจระหว่างนักเรียน เป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไม่ทำลายบรรยากาศในห้องเรียนและการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ การศึกษานี้ได้ออกแบบคำถามที่มีการแบ่งออกหลายหัวข้อ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์ทางด้านวินัยของนักเรียน เพื่อนำมาสู่การลดพฤติกรรมก่อกวนในห้องเรียน รวมถึงการศึกษาถึงแนวทางในการดูแลนักเรียน ปัญหาด้านวินัยและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและนักเรียนด้วย ประกอบด้วย ข้อมูลการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการจดบันทึกเกี่ยวกับวินัย มีการตรวจสอบโดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เกี่ยวกับกลยุทธ์และความสัมพันธ์ของความมีวินัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน กุญแจสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลทางบวกสัมพันธ์กับพื้นฐานของความไว้วางใจ โดยจะมีผลให้เกิด

การก่อกวนในชั้นเรียนลดน้อยลง โดยมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ทางวินัยที่จะช่วยลด การก่อกวนในชั้นเรียน และจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดผลกระทบทางบวกด้านสังคม ทั้งแก่ผู้สอนและนักเรียน ทำให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และการก่อกวนในชั้นเรียนลดน้อยลง

Tsou (2005) ศึกษา เรื่อง กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการในห้องเรียนที่มีปัญหาทางวินัยจากครู ผู้ชำนาญการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior high school) ในประเทศไต้หวัน ผลการศึกษา พบว่า ในห้องเรียนที่มีการจัดการต่อปัญหาของนักเรียนในระดับต่ำ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา พฤติกรรมของนักเรียน มีหลายการศึกษาที่พูดถึงความสัมพันธ์ที่ีระหว่างพฤติกรรมของนักเรียน และความสามารถทางการศึกษา (Hester, Gable, & Manning, 2003 cited in Tsou, 2005) การจัดการ ห้องเรียนให้เกิดความสำเร็จสามารถปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนและยกระดับประสิทธิภาพ ของการเรียนด้วย

Anderson (2006) ศึกษา เรื่อง ผลของการวิจัยด้านระเบียบวินัยเป็นฐาน ในการบริหารจัดการ เพื่อความมั่นคงและความร่วมมือด้านวินัย ในการจัดการห้องเรียนของโรงเรียนระดับกลาง ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ผลการศึกษา พบว่า โปรแกรม CMDC จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางบวก ต่อนักเรียน โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นกลาง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน และเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่น จำนวน 4 คน ครูดีเด่นจากครูสภา จำนวน 4 คน และผู้ปกครองดีเด่น จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) จำนวน 6 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาตรงตามโครงสร้าง ภาษาที่ใช้มีความครอบคลุมและสอดคล้องตามนิยาม ข้อคำถามมีความถูกต้องเหมาะสม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการแก้ไขปรับปรุง

3. นำข้อคำถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ ตั้งแต่ 0.66-1.00

เกณฑ์การพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

+1	หมายถึง	สอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

4. นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้
การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และ
นักเรียน เตรียมความพร้อมด้านบุคคล สถานที่ และเวลา ทำหนังสือเชิญการสนทนากลุ่ม
ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา
เพื่อการดำเนินการสนทนากลุ่ม

2. ผู้วิจัยร่วมกันสนทนาโดยให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน แนะนำตนเอง สถานที่ทำงาน
ตลอดระยะเวลาการสนทนามีการบันทึกเทป ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายวิดีโอ และจดบันทึกคำสนทนาควบคู่
กันไป

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลเพื่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนระหว่าง
สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2559 กลุ่มผู้ปกครอง ครูและ
นักเรียนร่วมกันสนทนากลุ่มวิเคราะห์สภาพปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับความมีวินัยของนักเรียนระหว่าง
สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content
analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการจำแนก หรือการจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อนำมาสรุป
สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

ตอนที่ 2 กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือ ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

1. การยกร่างกรอบของยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือ
ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และ
นักเรียน เตรียมความพร้อมด้านบุคคล สถานที่ และเวลา ทำหนังสือเชิญการสนทนากลุ่ม
ในวันที่ 19 สิงหาคม 2559 พ.ศ. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา
เพื่อการดำเนินการสนทนากลุ่ม

2. ผู้วิจัยร่วมกันสนทนาโดยให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน แนะนำตนเอง สถานที่ทำงาน
ตลอดระยะเวลาการสนทนามีการบันทึกเทป ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายวิดีโอ และจดบันทึกคำสนทนาควบคู่
กันไป

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้ปกครอง จำนวน 6 คน, ครู จำนวน 1 คน และนักเรียน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) จำนวน 4 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาตรงตามโครงสร้าง ภาษาที่ใช้มีความครอบคลุม และสอดคล้องตามนิยาม ข้อคำถามมีความถูกต้องเหมาะสม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการแก้ไขปรับปรุง

3. นำข้อคำถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ ตั้งแต่ 0.66-1.00

เกณฑ์การพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง สอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

4. นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เตรียมความพร้อมด้านบุคคล สถานที่ และเวลา ทำหนังสือเชิญ ผู้ร่วมสนทนากลุ่มมาร่วมสนทนา ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา

2. ผู้วิจัยร่วมกันสนทนา โดยให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน แนะนำตนเอง สถานที่ทำงาน ตลอดระยะเวลาการสนทนามีการบันทึกเทป ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายวีดีโอ และจดบันทึกคำสนทนาควบคู่กันไป

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลเพื่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2559 กลุ่มผู้ปกครอง ครู และนักเรียนร่วมกันสนทนากลุ่มวิเคราะห์สภาพปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับความมีวินัยของนักเรียนระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพิ่มเติม

2. นำร่างกรอบยุทธศาสตร์ไปเป็นแนวทางเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR)

1. ทำหนังสือเชิญผู้ร่วมสนทนากลุ่ม มาร่วมสนทนาในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา

2. ผู้วิจัยร่วมกันสนทนาโดยให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน แนะนำตนเอง สถานที่ทำงาน ตลอดระยะเวลาการสนทนา มีการบันทึกเทป ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายวิดีโอ และจดบันทึกคำสนทนาควบคู่กันไป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการจัดกลุ่มสนทนา

1.1 การกำหนดหัวข้อประเด็นและแนวคำถามที่จะใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อ ประเด็น และแนวคำถามจากวัตถุประสงค์ในการวิจัย และปัญหาในการวิจัย ออกมาเป็นร่างแนวคำถามย่อย แล้วนำแนวคำถามย่อยที่ร่างไว้มาเรียบเรียงเป็นข้อคำถาม จัดลำดับ และผูกเรื่องราว เพื่อทำการสนทนาให้เป็นขั้นตอน และจัดลำดับความคิดเห็นให้เป็นหมวดหมู่ หรือหัวข้อใหญ่

1.2 การเตรียมบุคลากรในการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยได้เตรียมบุคลากรในการร่วมกันจัดกลุ่มสนทนา ดังนี้

1.2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) คือ ผู้ถามคำถาม และกำกับการสนทนา ให้เป็นไปตามแนวทางของข้อที่จะศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงกับประเด็นที่จะศึกษาและละเอียดที่สุดในเวลาที่กำหนด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนาในการจัดกลุ่มสนทนาด้วยตนเอง เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ที่ได้ศึกษาแนวคิดสภาพและเงื่อนไขการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน จนเข้าใจปัญหาและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา พร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ เพื่อเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลนั้นกับข้อมูลอื่นที่ได้รับคำตอบมาก่อน เพราะแนวคำถามที่ตั้งไว้จะเป็นกรอบของคำถาม ส่วนการถามคำถามในสถานการณ์ของการจัดกลุ่มสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาจะเป็นผู้แยกประเด็นคำถามให้เป็นรายละเอียดที่ชัดเจนและสร้างความต่อเนื่อง

ในการสนทนากลุ่ม รวมทั้งสร้างบรรยากาศการสนทนากลุ่มให้เป็นกันเองไม่ตึงเครียด เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มรู้สึกเป็นอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น และร่วมในการสนทนากลุ่มอย่างเต็มใจ ซึ่งจะทำให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มเข้าใจและสามารถตอบคำถามได้อย่างตรงประเด็น

1.2.2 ผู้จัดบันทึกคำสนทนา (Note-taker) คือ ผู้ทำหน้าที่จดคำพูดทุกคำพูดในการสนทนากลุ่มให้ได้มากที่สุด รวมทั้งจดกิริยาท่าทางของสมาชิกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา เพราะในการจัดกลุ่มสนทนาบางคนนิ่งเฉย ไม่แสดงความคิดเห็น แต่ก็รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มรายอื่น และแสดงท่าทีเห็นด้วย ชื่นชม หรือไม่เห็นด้วยด้วยท่าทางกั๊กค้ำหรืออึดอัด โดยการแสดงออกทางแวตาทหรือท่าทาง เช่น การพยักหน้า การส่ายหน้า การเฉยเมย การแสดงออกความคิดเห็นของสมาชิกบางคน ซึ่งผู้จัดบันทึกคำสนทนาจะสังเกตและบันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ในอันที่จะนำมาใช้ประกอบการศึกษาถึงบรรยากาศของการจัดกลุ่มสนทนาในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำพูดและท่าทางของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม นอกจากนี้ผู้จัดบันทึกคำสนทนาต้องทำหน้าที่ช่วยผู้ดำเนินการสนทนา โดยเป็นผู้คอยเตือนผู้ดำเนินการสนทนาให้ถามบางคำถามที่ละเอียดหรือลืมหืมถามหรือถามข้ามไป

2. สถานที่ ผู้วิจัยเลือกสถานที่ที่จัดกลุ่มสนทนาที่สะดวกสำหรับสมาชิกทุกคนมากที่สุด และเป็นพื้นที่ที่สมาชิกกลุ่มคุ้นเคย บรรยากาศเงียบสงบ อากาศเย็นสบาย ไม่มีเสียงรบกวน ไม่มีสิ่งต่าง ๆ รบกวน สามารถกันผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ออกไปจากสถานที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนาได้

3. ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 1 วัน เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เตรียมความพร้อมด้านบุคคล สถานที่ และเวลา ทำหนังสือเชิญ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม มาร่วมสนทนาในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา

2. ผู้วิจัยร่วมกันสนทนาโดยให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน แนะนำตนเอง สถานที่ทำงาน ตลอดระยะเวลาการสนทนามีการบันทึกเทป ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายวิดีโอ และจัดบันทึกคำสนทนาควบคู่กัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการจำแนก หรือการจัดกลุ่มเพื่อนำมาสรุป ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

นำเทคนิคการมีส่วนร่วมส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนของสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ครอบครัว เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินพฤติกรรม จำนวน 30 ข้อ
2. การจดบันทึก

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวคิดของการสร้างเครื่องมือ

2. สร้างข้อคำถามโดยให้ครอบคลุมความมีวินัยของนักเรียน สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 40 ข้อ

3. นำเครื่องมือหาค่าความเที่ยงตรง (Content validity) เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่าข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ คือ ตั้งแต่ 0.66-1.00 ข้อคำถามที่ทำ จำนวน 40 ข้อ พบว่า ไม่ผ่าน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 8, 9, 11, 14, 17, 21, 22, 28 และ 32

เกณฑ์การพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

+1	หมายถึง	สอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

4. คัดแบบประเมินพฤติกรรมที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 30 ข้อ

5. นำแบบประเมินพฤติกรรมไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียน จำนวน 30 คน

6. นำแบบประเมินพฤติกรรมที่ทดลองใช้ไปวิเคราะห์ข้อมูลของ Kuder-Richardson (KR) formula สูตรคูเดอร์และริชาร์ดสัน วิธีการหาค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในของเครื่องมือ/ แบบวัด และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร ดังนี้ (ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์ทฤกิจ, 2555, หน้า 150) สูตรคูเดอร์และริชาร์ดสัน KR 20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right\}$$

- เมื่อ r_{tt} แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง
 n แทน จำนวนข้อคำถามของแบบวัด
 $\sum$ แทน ผลรวม
 p แทน สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
 q แทน สัดส่วนของคนที่ตอบผิดในแต่ละข้อ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.79

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำผลจากการสนทนากลุ่ม นำมาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และติดตามประเมินผล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 การศึกษาปัญหา
- 1.2 การกำหนดแผนงานในการแก้ปัญหา
- 1.3 การลงมือปฏิบัติ
- 1.4 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ

2. ทดลองใช้ระหว่างเดือนกันยายน-พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

3. การเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคลทุกสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 3 เดือน

4. การให้คำปรึกษารายบุคคลหรือรายครอบครัว

5. นักเรียนผู้ปกครองและครูร่วมกันกำหนดข้อตกลงร่วมกัน

6. ประเมินวินัยนักเรียน จากผู้ปกครอง ครู เพื่อน และนักเรียนประเมินตนเอง โดยใช้

แบบประเมินพฤติกรรม และการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ ร้อยละ
2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

- กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง
- เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ตอนที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การร่างกรอบของยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน

โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

โดยการประชุมกลุ่มย่อย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากการใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2. นำร่างกรอบยุทธศาสตร์ไปเป็นแนวทางเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR)

- กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ครอบครัว เลือกแบบเจาะจง
- เครื่องมือ แบบประเมินพฤติกรรม จำนวน 4 ฉบับ สำหรับ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน
- นักเรียนประเมินตนเอง แบบสัมภาษณ์ และการจดบันทึก

3. การสรุปสังเคราะห์ภาพรวมที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน และกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาโดยนำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

ผลการวิจัยสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน พบว่า **สภาพครอบครัว** วินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพหรือทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนี้ สื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วย ได้แก่ ขาดมารยาทที่ดีงาม, การปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของสังคม, การตรงต่อเวลา, ความสามัคคี, การทะเลาะวิวาท, การวางแผนในการทำงาน, ท้องก่อนวัยอันควร และยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ การนำแบบอย่างจากครอบครัวอื่น ๆ มาเป็นข้อคิดในการวางกรอบการปฏิบัติตัวของบุตรและการเลี้ยงดู ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างวินัยต่อนักเรียนด้วย

สถาบันครอบครัว เป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วม ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถาบันครอบครัวเป็นจุดช่วยยึดโยงชีวิตคนให้มีเสถียรภาพให้มีคุณภาพมากที่สุด ภายใต้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรด้วยการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคมและเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ มีส่วนในด้านวินัยของนักเรียน คือ

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู มีส่วนสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองที่เลี้ยงดู เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอน ระเบียบแบบแผน วางกฎ กติกาพื้นฐานในบ้านเพื่อการฝึกระเบียบวินัยในสังคม การเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิด ให้ความเสมอภาค มีอิสระในด้านความคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันรักใคร่ การดูแลเอาใจใส่ต่อกัน ก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวจะทำให้เด็กและเยาวชนอ่านอน สอนง่าย อยู่ในกฎ ระเบียบ หรือวินัย พร้อมทั้งรับคำสั่งสอน ชี้แนะ แนะนำ เมื่อเด็กและเยาวชนออกสู่สังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กและเยาวชนมักสังเกตพฤติกรรมส่วนใหญ่จากแบบอย่างที่อยู่ใกล้ตัว รอบ ๆ ตัว รวมทั้งสื่อ และสิ่งแวดล้อม ถ้าได้รับการเสริมแรง เป็นรางวัล อาจจะไม่ทำตามแบบในทันที จะเก็บงำไปคิดหรือทดลองดูก่อนก็ได้ การสังเกตตัวแบบเป็นเวลานาน เช่น ลูกมีพ่อแม่เป็นแบบอย่าง การเรียนรู้และจะทำตามอย่าง พ่อแม่โดยไม่รู้ตัว ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน

ปัจจัยอื่น ๆ เป็นปัจจัยภายนอก นอกเหนือจากครอบครัว เช่น สื่อต่าง ๆ สังคมและสิ่งแวดล้อม การคบเพื่อน เป็นต้นสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความมีวินัยต่อเด็กและเยาวชนด้วย ทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และเรียนรู้พฤติกรรมแบบอย่างต่าง ๆ แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติในสังคม

สถาบันการศึกษา ครูเป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้ และทักษะ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต และอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในกรอบของสังคมและเป็นที่ยอมรับ

ครู เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน เกี่ยวกับวิชาความรู้ และมีความสำคัญที่จะเป็นผู้ชี้แนะหลักการคิดการอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและสร้างระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ดังคำกล่าว

“...ปัจจุบัน เด็กและเยาวชนขาดวินัยมาก ได้แก่ 1) เรื่องการปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของสังคม 2) เรื่องการตรงต่อเวลา 3) เรื่องการเข้าแถวรับบริการ 4) เรื่องการรู้จักวางแผน และปฏิบัติตามแผน และ 5) เรื่องการควบคุมตนเองให้อยู่ในระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนด วินัยของเด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ปัจจุบัน เด็กและเยาวชนขาดวินัยหลายอย่าง ได้แก่ 1) เรื่องการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสม ใส่เสื้อผ้าปกปิดร่างกายน้อยชิ้น 2) เรื่องการทะเลาะวิวาท 3) ขาดการอบรม เรื่องกิริยามารยาท 4) เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง รับผิดชอบตัวเอง และหน้าที่ของตัวเอง...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ปัจจุบัน เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะขาดวินัย ได้แก่ 1) ความอดทน 2) การตรงต่อเวลา 3) การเสียสละ 4) ความขยันหมั่นเพียร 5) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 6) การรักษาศิลปะ วัฒนธรรมไทย และ 7) การมีสัมมาคารวะ...” (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ผู้ปกครองชอบพรีาสอนหนูว่า ถ้าเด็กไม่ปฏิบัติตามก็ไม่เกิดประโยชน์ อย่างตัวหนูอยู่กับป้าที่เป็นคุณครู หนูไม่เคยอยากได้ในสิ่งที่อยากจะได้เลย อย่างเช่นกระเป๋าราคาแพง ๆ ป้าบอกให้หนูทำตัวดี ๆ 1 เดือน แล้วไม่ถูกลงโทษเลยถึงจะซื้อให้หนู แล้วหนูก็ได้กระเป๋าที่หนูอยากได้นะ...แล้วป้าก็มักสอนว่าคุณจะเก่งอย่างเดียวไม่ได้ คุณต้องเป็นคนดีด้วย...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

ตอนที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. การยกย่องชมเชยของยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

ผลสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลการประชุมกลุ่มย่อย ประกอบด้วย กลุ่มผู้ปกครอง นักเรียน และครู จำนวน 13 คน เพื่อรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับเป็นแนวทางการยกย่องชมเชยปรากฏผล ดังนี้

คำถามข้อ 1 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กอย่างไร

1. สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องการตรงต่อเวลา ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัว ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่องการตรงต่อเวลา คือ พ่อแม่ควรปลูกฝังความมีวินัย การตรงต่อเวลา ให้ลูกตั้งแต่เด็กเพื่อเติบโตขึ้นจะรู้หน้าที่ ตั้งแต่การตื่นนอนแต่เช้า ทำภารกิจส่วนตัวจะไปโรงเรียนต้องไปปรอดต มาโรงเรียนแต่เช้า เข้าห้องเรียนตรงเวลา ทำงานที่ครูมอบหมายส่งตามกำหนดเวลา ดังคำกล่าว

“...ไม่เคยมาโรงเรียนสาย มาก่อน 8 โมงทุกครั้ง พ่อแม่ควรปลูกฝังให้ลูกเป็นคนตรงเวลา ตั้งแต่เด็กฝึกให้เป็นนิสัยโตมาได้เคยชิน...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ตื่นนอน 05.30 น. ทุกวัน ทำกิจวัตรประจำวันตอนเช้าก่อนไปโรงเรียน ไปปรอดต ที่จะไปโรงเรียน เป็นเวลาทุกวัน และก็กลับบ้านตรงเวลาทุกวัน...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ไปโรงเรียน ไป-กลับ ให้ตรงเวลา ให้ทันเข้าแถวหน้าเสาธง มาแล้วต้องเข้าโรงเรียน ไม่แหวะเข้าร้านค้าหน้าโรงเรียน ถ้าแหวะแล้วจะเข้าสาย จะซื้อกินอะไรมาซื้อในโรงเรียน จะมีกิจกรรมหน้าเสาธงเราจะรับรู้...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เวลาตื่นนอนมาโรงเรียนตื่น 06.00 น. แล้วออกจากบ้าน 07.00 น. มาถึงโรงเรียน 07.30 น. ตอนกลับก็ให้กลับไปถึงบ้านไม่น่าจะเกิน 16.20 น...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่องการตรงต่อเวลา คือ ควรปฏิบัติตนเองให้เป็นนิสัย ด้วยการตื่นนอนเวลาเช้า มาโรงเรียนแต่เช้า เข้าห้องเรียนตรงเวลา ส่งงานตามกำหนด กลับถึงบ้านตรงเวลาหรือตามเวลา เช่น ถ้าขึ้นรถประจำ ควรมาถึงบ้านพร้อมรถ ดังคำกล่าว

“... 1) นักเรียนมาทันกิจกรรมหน้าเสาธง (07.30 น.) 2) นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา 3) ทำการบ้านส่งครูทุกครั้ง และ 4) เมื่อเลิกเรียนรีบกลับบ้าน...” (ครูผู้ให้ข้อมูล)

“...ต้องตรงต่อเวลาที่คุณครูกำหนดให้ส่งการบ้านและต้องเข้าห้องเรียนให้ตรงเวลา และต้องมาโรงเรียนให้ทันเข้าแถวหน้าเสาธง...” (นักเรียนคนที่ 1)

“...ต้องมาโรงเรียนก่อนเข้าแถวและตอนเย็นต้องรีบกลับบ้านและเวลาอาจารย์สั่งให้ส่งวันไหนควรส่ง...” (นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...การตรงต่อเวลาเป็นสิ่งที่ดีเวลาอยู่บ้านก็ควรตรงต่อเวลา เช่น ส่งการบ้าน การทำงานให้เรียบร้อย ฉันคิดว่าฉันทำได้ที่จะส่งการบ้าน ทำงานให้เรียบร้อย เข้าเรียนให้ตรงเวลา หนูมาเรียนเข้าทุกวัน แต่หนูไปรอรถช้าเกือบทุกวัน เพราะหนูชอบปวดท้อง ควรแก้ไขด้วยการตื่นเช้านี่...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เข้าห้องเรียนตรงเวลา ทำการบ้านส่งครูตรงเวลา...” (นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เข้าเรียนให้ตรงต่อเวลา ทำงานที่ครูมอบหมายส่งตรงเวลา พ่อแม่ให้ทำงานต้องทำให้เสร็จทันเวลา ไม่เข้าบ้านดึก...” (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ถ้าอยู่บ้านเราก็ควรไปไหนมาไหนตรงเวลา เช่น หลังจากเลิกเรียนแม่ให้เรากลับบ้าน 4 โมง เราก็ควรจะกลับไปถึงบ้านตามเวลาที่แม่บอก อยู่โรงเรียนเราต้องเข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด หรือถ้าเรามีงานที่ต้องทำส่งพรุ่งนี้เราก็ควรทำให้เสร็จ...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

2. สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องความรับผิดชอบ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัว พบว่า ความรับผิดชอบ คือ พ่อแม่ต้องการให้มีความรับผิดชอบหน้าที่ตัวเองให้มาก ทั้งในเรื่องการเรียน ควรทำงานส่งครูตามกำหนดเวลา กลับบ้านตามเวลาที่กำหนด เพื่อช่วยงานบ้านด้วยความเต็มใจ และควรมีความรับผิดชอบต่อคำพูดของตนเองด้วย

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องความรับผิดชอบ คือ ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง หน้าที่การเรียน คือ การทำการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมาย ส่งทันตามเวลา และเมื่ออยู่บ้านควรช่วยพ่อแม่รับผิดชอบงานบ้านโดยไม่ต้องบอก ดังคำกล่าว

“... 1) นักเรียนทำการบ้านด้วยตนเอง 2) เมื่อนัดหมายจะทำอะไรต้องทำให้สำเร็จ 3) ทำงานบ้านช่วยผู้ปกครองโดยไม่ต้องบอก เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ซักผ้า รีดผ้า ฯลฯ 4) ทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน...” (ครูผู้ให้ข้อมูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

3. สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องการแต่งกาย ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่องการแต่งกาย คือ ควรแต่งกายให้ถูกต้อง สุภาพ เรียบร้อย ตามกฎ ระเบียบ ของ โรงเรียน และเหมาะสมตามกาลเทศะของสังคม ดังคำกล่าว

“... 1) นักเรียนแต่งกายตามวันที่โรงเรียนกำหนด 2) แต่งกายตามระเบียบเครื่องแต่งกายของโรงเรียน 3) ตัดผมถูกระเบียบที่โรงเรียนกำหนด 4) ไม่สวมใส่เครื่องประดับและของมีค่ามาโรงเรียน...” (ครูผู้ให้ข้อมูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เราต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามที่มาโรงเรียนและต้องทำกายสุภาพและแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ควรแต่งกายให้ถูกระเบียบเมื่อมาโรงเรียนและควรแต่งกายให้เรียบร้อย เวลาอยู่บ้านการแต่งตัวที่เหมาะสม แต่งตัวให้ถูกกาลเทศะ แต่หนูชอบใส่กระโปรงไม่ค่อยยาวมาก เวลาใส่ชุดพลูหนูใส่ถุงเท้าข้อน...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เวลาอยู่โรงเรียนถ้าเป็นตัวหนูเองหนูก็จะแต่งตัวให้เรียบร้อยตามกฎระเบียบของโรงเรียน ถ้าอยู่บ้านก่อนจะออกไปข้างนอกควรแต่งตัวให้เรียบร้อยตามกาลเทศะ...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

4. สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องความอดทน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัว พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องความอดทน คือ เป็นเด็กต้องมีความอดทนในการรับฟังจากผู้ใหญ่ในเรื่องการเรียน การทำงาน และเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวให้มาก เมื่อได้รับมอบหมายงานใด ๆ ควรรีบทำให้เสร็จก่อนจะไป ทำกิจกรรมอื่น ๆ หรือไปเล่น ดังคำกล่าว

“...อยากให้มีความอดทนมากกว่านี้ พ่อเจ็บนิดหน่อยก็บีบน้ำตาและความอดทนของเขาก็มีน้อยมากเลยคะ...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เด็กสมัยนี้ความอดทนน้อย ไม่ค่อยยอมรับฟังสิ่งที่พูด สิ่งที่สอนและไม่ชอบให้ใครมาพูดให้ จะชอบตอบแบบสวนกลับทันที ความอดทนในการทำงานก็เหมือนกัน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ซักผ้า ฯลฯ คือ การที่ผู้ปกครองหรือ พ่อแม่มอบหมายงานให้ทำ ทำยังไม่เสร็จก็ไปเล่น โทรศัพท์ ดูหนัง หรือทำ ๆ เล่น ๆ ...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องความอดทน คือ ต้องมีความอดทนต่อการเรียน อดทนต่อการทำการบ้านที่ครูมอบหมาย อดทนในการช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย ไม่แสดงอาการหรือสีหน้าออกมา ดังคำกล่าว

“... 1) นักเรียนทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ 2) ไม่ทะเลาะวิวาทกัน 3) ช่วยผู้ปกครองทำงานให้เสร็จก่อนถึงจะไปเที่ยวเล่น 4) ทำการบ้านเสร็จก่อน ถึงจะเข้านอน...” (ครูผู้ให้ข้อมูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เราต้องอดทนในการทำงาน แต่ละวิชาที่ได้รับมอบหมาย และอดทนต่อการทำงานบ้าน...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านเราควรมีความอดทนในหน้าที่การงาน ที่โรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน เราควรมีความอดทน หนูไม่ค่อยอดทนเท่าไร เพราะถ้าเพื่อนแกล้งหนูโมโหมาก หนูควรมีความอดทนมากกว่านี้ อดทนในสิ่งที่ต้องการ...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ถ้าอยู่ที่บ้าน คือ แม่จะให้ช่วยขายของ ถ้าเราเหนื่อย เราก็ต้องอดทน เพราะพ่อแม่เหนื่อยกว่าเราเป็นเท่าตัว ถ้าอยู่โรงเรียนถึงอาจารย์จะให้งานมาเยอะแล้วเราทำไม่ไหวเราก็ต้องอดทน ทำให้เสร็จ เพราะถ้าเราเหนื่อยตอนนี้วันนี้จะดีกว่าเราไปเหนื่อยในวันข้างหน้า...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

5. สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัว พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ต้องการให้ลูกมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล ดังคำกล่าว

“...เด็กเป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่อมั่นในตัวเองค่ะ ไม่กล้าแสดงออกด้วยค่ะ...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง คิดเอง ทำเอง...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...คิดทำอะไรมีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกที่โรงเรียน ถ้าเรียนไม่เข้าใจต้องถามครู...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เด็กในปัจจุบันจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองมาก อย่าง เช่น เราจะพูดอะไรออกไปมันจะถูกไหม จะทำอะไรผิดไหม แม้แต่การที่จะต้องออกไปพูดจาหรือเล่าต่อหน้าชั้นเรียนหรือสถานที่ ที่มีคนดูเยอะ ๆ ยังไม่กล้า เขาเรียกว่าขาดความเชื่อมั่นตนเอง ในการแสดงออก...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการทำหน้าที่ของตนเอง หรือได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์ ดังคำกล่าว

“... 1) ถ้าทำงานกลุ่มจะเป็นผู้นำในการทำงาน 2) ถ้าเรียนไม่เข้าใจ ต้องสอบถามครูทันที 3) มีความกล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์ที่ถูกต้องเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคม 4) ต้องมีจิตใจ เข้มแข็ง ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล...” (ครูผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เราต้องเชื่อมั่นในตนเองไม่ว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เราต้องเชื่อมั่นในตนเอง อยู่เสมอ...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เชื่อมั่นในตนเอง อยากให้ตัวเองกล้าแสดงออก ที่บ้านก็อยากใหทำงานได้มากกว่านี้ ที่โรงเรียนก็ควรฝึกออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ถ้าอยู่โรงเรียนแล้วได้ทำงานกลุ่มพอทำเสร็จต้องออกมานำเสนอและเราได้รับหน้าที่เป็นคนนำเสนอเราต้องเชื่อมั่นว่าเราจะทำหน้าที่ได้...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

6. สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กในเรื่องการปฏิบัติตาม กฎ กติกา ของสังคม ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัว พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่อง การปฏิบัติตาม กฎ กติกา ของสังคม คือ ต้องการให้เด็ก ปฏิบัติตาม กฎ กติกา ของโรงเรียน และสังคม ถ้าทำได้ เขาจะอยู่ร่วมกับคนอื่น ได้อย่างมีความสุข หรือเป็นคนดีของสังคมต่อไป ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง

“...อยากให้เขาอยู่ในสังคมได้ และเป็นคนดีของสังคม...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...อยากให้เขาเป็นคนดีของสังคม ไม่ทำผิดกฎ กติกาของสังคมที่วางไว้...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...มีความรับผิดชอบ ต่อกฎ ระเบียบของ โรงเรียน...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ถ้าเราปฏิบัติได้ เราก็จะอยู่ได้กับสังคม เข้ากับสังคมได้ต่อไปภายหน้า ถ้าเราเรียนจบ มีอาชีพ มีงานทำ เราต้องเจอผู้คนมากมาย หลายฐานะ เราต้องเข้ากับเขาให้ได้...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...อยากให้ลูกทำตามระเบียบของโรงเรียน จะได้ไม่ถูกรุคู...” (ผู้ปกครองคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยทำตามกฎ กติกา ของสังคม...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก ในเรื่อง การปฏิบัติตาม กฎ กติกา ของสังคม คือ การอยู่ร่วมกันของคนต้องปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ กติกา ของโรงเรียน ส่วนรวม หรือสังคม จะได้อยู่กันอย่างมีความสุข ดังคำกล่าว

“... 1) แต่งกายเหมาะสม ตามกาลเทศะ 2) คอยแนะนำเพื่อน ให้ปฏิบัติตาม กฎ กติกา ของสังคม 3) ขับขี่รถตามกฎจราจร 4) ทิ้งขยะในที่ ๆ กำหนด 5) เข้าแถวรับบริการต่าง ๆ 6) ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง...” (ครูผู้ให้ข้อมูล, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ไม่ผิดกฎของนักเรียนหรือกฎกติกาของโรงเรียนและไม่ผิดกฎของสังคมและไม่มีการผิดกฎใด ๆ ทั้งสิ้นและต้องแต่งกายตามกฎของโรงเรียนหรือสังคม...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ที่บ้านก็ควรต้องทำตามกฎที่บ้านไม่ทำตามใจตนเองมากเกินไป ที่โรงเรียนก็อยากทำตัวให้ถูกระเบียบที่สุด ไม่แต่งตัวไม่สุภาพ แต่อยากแต่งตัวให้ดูดีมีระเบียบ หนูไม่ค่อยทำตามกฎของโรงเรียนในการแต่งกาย...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ถ้าเรามาโรงเรียนเราควรจะทำตามกฎหรือกติกาของโรงเรียน เวลาเราอยู่บ้านแล้วเราต้องออกไปข้างนอกกลับบ้านพ่อแม่เราควรที่จะทำตัวให้ดี ควรที่จะปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบ...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

คำถามข้อ 2 ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดเข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมวินัยของเด็ก

1. สถาบันทางสังคมอื่น ๆ ประกอบด้วย องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำรวจ และองค์กรศาสนา ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

ผลจากการสนทนากลุ่ม ควรมีองค์กรใดเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมวินัยของเด็ก คือ ควรมีโรงเรียน องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำรวจ และองค์กรศาสนา มาสอนหรือฝึกระเบียบวินัย ทำกิจกรรมให้กับเด็ก ดังคำกล่าว

“...องค์กรของตำรวจ มาฝึกระเบียบวินัย และทำกิจกรรม และเล่นกีฬาต้านยาเสพติด...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียน เพื่อให้มีบุคลากร เข้ามาส่งเสริม และอบรมวินัย และเข้าถึงตัวเด็กว่ามีปัญหาอะไรเกี่ยวกับครอบครัวหรือตัวเด็ก...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...องค์กรท้องถิ่น (อบต.) เข้ามาร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับเด็ก ๆ เช่น เล่น วอลเลย์บอล ฟุตบอล หรือแบดมินตัน มีอุปกรณ์มาให้ จัดกลุ่มมาเล่น เวลาว่างจากงาน และการบ้าน...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...อบต. ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมวินัยเด็ก...” (ผู้ปกครองคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...องค์กรศาสนา องค์กรการบริหารส่วนตำบล (อบต.)...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

ผลจากการสนทนากลุ่ม คหบดีมือเครื่องใดเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมวินัยของเด็ก ในส่วนของครู คือ ครอบครัว (บ้าน) วัด (องค์กรศาสนา) โรงเรียน และหน่วยราชการต่าง ๆ จากลำดับต่าง ถึง กระทรวง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อำเภอ จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ทุกกระทรวงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนพัฒนาวิทยุนักเรียน

ผลจากการสนทนากลุ่ม คหบดีมือเครื่องใดเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมวินัยของเด็ก คือ ครอบครัวโดยพ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนลูก ให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดมาเข้าโรงเรียน ครูช่วยสั่งสอนเด็กให้มีวินัยในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทหาร ตำรวจ และกระทรวงศึกษาธิการ ทุกหน่วยงานที่กล่าวถึง ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมวินัยของเด็ก ดังคำกล่าว

“...ในโรงเรียนควบคุมก็คือ ต้องมีวินัยเมื่ออยู่ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนและต้องมีวินัยทุกที่ ๆ เราอยู่...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ให้โรงเรียนควบคุมไม่ให้คือ ไม่ควรเกรหรือไม่ควรทำอะไรนอกกฎโรงเรียน... (นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียน เพราะ จากที่บ้านแล้วเราควรออกมาศึกษาหาความรู้ที่โรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต และครู จะต้องช่วยสั่งสอนเด็กให้มีวินัยในการจะทำอะไรก็แล้วแต่นอกจากครู ที่บ้านพ่อแม่ก็ต้องสอนลูกด้วยเพื่อฝึกฝนให้การเรียนรู้ของเด็ก...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...กระทรวงศึกษาธิการ...” (นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียน ทหาร ตำรวจ...” (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ ตำรวจ ทหาร...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

คำถามข้อ 3 ท่านคิดว่าแต่ละองค์กรควรมีบทบาทอย่างไร ในการร่วมกันส่งเสริมวินัยเด็ก

1. สถาบันทางสังคมอื่น ๆ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตำรวจ และองค์กรศาสนา ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

ผลจากการสนทนากลุ่ม แต่ละองค์กรควรมีบทบาทอย่างไร ในการส่งเสริมวินัยเด็ก คือ โรงเรียน จัดอบรมความมีวินัยของนักเรียน ครูเป็นคนช่วยแนะนำ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.) จัดกิจกรรมกีฬาส่งเสริมเด็ก มีบทบาทเป็นตัวกลางส่งเสริมเด็กได้ ตำรวจ มาสอนวินัยเด็ก บ้างและองค์กรศาสนา ดังคำกล่าว

“...อยากให้ตำรวจมาสอนวินัยเด็ก อาทิตย์ละ 1 ชั่วโมง เพราะปัจจุบันเด็กตามโรงเรียนจะได้พัฒนาก้าวไกลและมีระเบียบวินัยมากขึ้น และหันมาสนใจกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และเด็กจะเคารพกติการมากขึ้นและความอดทนมากขึ้น...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...อบต. จัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลด้านยาเสพติด โรงเรียนจัดการอบรมความมีวินัยของนักเรียน...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียนตั้งกฎ กติกา และส่งเสริมวินัยให้เด็ก และให้คุณครูช่วยแนะนำ...” (ผู้ปกครองให้คนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียนจัดกิจกรรมให้เด็กมีหน้าที่ รับผิดชอบ ตั้งกลุ่มแบ่งให้เด็กทำหน้าที่รับผิดชอบแต่ละคน ให้ตรงเวลา...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...อบต. เข้ามาช่วยส่งเสริมโครงการจัดกิจกรรม เช่น การแข่งขันกีฬา...” (ผู้ปกครองคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“... 1) องค์กรศาสนา ควรมีบทบาทในการส่งเสริมเข้าค่ายธรรมะ 2) องค์กรบริหารส่วนตำบล มีบทบาทเป็นตัวกลางส่งเสริมให้เด็กมีระเบียบและรู้จักรักและสามัคคี...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

ผลจากการสนทนากลุ่ม แต่ละองค์กรควรมีบทบาทอย่างไร ในการส่งเสริมวินัยเด็ก ในส่วนของครู คือ เมื่อแต่ละหน่วยงานกำหนดกฎ กติกา ระเบียบให้เด็กปฏิบัติ ด้วยการบูรณาการต่อจากนั้นควรช่วยกันสอดส่อง ดูแล ติดตาม ช่วยเหลือเด็กร่วมกันอย่างจริงจัง สม่่าเสมอ เพื่อให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีระเบียบวินัยที่ดี ไม่ไปสร้างภาระ หรือปัญหาต่อใคร ๆ และสังคมต่อไป ภายภาคหน้า

ผลจากการสนทนากลุ่ม แต่ละองค์กรควรมีบทบาทอย่างไร ในการส่งเสริมวินัยเด็ก คือ ครอบครัว ผู้ปกครอง ต้องฝึกวินัยให้เด็ก โรงเรียน นอกจากให้การศึกษา ความรู้ สั่งสอน ระเบียบ วินัย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ต่อนักเรียน ตำรวจ ทหาร ฝึกและควบคุมระเบียบวินัยของนักเรียน ด้วย คำกล่าวของนักเรียน

“...ครูควบคุมในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในโรงเรียนก็คือการห้ามนักเรียนทำผิด ระเบียบ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย นอกโรงเรียนก็คือ ผู้ปกครองต้องฝึกวินัยให้เราและต้องทำตัวสุภาพเรียบร้อย...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ครูควบคุมในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ไม่ให้ดื้อและไม่ควรเอาเสียออกจากโรงเรียน และที่อื่น ๆ ...” (นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียน ส่งเสริมให้เด็กมีวินัยมีความรู้ เด็กควรมีวินัยในตนเอง ทำงานให้ถูกต้องตามที่ได้รับมอบหมาย ที่บ้าน เราก็ควรทำตัวให้มีระเบียบวินัย ไม่ทำตามใจตนเองมากเกินไป...” (นักเรียนคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ตำรวจเข้ามาควบคุมวินัยในโรงเรียนและนอกโรงเรียน...” (นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ทหาร ฝึก รด.ให้นักเรียนมีวินัยมากขึ้น โรงเรียน ฝึกนักเรียนให้มีระเบียบ โรงเรียน ต้องกำหนดกฎของโรงเรียน...” (นักเรียนคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...ตำรวจช่วยทำให้เราทำตามกฎระเบียบของบ้านเมือง ทหารช่วยฝึกให้เราเข้มแข็ง อดทน โรงเรียนก็ช่วยให้การศึกษาช่วย使我们ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้...” (นักเรียนคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

ในการส่งเสริมวินัยเด็ก คือ พ่อแม่ ตัวเด็กต้องให้ความร่วมมือ โรงเรียน ครู ต้องฝึกฝน วินัยให้เด็ก เพราะเด็กอยู่โรงเรียนวันละ 8 ชั่วโมง สถาบันศาสนา จัดให้มีการสอนธรรมะ ในโรงเรียน โดยเฉพาะ 3 ส่วน ต้องทำงานร่วมกัน ให้ความร่วมมือ ทั้งครอบครัว โรงเรียน ศาสนา (วัด) รวมทั้ง ตัวเด็ก ต้องให้ความร่วมมือจะบังเกิดผลดี ตามมาแน่นอน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จัดสรร งบประมาณ หาวิทยากรมาให้ ส่วนราชการ สถาบันกฎหมาย เช่น ตำรวจ จัดให้มีการอบรมเด็ก ให้รู้เรื่องกฎหมาย ในชีวิตประจำวัน และสถาบันการเมือง การปกครอง มีหน้าที่กำหนดแนวนโยบาย ดังคำกล่าว

คำถามข้อ 4 ท่านคิดว่าองค์กรใดควรเป็นผู้กำหนดแนวนโยบาย ในการร่วมกันส่งเสริม วินัยเด็ก

1. หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน องค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.) ตำรวจ และองค์กรศาสนา ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

ผลจากการสนทนากลุ่ม องค์กรใดควรเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริม ความมีวินัยของเด็กและกำหนดแนวนโยบายอย่างไร คือ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวนโยบาย หลัก เช่น 1) การตรงต่อเวลา 2) การเคารพผู้ใหญ่ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความอดทน 5) ความเชื่อมั่น ในตนเอง 6) การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม 7) การแต่งกาย โรงเรียน กำหนด กฎ กติกา และ แนวทางต่าง ๆ องค์กรศาสนา กำหนดแนวทางธรรมะสอดแทรกให้เด็กมีวินัย ตำรวจ ให้มาสอน ด้านกีฬา ด้านยาเสพติด เพื่อให้เด็กมีระเบียบวินัยเพิ่มมากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีนโยบายส่งเสริม การแข่งขันกีฬา ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดรู้จักเคารพกฎ กติกา มารยาท ความมีน้ำใจ รู้แพ้ รู้ชนะ และสร้างความสามัคคี ดังคำกล่าว

“...ตำรวจ สอนด้านกีฬาด้านยาเสพติด และระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น เด็กจะได้เกรงกลัว กฎหมายมากยิ่งขึ้น และเป็นคนดีของสังคมมากยิ่งขึ้น และจะทำให้เด็กกล้าที่จะแสดงออกมากยิ่งขึ้น และเด็กจะได้หันมาสนใจกิจกรรมมากยิ่งขึ้น...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวนโยบาย ให้เด็กปฏิบัติ ดังนี้ 1) การตรงต่อเวลา 2) การเคารพผู้ใหญ่ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความอดทน 5) ความเชื่อมั่นในตนเอง 6) การปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม 7) การแต่งกาย...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...โรงเรียนกำหนด กฎ กติกา นโยบาย และกำหนดแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ที่กำหนดจะได้มีความรู้ และส่งเสริมสิ่งที่เด็กมีความสามารถ ในด้านใดด้านหนึ่ง...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อ.ป.พ.ร.) มาฝึกอบรมแก่เยาวชนและเด็ก ๆ ให้มี ระเบียบวินัย เมื่อมีนโยบายอะไรจะได้มาช่วยเหลือเด็ก จะได้ส่งเสริมเด็กให้มีระเบียบวินัย...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“...องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กำหนดนโยบาย คือ ส่งเสริมการแข่งขันกีฬา ในท้องถิ่น เพื่อให้เด็กรู้จักการเคารพกฎ กติกา มารยาทในการเล่นกีฬา การมรรยาดี สร้างความสามัคคี...” (ผู้ปกครองคนที่ 5, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

“... 1) องค์การศาสนา กำหนดแนวทางธรรมะมาสอดแทรกให้เด็กมีวินัย 2. องค์การบริหารส่วนตำบล นโยบายจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อให้เด็กมีวินัย รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย และรู้จัก สามัคคี...” (ผู้ปกครองคนที่ 6, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

ผลจากการสนทนากลุ่ม องค์การใดควรเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริม ความมีวินัยของเด็กและกำหนดแนวนโยบายอย่างไร ในส่วนของครู คือ 1) กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวนโยบายหลักชัดเจน ต้องมีการติดตาม ประเมินผล เชิงประจักษ์ (ปัจจุบัน ติดตาม ประเมินผลด้วยเอกสาร จึงไม่ประสบผลสำเร็จ) 2) ครอบครัว ควรปลูกฝัง อบรม สั่งสอน วินัย พื้นฐานที่เริ่มต้นจากที่บ้าน โดยพ่อแม่ ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กดูด้วย 3. โรงเรียน กำหนดแนวนโยบาย สอดรับกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยครูต้องสอดส่อง ดูแล ติดตาม แก้ไข ส่งเสริม กันอย่างจริงจัง 4) องค์การศาสนา (วัด) นำพระสงฆ์มาสอนนักเรียนที่โรงเรียน หรือ มีโอกาสที่พานักเรียนไปศึกษาหรือปฏิบัติแนวทางตามศาสนาต่าง ๆ เพื่อเป็นการหล่อหลอมจิตใจ ให้เด็ก ได้เข้าวัด 5) คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการชมรมผู้ปกครองและครู มีส่วนร่วม กำหนดแนวนโยบายกับโรงเรียน หรือเสนอแนะ ช่วยประสานงานตามแต่โอกาส 6) ภาคราชการ ในท้องถิ่นหรือในเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ๆ ต้องมีการเชิญ ภาคส่วนมาร่วมกำหนดแนวนโยบาย ดูแล สอดส่อง แก้ไข ส่งเสริม ควรมีวินัยของเด็กในเรื่องต่าง ๆ เพราะถ้ายังมีการติดตาม ดูแล เอาใจ ใส่กันอย่างจริงจัง เด็กคงไม่กล้าทำผิดวินัย มากมายนัก

ผลจากการสนทนากลุ่ม องค์การใดควรเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริม ความมีวินัยของเด็กและกำหนดแนวนโยบายอย่างไร ดังข้อสรุปของนักเรียน คือ กระทรวง

ศึกษาธิการ โรงเรียน สอนให้เด็กรู้จักทำตามกฎ กติกา แต่งกายถูกระเบียบ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก มีความอดทนและให้มีสารวัตรนักเรียนควบคุม พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องมีส่วนช่วยเหลือเด็ก ให้ปฏิบัติตาม ทหาร ตำรวจ มาช่วยฝึกวินัย ให้เด็กด้วย

2. การนำร่างกรอบยุทธศาสตร์ไปเป็นแนวทางเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อนำมาเป็นกรอบ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR) สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ปรากฏผลดังนี้

สถาบันครอบครัว

1. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
2. สัมพันธภาพในครอบครัว
3. แบบอย่างที่ดี

ผลการวิจัย พบว่า

1. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีส่วนสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยบิดา มารดา และ ผู้ปกครองที่เลี้ยงดู เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอน ระเบียบแบบแผน วางกฎ กติกาพื้นฐานในบ้านเพื่อการฝึกระเบียบวินัยในสังคมต่อไป ด้วยการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิด ให้ความเสมอภาค มีอิสระในด้านความคิด อย่างมีเหตุผล ด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลต่อเด็กและเยาวชนที่จะสามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมายของตนเองได้ รวมทั้งผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

ตั้งคำถาม

“...ในปัจจุบันครอบครัวที่คิดว่าประสบความสำเร็จ ด้วยพ่อแม่สอนให้ลูกเอาชนะ เพื่อจะให้ลูกสอบเข้าโรงเรียนดี ๆ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับระเบียบวินัย พ่อแม่คนอื่น เน้นให้ลูกเรียน เพื่อประกอบอาชีพ สำหรับครอบครัวผม 1) ให้ความอบอุ่นกับลูก 2) สอนระเบียบวินัย เพื่อให้เขามีวินัยในการปฏิบัติตนและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ 3) วางแผนกำหนดทิศทางให้ลูกตั้งแต่วัยอนุบาล ด้วยการพูดคุย กับลูกตั้งแต่เด็ก พ่อแม่จะช่วยชี้แนะ แนวทาง เพื่อให้ลูกรู้จักคิดกำหนดเป้าหมายของตนเอง การจะสอนวินัยให้กับลูก พ่อแม่ต้องมีวินัย พ่อแม่ต้องปลูกฝังเรื่องวินัยให้แก่ลูก

เมื่อทำผิดต้องถูกลงโทษ เมื่อทำดีควรได้รับการยกย่อง...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...การอบรมเลี้ยงดูอย่างไรให้มีระเบียบวินัย ดันเช้าตามเวลา 06.00 น. อาบน้ำแต่งตัว เตรียมตัวไปโรงเรียนตรงต่อเวลา สร้างคุณค่าให้กับตนเอง ด้วยการตรงเวลา เข้าเรียนตรงเวลา เคารพคุณครู ไม่เอาเปรียบเพื่อน ๆ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีจิตบริสุทธิ์ ผ่องใส พร้อมให้อภัย คอยช่วยเหลือ ไม่ทำผิดกฎ กติกาของโรงเรียน เย็นกลับบ้านพร้อมทำการบ้านให้เสร็จ มีปัญหาใด ๆ ให้ปรึกษา พ่อแม่พร้อมช่วยลูกแก้ปัญหา นั้น ๆ ด้วยความเห็นอกเห็นใจ ในทางที่ถูกที่ควร ไม่มีปัญหา อะไรในโลกนี้ที่แก้ไม่ได้ ลูกต้องการอะไรให้บอกพ่อแม่ได้ อย่าเก็บปัญหาไว้คนเดียว เลี้ยงดู อย่างมีเหตุมีผล ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อกันด้วยความเอื้ออาทร ช่วยเหลือ เวลามีปัญหา พ่อแม่ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือลูก แก้ปัญหาได้...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะต้องอบรมสั่งสอนในเรื่องของระเบียบวินัย โดยการสอนกัน ตั้งแต่เกิด สอนด้วยถ้อยคำไพเราะ ด้วยความรักและเมตตา แสดงให้เขาเห็นการกระทำที่ถูกต้อง และซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นประจำ เพื่อให้เขารู้ว่า สิ่งนั้นผิด และไม่ควรทำอีกต่อไป ดูแลเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิด ต้องสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ในทุก ๆ วัน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ได้แสดงความคิดเห็นต่าง ให้โต้แย้งได้ ถ้าเขาคิดว่า สิ่งทีพ่อแม่ ผู้ปกครองสอน และผู้ปกครอง ต้องรับฟังและยอมรับได้ ถ้าสิ่งทีเขาอธิบายว่าถูกต้อง...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ครอบครัว เป็นจุดเริ่มต้นของการมีวินัย เพราะฉะนั้นเป็นหน้าที่ของบิดามารดาโดยตรง ในการเสริมสร้างวินัยตั้งแต่เด็ก เช่น การอบรมสั่งสอน การเน้นย้ำ ตั้งแต่การเดิน การนั่ง การนอน การกิน รวมทั้งความรับผิดชอบตนเอง การให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ การใช้ความอดทน อดกลั้นในการเลี้ยงดู การใช้เวลากับครอบครัวมาก ๆ การให้เหตุผลซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญ ของคนในครอบครัวอย่างเท่าเทียมกัน...” (ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ผมว่าปัจจุบันครอบครัวขาดการดูแลเอาใจใส่ ปล่อยปละละเลย ให้ความสำคัญกับลูก แทนความรักของพ่อแม่ มันก็เหมือนผู้ปกครองเป็นพ่อแม่รั้งแกล้ง รักลูกไม่ถูกทาง ดังนั้นคุณภาพ ของผู้ปกครองก็ลดลง ไม่คำนึงถึงอนาคตของลูกเลย หรืออย่างผู้ปกครองควรทำข้อตกลงเรื่อง ระเบียบวินัยภายในบ้าน อย่างมีกฎว่าต้องอ่านหนังสือเมื่อไร เข้านอนกี่โมง กลับบ้านไม่เกินกี่โมง อย่างนี้...หรือผู้ปกครองควรคอยให้คำปรึกษา อบรมดูแล ช่วยเหลือ เมื่อยามจำเป็น และเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน...” (ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“... พ่อแม่ และครอบครัว จะเป็นผู้อบรมสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนมีระเบียบวินัย ซื่อว่า อะไรถูกหรือผิด ทำให้เด็กอยู่ในสังคม ได้อย่างสงบและปลอดภัย เช่น พ่อแม่ ผมสอนให้ลูกมีวินัย ด้วยการไม่ให้ผมออกเที่ยวนอกบ้านไม่ได้ ให้ดูตัวอย่าง คนข้างบ้านปล่อยให้ลูกเที่ยว ซ่อรถ

มอเตอร์ไซด์ให้ขับทำให้ประสบอุบัติเหตุ พ่อแม่ ผู้ปกครองควรให้ความใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้เรื่อง
ที่เด็กทำผิดเป็นเรื่องปกติ แต่ควรรับบทลงโทษ ครอบครัวจะมีบทบาทในการสร้างสมาชิกที่ดี
มีคุณภาพและมีระเบียบวินัยออกสู่สังคม...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ครอบครัว พ่อแม่ ปลูกฝังให้ข้าพเจ้ามีวินัยมากกว่าคนอื่น การปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ
จะช่วยได้มากที่สุด แต่เมื่อโตมาต้องรู้จักพูดคุย อบรมพฤติกรรมต่าง ๆ ของลูกเมื่อลูกปฏิบัติตน
ผิดวินัย พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่ปล่อยปละละเลย ครอบครัวต้องอบรมสั่งสอนในการใช้ชีวิตประจำวัน
วางกฎเกณฑ์และกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และสั่งสอนคุณธรรมให้รู้ถูกรู้ผิด...”
(นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ให้เด็กมีความรับผิดชอบ ในเรื่องของหน้าที่ภายในครอบครัว คือ การฝึกตนเอง ให้ทำ
สิ่งต่าง ๆ ให้กับตนเอง เช่น ตื่นนอน ต้องเก็บที่นอนของตนเอง จัดสิ่งของส่วนตัวให้เรียบร้อย ภายใน
บ้าน จัดการเรียน และทำงานบ้านให้เหมาะสมกับเวลา ในชีวิตประจำวัน ช่วยแบ่งเบาภาระงานบ้าน
ให้กับพ่อแม่ ในส่วนผู้ประกอบการพนักงานต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง หรือส่วนรวม
ที่ตนควรจะช่วยเหลือ ในส่วนของพนักงานห้าง เวลาทำงานจะมีที่ฝากโทรศัพท์ไว้ที่ประชาสัมพันธ์
จะให้รับคืนในเวลาเลิกงาน ถ้าใครมีอะไรที่จำเป็นให้ทางบ้านติดต่อมาที่ประชาสัมพันธ์ เพราะการใช้
โทรศัพท์ หรือเครื่องมือสื่อสารในเวลางาน ส่วนใหญ่ใช้แล้วเสียบายแก้หน้าที่ หรืองานที่ตน
รับผิดชอบ จึงจำเป็นต้องมีกฎ ช่วงปิดเทอมมีนักเรียนฝึกงาน และมีใบให้ผู้ประกอบการเซ็นรับรอง
การทำงาน เพราะการฝึกงานฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีการพัฒนาอุปนิสัย การทำงาน
ต้องมีความรับผิดชอบต่อสูง ใส่ใจกระตือรือร้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559,
สัมภาษณ์, 31 สิงหาคม 2559)

2. สัมพันธภาพในครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันรักใคร่ การดูแลเอาใจใส่ต่อกัน
จากพ่อแม่ ผู้ปกครองสู่ลูก สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวจะทำให้เด็กและเยาวชนว่านอน สอนง่าย
อยู่ในกฎ ระเบียบ หรือวินัย ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองอบรมสั่งสอน ชี้แนะ แนะนำ เมื่อเด็กและเยาวชน
ออกสู่สังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ตั้งคำถามว่า

“...การมีเวลาให้กับครอบครัว รับประทานอาหารพร้อมหน้ากันพ่อแม่ ลูก อบรมสั่งสอน
มารยาทบนโต๊ะอาหาร พูดคุยกันตามประสาพ่อแม่ลูก ให้ความอบอุ่นกับลูก ให้ความรัก
ความไว้วางใจ ลูก ๆ มีอะไรจะมาเล่า พูดคุย ปรึกษากับพ่อแม่ ครอบครัวจะไว้วางใจต่อกัน ลูก ๆ
สามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ พี่ ๆ ก็จะสอนน้องอีกทอดหนึ่ง พี่น้องจะมีความรัก
ความสามัคคี ครอบครัวมีความสุข และการมีกิจกรรมร่วมกันหรือการส่งเสริมความสามัคคีผ่าน

กีฬา คนตรี ระหว่างครอบครัวอีกด้วย ถือเป็นภูมิด้านทานที่ดีมากในครอบครัว...” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ลักษณะความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ที่จะช่วยเสริมสร้างวินัยแก่เด็กและเยาวชนได้ดี เช่น การให้ความใกล้ชิด ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือบุตร หลาน ได้ทุกเรื่อง อาจอาศัยหลักธรรมทางศาสนาเข้าช่วย เช่น พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา-กรุณา-มุทิตา-อุเบกขา ลูก ๆ จะว่านอนสอนง่ายอยู่ในกรอบ รู้จักหน้าที่ตนเองเป็นอย่างดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ในทุกวันควรมีเวลาครอบครัว คือ มีอาหารเย็น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ใกล้ชิดในเวลาอาหารและเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เล่าถึง การใช้ชีวิตประจำวันว่าพบเห็นอะไรบ้างทั้งในโรงเรียน ในชุมชน สิ่งใดที่ดี สิ่งใดที่ไม่ดี เหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วพ่อแม่ ผู้ปกครองจะเป็นผู้สรุปให้เด็กฟังว่า สิ่งใดถูก ผิด ต้องทำเป็นประจำ ทุกวัน ทุกอาทิตย์ ทุกเดือน...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

3. แบบอย่างที่ดี

เด็กและเยาวชนมักสังเกตพฤติกรรมส่วนใหญ่จากแบบอย่างที่อยู่ใกล้ตัว รอบ ๆ ตัว รวมทั้งสื่อ และสิ่งแวดล้อม ถ้าได้รับการเสริมแรง เป็นรางวัล อาจจะไม่ทำตามแบบในทันที จะเก็บจำไปคิดหรือทดลองดูก่อนก็ได้ การสังเกตตัวแบบเป็นเวลานาน เช่น ลูกมีพ่อแม่เป็นแบบอย่าง การเรียนรู้และจะทำตามอย่าง พ่อแม่โดยไม่รู้ตัว ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและเพื่อนควรเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน ดังคำกล่าว

“...ยกตัวอย่างครอบครัวดิฉัน มีแม่เป็นคุณครู แม่จะปลูกฝัง ความรู้ ความคิด และวินัยให้กับดิฉัน โดยการที่ค่อย ๆ สอดแทรกการมีวินัยให้กับดิฉัน ให้ดิฉันค่อย ๆ เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยดูตัวอย่างจากแม่และพ่อ ไม่ใช่คอยจ้ำจี้ คำดี แต่จะคอยอบรมสอดแทรก ให้ทำทุกอย่างด้วยตนเอง ถ้าผิด แม่จะคอยอธิบาย คอยสอน และเป็นตัวอย่างที่ดี ให้ดิฉันดูเป็นตัวอย่าง การมีวินัยที่แท้จริงอยู่ที่ตัวของเยาวชนและครอบครัว ตัวอย่างของผู้ประพฤติตนมีวินัยก็อาจจะมีส่วนช่วยให้เด็กมีวินัยบ้าง แต่ส่วนมากก็ต้องมาจากตัวของเยาวชนเองและครอบครัวเป็นส่วนช่วยที่สำคัญที่สุด เพื่อจะปลูกฝังให้เด็กมีวินัย...” (นักเรียนคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...เทคโนโลยีในปัจจุบันที่ล้ำยุค และทันสมัยจนเกินการ ทำให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ง่ายดาย เด็กขาดการไตร่ตรอง เมื่อได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ ก็อยากจะทดลองตามวัยรุ่น ถ้าลองในสิ่งที่ดีก็ดี แต่สิ่งที่อยากทดลองคือสิ่งใหม่ ๆ ที่ตัวเองยังไม่รู้ ไปตามสื่อ ตามเพื่อน เช่น ลองยาเสพติด...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ตัวอย่างของผู้ประพาศิตนมีวินัยที่สังคมยกย่อง มีส่วนช่วยอย่างมาก เพราะเขาจะเห็นภาพอย่างชัดเจนว่าผลของการทำดีมีวินัย นั้นทำให้ชีวิตของมนุษย์ มีความสุข ความเจริญ ดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ ตามที่คนส่วนใหญ่ในสังคมปฏิบัติต่อมา...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ตัวอย่าง หรือ แบบอย่างที่ดี มีส่วนช่วยส่งเสริมความมีวินัยแก่เด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนจะได้มีแบบแผนการปฏิบัติที่ดี โดยเฉพาะถ้าคนส่วนใหญ่ที่อยู่ในสังคมเกี่ยวกับเด็ก เด็กจะมีแบบอย่างที่ดีงาม ซึ่งจะเป็แนวทางให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติ สิ่งแวดล้อม สื่อและเทคโนโลยี กลุ่มเพื่อน มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียนทั้งสิ้น เนื่องจากเด็กจะซึมซับในสิ่งที่ใกล้ชิดตัวหรือเขาชื่นชม...” (ครูคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

สถาบันการศึกษา ครูจะต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด สอนวิชาการพร้อมสอดแทรกคุณธรรมวินัย สอนกฎ กติกา ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ เข้าไปด้วย เพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข ดังคำกล่าว

“...ปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อย ที่ออกจากระเบียบแบบแผนของโรงเรียนที่เป็นเช่นนี้เพราะสภาพสังคมเน้นสังคมแข่งขัน ขาดการดูแลที่ถูกต้อง หลักสูตรเน้นเก่งวิชาการ ขาดเน้นคุณธรรมหรือความประพฤติ (เน้นเก่ง ไม่นับดี ...)” (ผู้ปกครองคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ปัจจุบันเด็กและเยาวชนขาดวินัยมาก เช่น 1) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกาของสังคม 2) การตรงต่อเวลา 3) การเข้าแถวรับบริการ 4) การรู้จักวางแผน และปฏิบัติตามแผน 5) การควบคุมตนเองให้อยู่ในระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนด 6) สถานศึกษาให้ความสำคัญของปัญหา การแก้ไขกรณีนักเรียนขาดวินัย การเสริมแรง กรณีมีวินัยที่พึงปรารถนา 7) วินัยของเด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ 8) ครูควรสอนโดยเน้นทั้งด้านความรู้และคุณธรรม (วินัย) 9) ควรกำหนดรูปแบบของวินัยร่วมกันระหว่างครอบครัวและสถานศึกษา และกำกับ ติดตามโดยใกล้ชิด...” (ผู้ปกครองคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ต้องช่วยกันทั้งผู้ปกครอง ครู และสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิด คือ สาเหตุที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีวินัย ต้องเอาใจใส่ดูแล ความรู้สึกของเด็ก ต้องแทรกธรรมะ ในการสอนเข้าไปด้วย เข้าถึงจิตใจของเด็ก ถามถึงปัญหา แก้ปัญหาให้ ไม่มีปัญหาอะไรในโลกนี้ที่แก้ไม่ได้...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...สถานศึกษาหรือโรงเรียน ต้องเอาใจใส่เด็ก สอนระเบียบวินัยต่าง ๆ ให้เด็ก ทั้งวินัยในหน้าที่การเรียน ความรับผิดชอบ การแต่งกาย และประสานกับครอบครัวของเด็ก ในเรื่องของความประพฤติของเด็ก อย่างใกล้ชิด และจริงจัง...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...สถานศึกษาครูต้องมีจิตสำนึกในการอบรมสั่งสอนเด็ก เอาใจใส่เสมอเหมือนเป็นลูกของตนเอง ให้ความสำคัญนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน แนะนำส่งเสริมในเรื่องที่ดี ชี้ถูกผิดอย่างสมเหตุสมผล ไม่สอนเพียงเพราะต้องการให้ผ่านไปวัน ๆ อุทิศเวลาให้กับการดูแล อบรมสั่งสอน ให้เด็กเป็นคนดี...” (ครูคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...นักเรียนขาดความอดทนอดกลั้น มารยาท และหน้าที่ ครอบครัวยุคใหม่และโรงเรียนร่วมกันปลูกฝังความอดทนอดกลั้น เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าส่วนตน สร้างความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบตามวัย ครูสอดแทรกการฝึกนักเรียนให้มีระเบียบวินัยลงไปในบทเรียน ควรฝึกต่อเนื่องตั้งแต่เด็ก มีความสม่ำเสมอ โรงเรียนสร้างแรงจูงใจในการเสริมสร้าง ความมีระเบียบวินัย ฝึกให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง...” (ครูคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...เด็กส่วนใหญ่ขาดวินัย เพราะมีสื่อที่น่าสนใจกว่า การปลูกฝังจากโรงเรียน ครูไม่สอนอย่างเดียว ต้องสอดแทรกคุณธรรม คือ วินัยลงไปด้วย เพราะวินัยคือพื้นฐานทุกอย่างของชีวิตคนเรา โรงเรียนหรือสถานศึกษา มีบทบาทต่อจากครอบครัว เพราะเด็กจะเชื่อฟังครู แต่ก็ต้องพูดบ่อย ๆ ชำ ๆ เหมือนกัน...” (ครูคนที่ 3, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ในปัจจุบันปัญหาการทะเลาะวิวาท เกิดจากการไม่มีความอดทนอดกลั้น ไม่เคารพกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้ง กฎหมายของบ้านเมืองด้วย ครู ควรจะเป็นผู้อบรมสั่งสอน ให้เด็กมีระเบียบวินัย ชี้ว่าอะไรถูกหรือผิด ทำให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างสงบและปลอดภัย สถานศึกษา มีบทบาทในการจัดเทศกาลสมาชิกที่ดีมีคุณภาพ ต่อจากครอบครัว ให้มีมาตรฐานของสังคม และอยู่ในสังคมได้...” (นักเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ครูไม่เพียงสอนแค่วิชาความรู้ แต่ต้องสอนคุณธรรม ระเบียบวินัย และเรื่องต่าง ๆ ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย การปลูกฝังของสถานศึกษา ครอบครัวและสังคม แต่ที่สำคัญ คือ ตัวเด็กเอง การซึมซับพฤติกรรม และการเรียนรู้จากสิ่งเหล่านี้ จะบีบบังคับให้เด็กมีวินัยไปตามนั่นเอง สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การชี้ให้เห็นคุณค่า แนวทางการมีระเบียบวินัย และต้องปฏิบัติให้เด็กได้รู้ ด้านการเรียนการสอน จะเรียนอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ เด็กส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียน เนื่องจากขาดวินัยในตนเอง ทั้งด้านมารยาท เด็กไม่มีมารยาทในเรื่องเวลา การทำความเคารพผู้ใหญ่ รวมถึงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และที่สำคัญ วัยรุ่นชอบทำตามเพื่อน...” (นักเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...ต้องช่วยกันทั้งผู้ปกครอง ครู และสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัว คือ สาเหตุที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีวินัย ต้องเอาใจใส่ดูแล ความรู้สึกของเด็ก ต้องแทรกธรรมะ ในการสอนเข้าไปด้วย เข้าถึงจิตใจของเด็ก ถ้ามถึงปัญหา แก้ปัญหาให้ ไม่มีปัญหาอะไรในโลกนี้ที่แก้ไม่ได้...” (ผู้ปกครองคนที่ 3, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

“...เด็กปัจจุบันต่างจากเมื่อประมาณ 30 ปีก่อน ด้วยเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ยังไม่มี... เด็กสมัยก่อน รู้ได้จากการค้นคว้าอ่านในหนังสือ เด็กปัจจุบัน ค้นคว้าความรู้ได้จากสื่อ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ โทรทัศน์ โทททัศน์ ฯลฯ ความรู้ทั่วโลก อาจมีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ อาจควบคุมได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ทำให้เด็กพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป เพราะเขาเห็นเอง รู้เอง การคิดเองจากภาพ เสียงต่าง ๆ ในสื่อ...” (ผู้ปกครองคนที่ 4, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2559)

ตอนที่ 2 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR) เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา พบว่า

ครอบครัวที่ 1 (นักเรียนคนที่ 1)

ครั้งที่ 1

สภาพบ้าน บ้านเดี่ยวชั้นเดียว ก่อด้วยปูน ภายในบ้านแลดูสะอาด เรียบร้อย ภายนอกบ้านมีรั้วลวดหนาม กั้นเป็นขอบเขต หน้าบ้านมีสังกะสีทำเป็นประตูรั้ว มีถนนผ่านหน้าบ้านรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ที่สัญจร ผ่านไปมาก่อนข้างวิ่งเร็วมาก และมีบ้านญาติ ๆ อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน และไม่ห่างจากบ้านจะมีโรงเรียนและวัด ตั้งอยู่ที่ 14 หมู่ 8 ต.เกาะขนุน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

โครงสร้างของครอบครัว ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูกชาย 2 คน ลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่ออาชีพรับจ้างขับรถบรรทุกจะกลับบ้านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง คือ วันศุกร์ ไปทำงานบางครั้งก็ออกเดินทางเย็นวันอาทิตย์หรือเช้ามีวันจันทร์แล้วแต่งงาน รายได้ประมาณ 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนแม่ผมไปรับจ้างช่วยโรงเรียนประถมใกล้บ้านทำอาหาร เติริมและเก็บล้างจาน ได้วันละ 100 กว่าบาท เพราะทำแค่ครึ่งวัน บ่าย ๆ ก็กลับบ้าน เราต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด แม่อาชีพรับจ้าง วันธรรมดาพ่อไปทำงานจะอยู่กัน 3 คน แม่ ผมและน้อง แต่บริเวณใกล้เคียงก็มีแต่บ้านญาติพี่น้องกัน ทั้งนี้ พ่อจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรมนักเรียนที่บ้าน ผมอยู่บ้านมีหน้าที่ทำความสะอาดบ้าน กวาดถู ล้างจาน กรอกน้ำใส่ตู้เย็น เลี้ยงน้อง ๆ ผมเรียนอนุบาล ชอบจะวิ่งออกถนน ผมต้องคอยดู ห้ามไม่ให้วิ่งออกไปเดี่ยวโดนรถชนเพราะรถวิ่งเร็วเกือบทุกคัน เวลาผมจะทำการบ้านน้องชอบมาแย่งของผมเบื่อกัน พุดก็ไม่ฟัง ผมก็ทำการบ้านบ้าง ส่วนใหญ่ไม่ทำ เพราะครูไม่ตรวจ บางวิชาครูตรวจ ถ้าผมไม่ทำก็จะไปลอกเพื่อนบ้าง เมื่อแม่เสร็จงานแม่มาเลี้ยงน้องผมออกไปเล่นบ้านเพื่อนบ้าง บางทีก็ไปเตะฟุตบอลกับเพื่อน ๆ หรือถ้าที่วัดจัดงาน หรือเพื่อนบ้านจัดงานแม่ก็ให้ผมไปช่วยเขาทำอะไรที่เราทำได้ เช่น เสิร์ฟน้ำแข็ง น้ำ วันหยุดเสาร์ อาทิตย์เด็กจะออกจากบ้าน ไปเที่ยวบ้านเพื่อนบ้านญาติ ๆ ซึ่งอยู่ไม่ห่างบางทีกลับตอนเที่ยงหรือบ่ายจะไปเล่นเกมส์ หรือหิวถึงจะกลับ ถ้ามีเงินก็ซื้อถ้วยเต๋วกิน อาจกลับถึงเวลาเย็นก็มี การบ้านก็ไม่ค่อยได้ทำ พ่อแม่ ถามจะบอกว่าไม่มีการบ้าน

พฤติกรรมนักเรียนที่โรงเรียน เป็นคนช่างพูด แบบพูดมาก ไร้มารยาท แม้แต่กับครูบางคน เขาจะพูดจายกย่องกับครูด้วย พูดให้เพื่อน ๆ เสียหน้า เช่น ถ้าเพื่อนมีอะไรผิดพลาดหรือปมด้อยอะไรเขาจะนำมาล้อเพื่อน การเรียนเป็นเด็กไม่ตั้งใจเรียน ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียน เมื่อครูมอบหมายเขาก็ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง ทำงานชู้ เป็นเด็กขาดความมูมานะ อดทน การให้เป็นผู้ดำเนินการแสดงออกอะไร จะไม่กล้าแสดงออกในสิ่งที่สร้างสรรค์ เวลาเรียนที่โรงเรียนไม่กล้าซักถาม ถึงแม้จะไม่เข้าใจ

สถานภาพของพ่อแม่ พ่อแม่อยู่ร่วมกัน แต่แยกกันทำงาน

ครอบครัวที่ 2 (นักเรียนคนที่ 2)

สภาพบ้าน บ้านเดี่ยวชั้นเดียว สวยงาม ภายในบ้านแลดูสะอาด เรียบร้อยใช้สุขภัณฑ์อย่างดี ในพื้นที่เดียวกัน มีบ้านญาติ คือ ลุง อยู่ 2 หลัง เป็นบ้าน 2 ชั้น ชั้นล่างก่อด้วยปูนชั้นบนเป็นไม้ บริเวณโดยรอบของบ้านมีพื้นที่กว้างขวางและมีการปลูกต้นไม้ค่อนข้างมากทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้ดอก ประดับ แต่ไม้ยืนต้นกิ่งค่อนข้างแตกแขนงมาก รกไม้ได้ตัดแต่งกิ่ง และมีการเลี้ยงสุนัขดำไว้ เนื่องจากคุดมาก มีหลายตัว ทำบ้านขนาดที่สุนัขอยู่ได้บ้านละตัว และมีการเลี้ยงไก่แบบปล่อย ให้หาอาหารกินเองในบริเวณพื้นที่ ตามต้นไม้มีนกอาศัยอยู่ ขณะไปบ้านจะได้ยินเสียงนก เป็นธรรมชาติดีบริเวณบ้านมีรั้วคอนกรีต กั้นเป็นขอบเขต นอกรั้วมีการปลูกมันสำปะหลัง โดยรอบ ตั้งอยู่ที่ 102/ 1 หมู่ 7 ต.เกาะขนุน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

โครงสร้างของครอบครัว ภายในบ้านหลังนี้ ประกอบด้วย ตา ยาย พ่อ แม่ น้ำชาย น้ำสาว และลูกชาย 1 คน รวมสมาชิกในบ้านหลังนี้ จำนวน 8 คน ลักษณะครอบครัวแบบเครือญาติ โดยแบ่งห้องนอนเป็นส่วนตัว ครอบครัวของใครของมัน การประกอบอาหารก็แยกกันทำหรือรับประทาน สำหรับครอบครัวนักเรียนคนที่ 2 การรับประทานอาหารก็ไม่เคยพร้อมเพรียง ใครหิวหรือมีภาระกิจก็รับประทานไปก่อน อาชีพ พ่อขับสามล้อรับจ้าง ถ้ามีงานปีพาทย์หรือตาโผ ติดต่อมาเล่นเครื่องดนตรีไทยจะไปร่วมงานศพ งานบวช พ่อจะไปเล่นได้ค่าจ้างเป็นครั้ง ๆ (รายได้ประมาณเดือนละ 15,000 บาท) ด้วยความรักในเครื่องดนตรีไทย พ่อมาฝึกซ้อมที่บ้านเวลาว่าง ทำให้ลูกได้สายโลหิต ความรักในเครื่องดนตรีไทย ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 รักการเล่นดนตรีไทยมาก ๆ มีความสุขทุกครั้งในการเล่นเครื่องดนตรี เวลาว่างวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดอื่น หรือแม้แต่ เวลาว่างนอกการเรียนถ้าพี่ ๆ หรือตาโผ นัดซ้อมเพลงต่อเพลง นักเรียนคนที่ 2 จะไปร่วมฝึกซ้อมทุกครั้ง โดยมีแม่จะขับรถยนต์ไปส่ง และรับกลับทุกครั้ง ได้รับค่าจ้างเป็นครั้ง ๆ เหมือนพ่อ แต่ผมเป็นเด็กได้ค่าจ้างบางทีก็ครั้งละ 300 บาท การไปเล่นปีพาทย์งานศพ บางงานเจ้าภาพจ้างเล่นต้องไปนอนค้างที่วัด โดยกางมุ้งนอนบนศาลาวัดกับคณะที่ไป แต่ผมเคยแล้วครับนอนได้ แม่เป็นแม่บ้าน ดูแลบ้าน ซักผ้า รีดผ้า รับส่งลูกไปโรงเรียน และดูแลไร่มันสำปะหลัง ซึ่งมีคนงานเป็นผู้ทำ บ้างบางครั้ง พ่อจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พฤติกรรมนักเรียนที่บ้าน ปกติเด็กไม่เคยต้องทำงานอะไรในบ้านเลย เพียงทำความสะอาดห้องนอนตนเองเท่านั้น เรื่องอาหารการกิน ทำ จัดเก็บล้าง แม่จะทำทุกอย่าง ซักผ้ารีดผ้าแม่ก็ทำให้หมดแม่สงสัยทำไมลูกมาเรียนแต่ไม่มีการบ้านเลย ถามทำไมไม่ทำการบ้าน เขาจะบอกไม่มีการบ้าน บางทีก็บอกทำเสร็จที่บ้านแล้ว

พฤติกรรมที่โรงเรียน จะเป็นเด็กไม่คบใคร มีเพื่อนสนิทกันแค่ 2 คน เขาจะไม่ยุ่งชิงแบ่งปันอะไรกับเพื่อน ๆ เลย แม้แต่ของใช้ที่เหมือนของตัวเอง เขาก็ไปหยิบมาว่าเป็นของตน เพื่อนบอกไม่ใช่สิ่งซื่อมาก็ไม่ยอม และหน้าตาจะบึ้งตึงตลอดเวลาทั้งกับครู ไม่คุยไม่เล่น กับเพื่อนคนอื่นนอกจากเพื่อนสนิทที่ตนคบเท่านั้น เวลาเรียนเหมือนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร นั่งในห้องเรียนแต่ไม่ตั้งใจเรียนหรือรับผิดชอบที่ครูมอบหมาย แต่เข้าห้องเรียนตามปกติ เหมือนเด็กไม่กระตือรือร้น ไม่กล้าแสดงออกในเรื่องการเรียนหรืออยู่กับเพื่อนที่โรงเรียน เวลาเรียนเข้าใจหรือไม่เข้าใจไม่กล้าซักถามเพื่อนหรือครู และเป็นเด็กเหมือนไม่มีความอดทนในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

สถานภาพของพ่อแม่ พ่อแม่อยู่ร่วมกัน พ่อไปทำงานนอกแต่เช้า เวลากลับเข้าบ้านไม่แน่นอน บางวันก็เย็นหรือค่ำ แล้วแต่งงาน ครอบครัวเราทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ในบางโอกาสพ่อแม่จะพาผมไปเที่ยวพักผ่อนต่างจังหวัด ส่วนใหญ่จะไปกับแม่ เพราะพ่อต้องมาทำงาน

พ่อแม่ให้ผมเลือกเรียนเอง โดยผมปรึกษาครูด้วย และพ่อแม่เป็นที่ปรึกษา เนื่องจากตัวผมเองรักการเรียนดนตรีไทย ในปีการศึกษา 2559 นี้ผมจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2560 ผมต้องการไปเรียนในสิ่งที่ผมรัก พ่อแม่ก็ตามใจช่วยหาที่เรียน พาไปสอบคัดเลือกเข้าเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ จังหวัดจันทบุรี และติดต่อที่พักเป็นหอนอก ซึ่งเป็นหอพักของอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ จังหวัดจันทบุรีเป็นผู้ดูแล ผมก็คิดว่าผมต้องอยู่ได้และได้เรียนรู้ในสิ่งที่รักและชอบ เพื่อไปประกอบอาชีพในอนาคต

ครอบครัวที่ 3 (นักเรียนคนที่ 3)

สภาพบ้าน บ้านเดี่ยวชั้นเดียว ทาสีฟ้า ส่วนของหน้าบ้านมีของใช้และสิ่งของที่ไมใช้วางไว้อย่างไม่มีระเบียบ ภายในบ้านสะอาด บริเวณหน้าบ้านและรอบบริเวณบ้านมีการปลูกต้นไม้ทั้งไม้ผล เช่น มะม่วง มะขาม กล้วย เป็นต้น พืชผักสวนครัว เช่น ต้นขี้เหล็ก มะนาว พริก ใบกะเพรา โหระพา เป็นต้น และมีต้นหญ้า วัชพืชรูปร่างต่าง ๆ หน้าบ้านมีถนนทางเข้าหมู่บ้านผ่าน ไม่มีรั้วรอบบ้านและหน้าบ้าน เชื่อกหน้าบ้านมีโรงเรียนประถมศึกษาและศูนย์การเรียนรู้เด็กก่อนวัยเรียนขององค์การบริหารส่วนตำบล กับวัดซึ่งอยู่ติดกันตั้งอยู่ที่ 135 หมู่ 1 ต.เมืองใหม่ อ.ราชสาส์น จ.ฉะเชิงเทรา

โครงสร้างของครอบครัว ภายในบ้านหลังนี้ ประกอบด้วย ยาย แม่ และนักเรียนคนที่ 3 รวมสมาชิกในบ้านหลังนี้ จำนวน 3 คน ลักษณะครอบครัวแบบขยาย ตาเสียชีวิตที่สมุทรปราการ ยายเลยอพยพครอบครัวมาอยู่ที่บ้านหลังนี้ ยายไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร ได้รับค่าเลี้ยงดูจากลุง

เดือนละ 3,000 บาท ยายเป็นโรคความดัน แม่สุขภาพไม่แข็งแรงเป็นโรคธาลัสซีเมีย ต้องไปถ่ายเลือด ทุกเดือน อาชีพแม่ คือ รับจ้าง แม่เป็นครูสอนเด็กก่อนวัยเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กก่อนวัยเรียนของ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่หน้าบ้านได้รับค่าจ้างเดือนละ 9,000 บาท พ่อ อาชีพรับจ้าง ไม่ทราบ รายละเอียดใด ๆ เพราะไม่เคยติดต่อกัน แม่จบการศึกษาระดับ ปวส.

พฤติกรรมนักเรียนที่บ้าน ชอบเป็น โรคปวดท้อง อาจเพราะด้วยการกินอาหารไม่เป็นเวลา บางวันเวลาเช้าต้องออกจากบ้านแต่เช้าไม่ได้กินข้าวเวลาที่หนูอยู่บ้านยายชอบว่าหนูจู้เกียจ เวลา ไข่อะไรหนูบอกเดี๋ยวจะทำ ยายก็ว่าไข่ยากจะให้ทำคงใจบางทีหนูนั่งเล่นอยู่ ทั้งยายและแม่ชอบว่า หนูเหมือนกัน ยายชอบเอาเด็กข้างบ้านมาพูดชอบว่าเก่ง ดี ขยัน สารพัด หว่าหนูไม่ดี จู้เกียจ ไม่เหมือนหลานข้างบ้านเลย ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ เขาก็ไม่เห็นดีเลย คนข้างบ้านก็ชอบเอาหลานตัวเอง มาคุยอวดกับยายหนูประจำ เวลายายว่าบางทีหนูก็เกียจ ถ้าว่ามาก ๆ เข้าหนูโมโหก็ร้องไห้ เจ็บใจ ชอบว่าหนูคือ ถ้าใครมาเจอแบบหนูก็ต้องโมโหทั้งนั้นแหละ หนูไปเรียนหนังสือทั้งวันหนูก็เหนื่อย เพลีย กลับมาบางทีก็นอนพัก ถ้ามีการบ้านมาก ๆ ก็ต้องรีบทำก่อน ยายกับแม่ชอบมาจุกจิกใช้ให้ ทำโน้น ทำนี้ หนูเบื่อ รำคาญ เวลาหนูเล่น โทรศัพท์บ้างก็ว่า เอาแต่เล่นโทรศัพท์ ทั้ง ๆ ที่หนูฟังมา นั่งเล่นพัก่อนบ้าง ส่วนยายกับแม่จะบ่นให้ฟังว่าเด็กคือจู้เกียจ ไข่ยาก เวลาใช้ชอบบอกเดี๋ยว ยายรำคาญก็จะทำเอง ไม่อยากรอ ชอบเถียง ยายบอกเด็กสมัยนี้เลี้ยงยาก ไม่เหมือนเมื่อก่อน ชอบนั่งเล่น โทรศัพท์ กลัวไม่ตั้งใจเรียน เอาแต่ดูโทรทัศน์ เล่นโทรศัพท์ แต่เย็นกลับมาจะทำกรบ้าน อ้างทำกรบ้าน

พฤติกรรมที่โรงเรียน เด็กเป็นคนน่ารักตั้งใจเรียน มีน้ำใจต่อกับครูและเพื่อน แต่เป็นคนใจร้อน เวลาเห็นอะไรไม่ถูกต้องหรือเวลาที่เพื่อนมาหยอกล้อตนเอง ๆ ไม่อยากเล่นด้วย อยากจะ ต่อยหน้าเลย หรือเอาอะไรอัดใส่ เพื่อนชอบมาแกล้งหนู บางวิชาไม่อยากเข้าเรียนครูไม่สอนหรือ สอนน่าเบื่อ แต่ก็พยายามทน ๆ ไป

สถานภาพของพ่อแม่ พ่อเลิกกับแม่ตั้งแต่หนูยังเด็กและ ไม่มีการติดต่อหรือส่งเสีย ค่าเลี้ยงดูเลย ปัจจุบันแม่อยู่กับยายและหนูที่บ้านกิจกรรมที่เราทำกันในครอบครัว เรื่องอาหาร ยายเป็นคนทำอาหาร หนูช่วยบ้าง

ทางครอบครัวให้หนูเลือกเรียนเองในสิ่งที่หนูชอบ ความใฝ่ฝันอนาคต หนูอยากเป็น วิศวกรหญิงเพราะได้เงินเดือน สูง ถูกกฎหมายและเป็นอาชีพที่ลุงหนูทำแล้วนำเงินมาส่งเสียหนู เรียนจนถึงทุกวันนี้ ทำให้อาชีพนี้เป็นอาชีพที่หนูใฝ่ฝันเพราะโตไปหนูจะได้นำเงินมาเลี้ยงดูคน ในครอบครัวของเราเหมือนกับที่เขาเลี้ยงเรามา อนาคตอยากทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพื่อที่ทุกคนรอบข้างจะได้ภูมิใจ จะได้ไม่ทุกข์ใจ อยู่อย่างสุขสบาย เราควรทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด เท่าที่เราจะทำได้ จะได้ไม่โดนดูถูกเหยียดหยามจากคนในสังคม ควรทำตัวให้เป็นแบบอย่าง ไม่ควร

ทำตัวแย่ ๆ เพราะมันไม่ดี การที่เราอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้เราต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมให้ดีขึ้น

ครอบครัวที่ 4 (นักเรียนคนที่ 4)

สภาพบ้าน บ้านเดี่ยวชั้นเดียว ภายในบ้านแลดูไม่ค่อยมีระเบียบ บ้านที่เด็กนอนกับแม่ ขนาด 1 ห้องนอน ถัดเข้าไปเป็นโรงจอดรถยนต์ ที่เก็บของอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพของพ่อแม่ และพ่อต่อเป็นห้องนอนของพ่ออีก ส่วนด้านหน้าบ้านติดถนน พ่อต่อเป็นอีก 1 ห้อง สำหรับขายของ เบ็ดเตล็ด ขนมขบเคี้ยว น้ำดื่ม น้ำอัดลม น้ำมันรถมอเตอร์ไซด์แบ่งขายใส่ขวด ที่เดิมเงินโทรศัพท์ ตั้งอยู่ที่ 33 หมู่ 4 ต.บางคา อ.ราชสาส์น จ.ฉะเชิงเทรา

โครงสร้างของครอบครัว ภายในบ้านหลังนี้ ประกอบด้วย พ่อ แม่ และนักเรียนคนที่ 4 รวมสมาชิกในบ้านหลังนี้ จำนวน 3 คน ลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว อาชีพพ่อรับเหมาก่อสร้าง ต่อเติม ซ่อมแซมบ้าน อาคารสถานที่ต่าง ๆ แต่งานก็มีไม่แน่นอนบางครั้งมาช่วยแม่ขับรถรับ-ส่ง นักเรียนมาโรงเรียนเช้า เย็น แม่ขับรถยนต์ส่วนตัวรับ-ส่งนักเรียนมาโรงเรียน มีรายได้เป็นรายเดือน เวลาว่างถ้าลูกไปโรงเรียน ตนเองกลับมาบ้านจะมาเปิดร้านขายของที่บ้าน เพราะหน้าบ้านมีถนนผ่าน มีรถวิ่งสัญจรไปมาตลอด พ่อขายของได้ บางช่วงที่ทำนา อาจจะต้องไปนาบ้าง ไม่มีคนเฝ้าร้าน ก็จะปิด มีเวลาว่างจะเปิดร้าน ร้านได้หักค่าใช้จ่ายแล้วก็ได้ประมาณสัก 20,000 บาท พ่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและไว้ให้ลูกเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรมนักเรียนที่บ้าน ผมจะนอนกับแม่ พ่อนอนแยกต่างหากพ่อเป็นคนไม่ค่อยพูด เวลาพูดชอบเอะอะโวยวาย คำว่าลูกจะไม่ชอบคุยด้วยแม่พูดให้ฟัง แต่แม่พยายามเป็นทุกอย่างให้ลูก มีอะไรลูกจะได้ไม่ปิดบัง แต่เขาจะไม่กลัวแม่ เหมือนเพื่อนเล่นกัน แต่ถ้าแม่เอาจริงเขาก็กลัว แม่เป็นห่วงเพราะลูกเป็นเหมือนเด็กพิการ คือ ที่ขาข้างซ้ายเหมือนเป็น โปลิโอ ตั้งแต่เกิดแม่พยายาม พาลูกหาหมอถึงโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ผ่าตัดมาหลายครั้ง ถ้าใครไม่รู้ว่าเป็นจะมองว่าเขาเดินเหมือนกวน ๆ แต่ไม่ใช่เป็นเพราะเขาผิดปกติ จากร่างกายเขามาแต่กำเนิด แม่อยากให้ตั้งใจเรียน อยากให้เป็นข้าราชการสักคน พี่ ๆ 2 คนก็เผลอไม่เรียน อีกคนไปบวชหลายพรรษาแล้ว เขาจะไม่ลำบากเหมือนพ่อแม่และพี่ ๆ จะ ได้ไว้รักษาตัวเองด้วย พุดอะไรก็ไม่ค่อยฟัง ชอบไปขี่มอเตอร์ไซด์ เล่นกับเพื่อน บางทีกลับมาจากโรงเรียนหายไปไม่บอก ต้องโทรถาม โทรตามแม่ก็เป็นห่วงไปไหน ไม่บอก จะให้อยู่บ้านช่วยขายของ หรือเวลาแม่มีธุระจะได้มีคนขายของแทน เรื่องเรียนแม่สงสัย ไม่เคยทำการบ้านเลย แม่ถามเขาออกไม่มี ๆ ตลอดแม่ขับรถรับ-ส่งนักเรียนก็ถามกับเพื่อนที่เรียน ห้องเดียวกับลูก เขาก็บอกมีการบ้านแต่ลูกไม่ทำ ไม่ยอมทำ หนักใจ การแต่งกายชอบนุ่งกางเกง นักเรียนขาสั้น ๆ ใส่ถุงเท้าสั้น ๆ แม่ไม่ชอบให้ลูกผิดระเบียบไม่ดี พยายามบอกเตือน ดูไม่ค่อยฟัง คือตามเพื่อน ผมก็ต้องคอยบอกให้ตัดว่าผมยาวแล้วนะ แต่ยังดีช่วยงานแม่ได้บ้าง เช่น กลางคืน

ไปคูดน้ำเข้ามา ก็ได้เขาไปเป็นเพื่อนยกท่อน้ำ คูดน้ำ อยู่บ้านช่วยขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ การกินเวลาหัว เขาจะทำกับข้าวกินเอง แม่เป็นห่วงกลัวติดยา คอยบอกคอยสอนเสมอว่าอย่าไปสูบบุหรี่ติดยานะ เขายังชอบตามเพื่อนอยู่ด้วย แต่เคยได้กลิ่นบุหรี่ในเสื้อผ้า ถามเขาว่าสูบบุหรี่หรือเปล่า เขาบอกไม่สูบบุหรี่ แต่ก็สงสัยอยู่ พยายามบอกพยายามสอน กลัวเขาไปเกรตติดยา เห็นเขาคิดก็เยอะกลัว ๆ อยู่

พฤติกรรมที่โรงเรียน มาโรงเรียนช้า เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา จะเข้าตรงเวลาเฉพาะครู ที่มีกฎระเบียบและเข้มงวด การเรียนไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ครูมอบหมายงานเด็กไม่ค่อยรับผิดชอบ ไม่ใส่ใจ เวลาเรียนไม่เคยซักถามให้นำเสนองาน หรือออกมาปฏิบัติอะไรจะไม่กล้า แต่จะมีลักษณะผู้นำ เวลานอกห้องเรียนที่อยู่กับเพื่อน การแต่งกายหรือปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียนครูต้องคอยตักเตือนเสมอมีความอดทนในการเรียนน้อย

สถานภาพของพ่อแม่ พ่อแม่อยู่ร่วมกัน

ตัวเด็กแม่จะเป็นผู้ดูแลเกือบทุกอย่าง พ่อจะไม่ค่อยพูด เวลาพูดที่ชอบโมโห โวยวาย คำ ลูกมีอะไรจะไม่พูดคุยด้วย แต่กลัวพ่อ แม่ต้องการให้ลูกชายคนเล็กนี้เรียนสูง ๆ ให้มีงานดี ๆ ทำ อยากให้ตั้งใจเรียนเพราะสุขภาพร่างกายตัวเองเหมือนคนพิการ แม่พูดอยากให้ไปเข้าราชการจะได้ เบิกได้เวลาเจ็บป่วย เป็นห่วงเขามากจริง ๆ อยากให้ตั้งใจเรียนอยู่บ้านเอาแต่นั่งเล่นเกมส่ในคอมพิวเตอร์ บ้านข้างในมีคนมาจอร์จซื้อของเขาจะเดินออกไปขายของ แต่ก็ไม่อยากหวังอะไรแล้วค่ะ เพราะผิดหวังกับพี่เขาทั้ง 2 คนมาแล้ว แต่ห่วงเขามากเพราะร่างกายเขาไม่เหมือนใคร เด็กเอง ก็ยังไม่มีความคาดหวังอะไรกับอนาคต พ่อแม่ให้เรียนก็เรียน ไปให้จบ ม.6

ครอบครัวที่ 5 (นักเรียนคนที่ 5)

สภาพบ้าน บ้านเดี่ยวชั้นเดียว ข้างบ้านด้านหนึ่งต่อหลังคาออกมาเป็นที่จอดรถยนต์ ถัดจากบ้าน สร้างเป็น โรงมีหลังคามุงจาก ทำเป็นครัว มีแต่หลังคา เป็นที่นอนของพ่อแม่กับหลาน ลูกพี่สาว พ่อแม่นอนฝ้าอุปกรณ์ทำนาในบ้านผมนอนคนเดียว บริเวณโดยรอบบ้านมีต้นหญ้า ไม้ผลบ้าง เช่น มะพร้าว มะม่วง กระท้อน เป็นต้น ปลูกแบบไม่มีการวางแผน หญ้าไม่มีการถาง ก่อนข้างรบบางพื้นที่ ด้านหลังบ้านพ่อปลูกมะนาว พริกขี้หนู หอม ใบโหระพา กระเพรา ใบมะดัน พืชผักสวนครัว หลายชนิดทั้งที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ หญ้าก็ขึ้นเองรก เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลามาถาง ก็เลยปล่อยให้รก ถัดจากบ้านก็เป็นบ้านญาติ ๆ กันปลูกในพื้นที่เขา เดินไปมาหาสู่กันได้ หน้าบ้าน เด็กทำรั้วลวดหนามกั้นมีถนนลูกรังผ่านหน้าบ้านตั้งอยู่ที่ 102 หมู่ 3 ต.ดงน้อย อ.ราชสาส์น จ.ฉะเชิงเทรา

โครงสร้างของครอบครัว ภายในบ้านหลังนี้ ประกอบด้วย พ่อ แม่ ผม และหลาน 1 คน รวมสมาชิกในบ้านหลังนี้ จำนวน 4 คน ลักษณะเป็นครอบครัวเครือญาติ หลานนอนกับพ่อและแม่ นอกบ้านฝ้าเครื่องทำนา อาชีพ พ่อทำนาแต่ไปเช่าที่คนอื่นทำ ๆ นาปรัง ปีละ 2 ครั้ง ที่เช่า จ.ปราจีนบุรี

แม่เป็นแม่บ้าน คอยหุงหาอาหารให้พ่อไปกินที่นา ทำงานบ้าน กลางคืนพ่อแม่ต้องไปนอนเฝ้านา การทำนาเราต้องจ้างรถไถ หว่าน เกี่ยว ค่ายาอะไรต่าง ๆ มากมาย การดูแลนิตยหาหญ้าที่ทำเอง นอกนั้น ต้องจ้างหรือซื้อ ปุ๋ย ๆ ก็มีเหลือไม่มาก หมดไปกับที่บอก ไม่มีที่ดินเองและไม่รู้จะไปประกอบอาชีพอะไร ก็ต้องทนทำไป จนกว่าจะทำไม่ไหว รายได้ไม่แน่นอน บางปีแทบไม่มีเหลือเลยจ่าย ชกส.หมดระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พฤติกรรมนักเรียนที่บ้าน ผมนอนในบ้านคนเดียว กลางคืนจะออกไปไหน พ่อแม่ก็ไม่รู้หรือก เียนกลับถึงบ้านรดน้ำมะนาวเสร็จก็ออกไปเที่ยวบ้านเพื่อนกว่าจะกลับบ้านก็ประมาณ 4-5 ทุ่ม บางวันเที่ยงคืน ดิหนึ่ง บางครั้งก็ไม่กลับเพราะเมา นอนบ้านเพื่อน แม่กลัวมันเกรไปตีดา แม่บอกอย่าไปเสพยา ชอบไปเที่ยวบ้านเพื่อน ดูเหมือนครอบครัวไม่วางกฎระเบียบให้ลูก พ่อแม่ได้แต่พูด อย่าทำโน่นนี่ พอลูกทำก็ทำได้ไม่ว่าอะไร เด็กได้ใจได้แต่พูดไม่มีบทลงโทษอะไรกับเขา เป็นมาตั้งแต่เด็ก แม่สงสัยทำไมลูกไม่เคยทำการบ้านเลยถาม มันบอกไม่มีการบ้านทุกที

พฤติกรรมที่โรงเรียน มาโรงเรียนทันเวลาบ้าง ไม่ทันบ้าง การเข้าห้องเรียนจะเข้าช้า เพราะครูไม่ดู ถ้าครูดูจะเข้าทันเวลา การแต่งกายมาโรงเรียนต้องคอยตักเตือนบ้าง การเรียนไม่ตั้งใจ เรียนเท่าที่ควรเหมือนสมาธิสั้น ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียนหรือหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมายจากเพื่อน เวลาเรียนไม่กล้าซักถามหรือไม่เคยซักถามครูเลย ถ้าให้ไปนำเสนองานเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนนักเรียนจะไม่กล้า แต่ถ้านอกห้องเรียนเขากล้า

สถานภาพของพ่อแม่ พ่อแม่อยู่ร่วมกัน

พ่อแม่อยากให้ตั้งใจเรียน อยากให้เรียนสูง ๆ จะได้มีงานดี ๆ ทำ วันข้างหน้าจะไม่ลำบาก ดูอย่างพี่ชายเขาเรียนน้อย ไปทำงานกับใครก็อยู่ไม่ได้เพราะไม่มีความอดทน แม่เป็นห่วง ส่วนตัวเด็กเองพ่อแม่ให้เรียนก็เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังไม่รู้ว่าจะไปเป็นอะไร เรียนไปก่อน บางทีผมก็อยากเป็นทหารเห็นพี่ ๆ เขาเรียน รด. นำสนุก

ครอบครัวที่ 6 (นักเรียนคนที่ 6)

สภาพบ้าน บ้านเดี่ยวชั้นเดียว สวยงาม เป็นหมู่บ้านจัดสรร ภายในบ้านสะอาด เรียบร้อย มีการปลูกต้นไม้เป็นไม้ประดับบ้างเล็กน้อย มีรั้วรอบบ้านเป็นขอบเขต คนในครอบครัวเราไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้านเพราะต้องไปขายของและประกอบอาชีพตั้งอยู่ที่ 102/ 1 หมู่ 7 ต.เกาะขนุน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

โครงสร้างของครอบครัว ภายในบ้านหลังนี้ ประกอบด้วย พ่อ แม่ และนักเรียนคนที่ 6 รวมสมาชิกในบ้านหลังนี้ จำนวน 3คน ลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว อาชีพพ่อขับรถตู้รับ-ส่งคนงาน โรงงานมีรายได้เป็นรายเดือน แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายค่าน้ำมัน ซ่อมแซมรถ รถแม่ซื้อเองแต่ยังผ่อนส่งไม่หมด แม่เช่าพื้นที่ในห้างสรรพสินค้าเพื่อขายของ เช่น กระจเป่าถ้อ สะพาย ใส่สตางค์ ก็ฟชี้อป ต่าง ๆ

และไปเช่าร้านทางเข้าหมู่บ้านไม่ไกลเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ดอีกแต่ยังขายไม่ดี การลงทุนจากเงินกู้ ทำให้การหมุนเงินมีปัญหา ทั้งส่งบ้าน ส่งรถ ค่าเช่าที่ในห้างแพง ร้านข้างนอกอีก บางวันขายไม่ได้ หรือขายไม่ดีเลย ทำให้เครียดมาก รายได้ของครอบครัวไม่แน่นอน พ่อจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แม่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พฤติกรรมนักเรียนที่บ้าน วันธรรมดาจะได้ลูกช่วยขายของหลังจากเลิกเรียน จะบอกให้เขารับกลับมาช่วยขายของ ชอบทำหน้าบึ้งหน้าอง ใช้อะไรใช้ยาก ชอบบอกรักเดียว ชอบเอาแต่เล่นโทรศัพท์ เราแสนจะเหนื่อย แต่เวลาลูกมาขายของถ้าหน้าตาเขายิ้มแย้ม สักเกตลูกจะมาซื้อของเยอะ วันนั้นจะขายของได้ดี 3 หุ่ม ปิดร้านที่ห้าง ต้องมาร้านข้างนอกต่อ กว่าจะได้นอนประมาณ 5 หุ่ม เทียงคืนเกือบทุกวัน วันเสาร์ อาทิตย์หรือวันหยุดต่าง ๆ ช่วงปิดเทอม จะให้ลูกมาขายของในห้าง ตั้งแต่เช้าถึงเย็น บางทีชอบไปร้านคนอื่นบ้าง ไปร้านหนังสือบ้าง คือ พุคยาคเด็กสมัยนี้ สำหรับเด็กเองเขาคิดบางที หนูไม่อยากไปขายของ อยากอยู่บ้าน วันหยุดเพื่อน ๆ จะชวนไปวันเกิด หรือไปดูหนังบ้างแม่ก็ไม่ยอมให้ไป จะให้หนูขายของอย่างเดียว หนูสงสัยทำไมเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกับหนูเขาไม่ต้องมาทำงานแบบหนูเลย บางเวลาหนูอยากไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ บ้าง ต้องการมีเวลาพักบ้าง หนูเหนื่อย เครียด แม่ชอบว่าหนูไม่ค่อยช่วยงาน ทั้ง ๆ หนูก็ช่วยแล้ว

พฤติกรรมที่โรงเรียน เป็นเด็กที่สามารถปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนได้ แต่บางครั้งมองเหมือนไม่สนใจ ไม่สดชื่นอาจจะเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานนอกเวลา เพราะเด็กเล่าให้ฟังต้องนอนดึก เข้าแม่ตื่นมาขายของให้พวกคนงานแต่เช้า กว่าเสร็จมาส่งหนูมาโรงเรียนสาย บางวันหนูมาสายเพราะแม่ไม่เสร็จงาน เข้าไม่เคยได้กินข้าวเช้าเลย เขาเคยเล่าให้ฟังทำไมหนูต้องทำงานหนักกว่าเพื่อน ๆ บางทีหนูอยากไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนบ้าง ไม่มีโอกาส เลยสอนและแนะนำเขาไปแม่ไม่มีคนช่วย ให้เขาอดทน บางครั้งรับปากอะไรกับครูแล้วไม่ทำก็มี การเรียน ๆ ได้ดีระดับหนึ่ง แต่ชอบเล่นโทรศัพท์ บางครั้งเขาบอกว่าแม่ชอบบังคับเขามากไป

สถานภาพของพ่อแม่ พ่อแม่อยู่ร่วมกัน พ่อขอให้วันอาทิตย์อยู่ร่วมกันสักวัน กินข้าวพร้อมกันวันอาทิตย์จึงหยุดขายของปิดร้าน กลับเข้าไปนอนที่บ้านจัดสรร วันธรรมดาอนที่ร้านขายของเบ็ดเตล็ด เพราะเขามียอดขายของให้พวกโรงงาน

พ่อแม่ให้หนูเลือกเรียนเอง หนูอยากเป็นเภสัช เพราะเมื่อเรียนจบสามารถหางานทำได้เลย ทำงานเป็นหลักเป็นแหล่ง ไม่ต้องการเที่ยวไปสมัครงานคอยให้เขาเรียกไปสอบถาม สัมภาษณ์

การให้คำปรึกษารายบุคคลหรือรายครอบครัว

ครั้งที่ 1

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 คน ไปทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลในครอบครัว พบปะพ่อแม่ ผู้ปกครอง พุคยจนทราบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองแต่ละครอบครัว

สาเหตุที่ต้องให้คำปรึกษาเป็นรายกรณีก็เพราะปัญหาหรือสภาพครอบครัวแต่ละครอบครัว มีปัญหาที่แตกต่างกันไป ถ้าจะกำหนดให้ปฏิบัติให้เหมือนกันคงจะแก้ไข ส่งเสริมวินัยไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกคนนำไปปฏิบัติ

ผลการลงมือปฏิบัติ ครั้งที่ 1

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว

หลังจากที่ผู้ปกครอง และนักเรียน ได้ร่วมกันรับทราบสิ่งที่แต่ละคนต้องปฏิบัติ ปรับปรุงพัฒนา ส่งเสริมวินัยให้กับนักเรียน โดยให้มีการปฏิบัติเป็นระยะเวลา 1 เดือน การส่งเสริมวินัยที่กำหนดให้นักเรียน หรือสิ่งที่ให้ผู้ปกครองปฏิบัติที่บ้าน เช่น การที่ผู้ปกครองมีเวลาพูดคุยกับนักเรียนมากขึ้น มอบหมายงาน บอกรายละเอียด ระยะเวลาชัดเจน และอดทนรอให้นักเรียนรับผิดชอบ นักเรียนก็ต้องรู้จักปรับปรุง พัฒนาตนเอง ต้องรู้จักฟังผู้ปกครองให้มากขึ้น ลดการปฏิเสธ ในระหว่างวันที่ 14-17 เดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยเดินทางไปเยี่ยม สังเกต สัมภาษณ์ผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้านของนักเรียนเอง โดยได้พบกับผู้ปกครองและนักเรียนทุกคน เพื่อสัมภาษณ์ สังเกตและบันทึกผลความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคที่พบในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

นักเรียน ผู้ปกครองและครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา

ผู้วิจัย บอกเงื่อนไขกับครูผู้สอนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง รับทราบบทบาทหน้าที่ต่อตนเอง กับนักเรียน ที่เป็นกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย ขอความร่วมมือในการสังเกตนักเรียน ติดตามดูแล ส่งเสริมพฤติกรรมให้นักเรียน ผู้วิจัย ผู้ปกครองและนักเรียนมีข้อตกลงร่วมกันในด้านการเรียน ผู้วิจัย ให้ผู้ปกครองร่วมมือในการสอดส่องดูแลความรับผิดชอบการทำการบ้านของนักเรียน สำหรับนักเรียนต้องให้ความร่วมมือในการปรับตนเองในการมาเรียน เข้าห้องเรียน ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ตนเอง การแต่งกาย ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม การส่งเสริมวินัยให้กับนักเรียน โดยให้มีการปฏิบัติเป็นระยะเวลา 1 เดือน ระหว่างกำหนดการให้นักเรียนปฏิบัติ ผู้วิจัยติดตาม สังเกต สัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์และจดบันทึก ครั้งที่ 1

ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงของนักเรียน แต่ละรายบุคคลและรายครอบครัวในระดับที่แตกต่างกัน ตามสภาพ ในระยะเวลา 1 เดือน โดยการส่งเสริมวินัยของนักเรียนใน 6 ด้าน ได้รับความร่วมมือจากสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ดังนี้

วินัย ข้อที่ 1 การตรงต่อเวลา

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองบางครอบครัว ทำข้อตกลงกับลูก เข้าให้มาโรงเรียนทันเช้าแถว อีกรายผู้ปกครองต้องการให้กลับบ้านถึงบ้านแล้ว อยู่บ้าน ไม่อยากให้กลับบ้านดึกกลัวไปติดยา และรายสุดท้ายที่แม่ต้องการให้เลิกเรียนแล้วรีบกลับ ทันที่จะได้มาช่วยขายของ ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ต้องการให้ลูกปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของ โรงเรียนทุก ๆ วัน ช่วงหลังลูกพอลงจากรถ รอคูแม่ให้หลังจะชอบข้ามถนนไปร้านค้าหน้าโรงเรียน แล้วจะเข้าโรงเรียนช้า ปกติมาถึงโรงเรียนไม่สาย ชอบทำตัวผิกระเบียบวินัย แม่ไม่ชอบ แต่พอเขา สมัครเข้าร่วมงานวิจัย ผู้วิจัยได้พูดคุยปัญหาเกี่ยวกับแม่ ทั้งแม่ ผู้วิจัย ได้พูดคุยทำข้อตกลงกับนักเรียน เขายอมรับจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้ดีขึ้น จะพยายามมาให้ทันเช้าแถวทุก ๆ วัน ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา การมาเรียนดีขึ้น แต่ยังมีบางวันมาสาย โดยสอบถามจากครูและเพื่อน...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ลูกปกติกลับบ้านถึงบ้าน ถ้าพ่อใช้รถน้ำผัก เขาจะรด พอรดเสร็จจะไปเที่ยวบ้านเพื่อนซึ่งอยู่ในหมู่บ้านที่อยู่ กลับบ้าน 3 ทุ่ม หรือ 4 ทุ่ม บางวัน ก็ออกไปค้างบ้านเพื่อน แต่พ่อแม่เป็นห่วงกลัวติดยา ไม่อยากให้ไปอยู่บ้านเพื่อนมากนักเพราะมีคนติดยาเยอะแกล้งนี้ พูดไม่ฟัง แต่ช่วงนี้ดีขึ้น ไปแต่กลับบ้านเร็วขึ้นเพราะจากการพูดคุยกันไว้...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...หลังเลิกเรียนบางวันจะกลับช้า แม่ต้องการให้ เลิกเรียนรีบกลับบ้านเลย จะได้มาช่วยแม่ขายของบ้าง เมื่อได้ร่วมโครงการวิจัยนี้ แม่ นักเรียน ผู้วิจัย ได้พูดคุย แม่พูดขอร้อง นักเรียนรับปากว่าจะปฏิบัติ เขาเริ่มกลับบ้านได้เร็ว ตรงเวลาเป็นบางวัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนตรงต่อเวลา ทุกเรื่องตั้งแต่การมาเรียนเวลาเช้า การเข้าห้องเรียน การส่งงาน วินัยการตรงต่อเวลาสำคัญมาก ในอนาคตวันข้างหน้า ในการปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดประสิทธิภาพที่ดีและเป็นที่ยอมรับต่อบุคคลอื่น ต่อไป ดังคำกล่าวของนักเรียน “...เกือบทุกวันผมมาไม่ทันร่วมกิจกรรมเวลาเช้าและไม่ทันเช้าแถว จะถูกครูดุ ตักเตือน ทำโทษเป็นประจำ แต่เมื่อผมสมัครเข้าร่วมงานวิจัยกับอาจารย์แล้วอาจารย์พูดคุย ถึงปัญหาทำข้อตกลงร่วมกัน ผมทำตามข้อตกลงที่ได้ให้ไว้ โดยมาเรียนตรงเวลา ทันเวลาเช้าแถว และผมจะทำตัวให้ดีขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559) “...เมื่อก่อนผม เข้าห้องเรียนช้าเกือบทุกวิชา ไม่ทำการบ้านส่งครูหรือจะทำบ้างบางวิชาที่ครูสั่งให้ทำ แล้วครูตรวจ จริง ผมก็จะทำ แต่ผมสมัครใจเข้าร่วมวิจัย ผมก็อยากทำตัวให้ดีขึ้น ตอนนี้ผมก็เข้าห้องเรียนทันเวลา แต่บางวิชาครูไม่ว่าอะไรก็ยังมีช้าบ้าง ทันบ้างครับ แต่ผมจะพยายามทำตัวให้ดีขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

วินัย ข้อที่ 2 ความรับผิดชอบ

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนทำการบ้านส่งครูให้สม่ำเสมอเพื่อวันข้างหน้าจะมีงานที่ดีทำ กลับมาบ้านช่วยทำงานบ้านบ้าง ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เห็นลูกเขียนหนังสือตัวเป็นหนอนดูเหมือนจะไม่ตั้งใจเรียน ถามแล้วครูจะอ่านออกหรือ เขาบอกอ่านออก ไม่ค่อยทำการบ้าน แม่ถามบอกไม่มี บางครั้งบอกทำเสร็จแล้ว เมื่อได้พูดคุยกันแล้ว แม่คอยคุมนัดงาน รู้สึกเขียนหนังสือดีขึ้น อ่านออกรู้เรื่อง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ไม่เคยเห็นลูกทำการบ้านเลย สงสัยถามทำไมไม่ทำการบ้านเขาจะบอกไม่มี บางครั้งบอกว่าทำเสร็จแล้วที่โรงเรียน เขามีห้องส่วนตัวจะอยู่แต่ในห้อง ถ้าไม่ไปเล่นดนตรีไม่รู้ว่าเขาเอาแต่เล่นเกมส์หรือเปล่า พอรู้เขาสัมภาษณ์งานวิจัยกับอาจารย์ก็ดีใจเพราะเขาเต็มใจในการที่จะปรับปรุงตนเองมั่งคะ เมื่อได้พูดคุยทำข้อตกลงว่าเขากระตือรือร้นตั้งแต่การจัดเตรียมหนังสือไปโรงเรียน กลับมาบ้านนั่งทำการบ้านเราเป็นแม่เห็นเท่านั้นก็ดีใจแล้วละ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เด็กกลับจากโรงเรียนบางวันกินนอนเลย บอกว่าเหนื่อยปกติจะทำการบ้านบางวันนอน ๆ อยู่รีบตื่นลืมมีการบ้านเรื่องเรียนดีรับผิดชอบ แต่งานบ้านก็เกียจ อ่างแต่เหนื่อย ไขยาก เวลาใช้ทำอะไรชอบบอกเดียวแต่ช่วงนี้ดีขึ้น พุดดีขึ้น ไม่เอาแต่ใจ ช่วยงานบ้าน บางทีไม่ต้องบอกทำเองก็มี เช่น กวาด ถูบ้าน ทำกับข้าวมาช่วยล้างผัก หั่นผัก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...จากที่ช่วงเย็นกลับจากโรงเรียนไม่ค่อยช่วยชายของ ชอบขับรถมอเตอร์ไซด์ไปบ้านเพื่อน บางทีเพื่อนมาชวน อยู่บ้านเอาแต่เล่นเกมส์ ไม่เคยมีการบ้านไม่เคยเห็นลูกทำการบ้าน แต่ช่วงนี้ดีขึ้นช่วยแม่ชายของ แม่มีเวลาไปนา บางครั้งออกไปซื้อของที่ร้านได้ เห็นเขานั่งทำการบ้านแต่เกมส์ก็ยังไม่เล่นอยู่บ้าง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เดี๋ยวนี้กลับจาก โรงเรียนช่วยรดน้ำผักโดยไม่ต้องบอก แล้วขับรถไปเที่ยวบ้านเพื่อนสักพัก กลับบ้านเร็วขึ้น แล่ทุ่มหรือสองทุ่มก็จะกลับ บางวันก็กลับเร็วกว่านั้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559) “...เดี๋ยวนี้ลดการเล่นโทรศัพท์ลง กลับมาช่วยชายของ เวลาไม่มีคนมาซื้อของเขาจะทำการบ้านบ้าง เล่นโทรศัพท์บ้าง แม่ไม่ชอบให้ลูกเล่นโทรศัพท์กลัวเสียการเรียน แต่ก็ยังเล่นน้อยกว่าก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียน ตั้งใจเรียนมีความรับผิดชอบในการทำการบ้าน ที่ครูมอบหมาย ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมพยายามทำการบ้านด้วยตัวเอง ผมจะต้องขยัน ตั้งใจเรียนให้มากกว่านี้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมไม่ยอมให้แม่เสียใจ อยากมีอนาคตที่ดี เราก็ตั้งใจเรียนให้มากขึ้นตามที่คุณครูบอกและสอน ต้องทำการบ้านที่ครูมอบหมาย...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เดี๋ยวนี้จะพยายามลดการเล่นเกมส์ลง ตั้งใจฟังครูสอนทำการบ้านส่งครู บางครั้งทำไม่ได้ไม่เข้าใจก็ลอกเพื่อน แต่ถ้าครูที่สั่งงานแล้วไม่ตรวจผมก็ไม่ทำ เพื่อน ๆ ก็ไม่ทำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมรับปากกับครูแล้วผมจะตั้งใจเรียนให้มากขึ้น ผมต้องมาเรียน แต่ผมเรียนไม่เก่งเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง มีการบ้านจะตั้งใจทำไม่เข้าใจก็ลอกเพื่อนบ้าง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

วินัย ข้อที่ 3 การแต่งกาย

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน แต่งตัวเรียบร้อยเหมาะสมตามกาลเทศะ ไม่แต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน ผมก็ตัดทรงนักเรียนถูกระเบียบอยากให้ลูกเป็นเด็กดีเป็นคนดีในอนาคต ไม่ไปสร้างปัญหาให้ใคร ๆ ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...แม่จะดูเรื่องการแต่งตัวก่อนมาโรงเรียน การตัดผมบางครั้งพาไปตัดจะตั้งช่างให้ตัดถูกระเบียบไม่ชอบให้ลูกแต่งตัวผิดระเบียบเดี๋ยวจะเกรเหมือนวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับครอบครัวพ่อแม่ ควรดูแลอบรม สั่งสอน ตักเตือนแนะนำลูกในเรื่องการแต่งกาย เขาจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง เช่น การแต่งกายมาโรงเรียนแม่จะใกล้ชิดและดูแลเขาตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...แม่ไม่ชอบให้ลูกทำตัวผิดระเบียบ ตั้งแต่การแต่งตัวเมื่อก่อนต้องคอยดู คอยว่ากันตลอด อย่างกางเกงขบงสั้น ๆ กางเกงสั้น ผมก็ชอบตัดยาวทำตัววัยรุ่น ช่วงนี้ดีขึ้น มาขอแม่ซื้อกางเกงเขาบอกว่ากางเกงไม่ถูกระเบียบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เมื่อก่อนชอบแต่งตัวไม่ค่อยเรียบร้อย ผมขยวบอกให้ตัดบอกตัดแล้วแต่ตัดยาว พุดไม่ค่อยฟังพอได้คุยกันแล้วรู้สึกดีขึ้นตัดผมสั้น แม่ก็ดีใจนะเขายังฟัง แต่งตัวไปโรงเรียนตามวันที่โรงเรียนกำหนดได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมแต่งกายได้ถูกระเบียบ โดยครูไม่ต้องลงโทษ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมจะทำตามคำพูดที่ให้ไว้กับแม่ โดยแต่งตัวให้เรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน ตัดผมให้ถูกระเบียบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมแต่งกายได้ถูกระเบียบ โดยครูไม่ต้องลงโทษ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมจะทำตามคำพูดที่ให้ไว้กับแม่ โดยแต่งตัวให้เรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน ตัดผมให้ถูกระเบียบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

วินัย ข้อที่ 4 ความอดทน

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูก มีความอดทนในทุกเรื่องไม่ว่าจะเรื่องการเรียน หรือ การทำงาน หรือ การถูกบ่นจากผู้ปกครอง ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...มีความอดทนมากขึ้น ไม่เหมือนแต่ก่อน พอรู้ว่าอะไรหน้อยก็จะน้ำตาคลอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เมื่อก่อนพ่อแม่พูดบ่นหรือตำหนิอะไร ก็ไม่ได้ หน้านิ่งอแล้ว ชักสีหน้ามาก ๆ เลย แต่หลังจากที่ได้ตกลงกันเวลาพ่อแม่หรือแม่บ่นอะไรก็รู้สึกได้ว่าลูกควบคุมอารมณ์ได้มากขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...จากเดิมเป็นเด็กขี้งอน เอาแต่ใจ ใช้งานยาก ชอบบอกว่าเดียว ผลัดไปเรื่อย หลังจากที่ได้พูดคุยตกลงกันแล้ว เด็กมีความอดทนมากขึ้น ลดอาการขี้บ่นขี้ใจลง ควบคุมอารมณ์ตนเองได้มากขึ้น และเริ่มที่จะช่วยทำงานบ้าน โดยที่ไม่ต้องบอเหมือนเมื่อก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ช่วยเหลืองานบ้าน เช่น ช่วยขายของแบ่งเบาภาระแม่ได้มาก เวลาถูกบ่นหรือถูกตำหนิเมื่อก่อนจะเถียงทุกคำแบบไม่ตกปาก แต่ตอนนี้เค้าดีนะ ไม่ค่อยเถียงเท่าไร...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...พี่ชายเค้าชอบขี้งาน เปลี่ยนงานบ่อย ๆ ก็กลัวว่าลูกคนนี้จะไม่อดทนแล้ว ต้องลำบากเหมือนพี่ชาย ทุกวันนี้นงานการก็หายากนะ แต่ทุกวันนี้พ่อแม่บอกให้ช่วยงานก็ช่วยงานอย่างเต็มใจ ไม่บ่นแต่เรารู้นะว่าเค้าก็ไม่ได้อยากจะทำ แต่หลังจากที่ได้คุยกับครูแม่ว่าเค้ามีความอดทนขึ้นนะ พยายามจะทำตามที่ได้บอกกับครูไว้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559) “...เดิมทีลูกสาวชอบบ่นน้อยใจ และชักสีหน้าบ่อยกับแม่ว่าทำไมหนูต้องทำงานหนัก ช่วยงานแม่แบบนี้ ทั้ง ๆ ที่เพื่อน ๆ ไม่เห็นต้องทำแบบนี้เลย หลังจากได้พูดคุยและตกลงกันช่วงหลังสังเกตเห็นว่าลูกสาวมีความสุขตอนมาช่วยแม่ขายของนะ พอมันยิ้ม ๆ พูดเพราะ ๆ คุณเชื่อไหมฉันว่าฉันขายของดีขึ้นนะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียน มีความอดทนในการเรียน อดทนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียน โรงเรียน อดทนในการอยู่ร่วมกับเพื่อน อดทนต่อการถูกว่ากล่าวตักเตือนจากครู อดทนในการรอคอย ดังคำกล่าวของนักเรียน “...เมื่อก่อนผมนั่งเรียนนาน ๆ ผมจะเบื่อ ชอบไปแหย่เพื่อน แกล้งเพื่อนบ้าง ไม่สนใจฟังที่ครูสอน จึงทำให้เรียนไม่รู้เรื่องไม่อยากจะเรียน เดียวนี้ผมทำตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับครู ว่าผมต้องมีความอดทนในทุก ๆ เรื่องให้มากกว่านี้ ต้องรู้จักอดทนในการเรียน คือ ตั้งใจฟังครูสอนเมื่ออดทนได้ ผมก็เรียนรู้เรื่องในวิชาที่ผมทำ ก็รู้สึกดีนะครับ เมื่ออยู่กับเพื่อน ๆ มาเล่นด้วย ก็จะไม่ต้องบ่นแบบเมื่อก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมไม่ชอบไปยุ่งกับใคร และผมไม่ชอบไปยุ่งกับใคร เวลาใครมาเล่นด้วยผมก็ไม่ชอบ กับครูก็ไม่อยากคุยด้วยถึงเวลาเข้าห้องเรียนก็เข้าห้องเรียน แต่ผมชอบเล่นดนตรีไทยมาก ครูก็คุยกับผมว่าลองเอาความรู้สึกกับดนตรี

มาได้ในการเรียนบ้าง ลองมาพูดคุย เล่นกับเพื่อนคูสิ เราน่าจะมีเพื่อนเพิ่มมากขึ้น พอเรามีความสุขในการอยู่กับเพื่อน เวลาเรียนเราก็มีความสุขใครมาเล่นมาพูดคุยด้วยผมก็รู้สึกสบายใจ ไม่เหมือนเมื่อก่อนผมลดการโกรธกับเพื่อนลงได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมอดทนอะไรนาน ๆ ไม่ได้มันเบื่อ แต่ถ้าให้เล่นเกมส้อมเบื่อ เพราะสนุกดี เวลาเรียนก็น่าเบื่อแต่ถ้าครูตั้งใจสอน ให้การบ้านแล้วตรวจผมก็จะทำไม่จู้ญถูกดี ทนไม่ไหวไม่ไหว ฮ่า ๆ ๆ ๆ เมื่อผมและครูมาคุยกันทำข้อตกลงร่วมกันครูให้ผมอดทนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ตอนในการเรียน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมนั่งนาน ๆ หรือทำอะไรนาน ๆ ไม่ได้ หงุดหงิดไม่ชอบให้ใครมาบังคับผมชอบอยู่กับเพื่อนทำอะไรกับเพื่อนมีความสุข สนุก การเรียนผมก็ว่าน่าเบื่อ ครูคุยกับผมแนะนำให้ผมตั้งใจเรียน ผมรับปากตกลงกับครูว่าจะต้องอดทนในทุก ๆ เรื่องถ้าไม่ให้ใครบังคับเราต้องบังคับตัวเอง เวลาผมตั้งใจเรียนผมจะเข้าใจวิชาที่เรียนได้เป็นอย่างดี อดทนในการทำบ้าน การเขียนหนังสือ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

วินัย ข้อที่ 5 ความเชื่อมั่นในตนเอง

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกมีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เมื่อก่อนไม่ค่อยกล้าคิด กล้าทำอะไรหรอก กลัวโน่นนี่ไปเรื่อย พู้อะไรหน่อยก็น้ำตาไหลขาดความมั่นใจว่าถ้าโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่สามารถเผชิญปัญหาด้วยตนเองได้ ตอนนี้อยู่แล้วกล้าจะคิดจะทำอะไรด้วยตนเอง ไม่เหมือนเมื่อก่อนที่จะต้องถามตลอดว่าทำหรือไม่ทำดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เค้าเป็นเด็กที่ไม่กล้าตัดสินใจอะไรเลย มีอะไรก็ต้องถามแม่ แม่แต่นอนก็ยังต้องนอนกอดแม่ทุกวัน แต่เดี๋ยวนี้เป็นเด็กที่กล้าตัดสินใจได้เองบ้างเป็นบ้างเรื่อง เช่น การแต่งกายที่ไม่ถูกระเบียบก็กล้าจะบอกแม่ว่าของดังค์ชื่อกางเกงใหม่หน่อย เพราะกางเกงที่ใส่ไม่ถูกระเบียบ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียน การคิด การตัดสินใจใด ๆ เพราะถ้าเด็กมีความมั่นใจก็จะส่งผลต่ออนาคตที่เด็กต้องมีความเป็นผู้นำหัดคิด หัดทำ หัดพัฒนาตนเอง ดังคำกล่าวของนักเรียน “...เมื่อก่อนเวลาผมไม่เข้าใจอะไร ก็ไม่กล้ายกมือถามคุณครู แต่ตอนนี้บางวิชาที่ผมสงสัยก็จะยกมือถามคุณครู หรือไม่จู้ญผมก็จะถามจากเพื่อนแทนครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ทุกวันนี้ผมมีเพื่อนมากขึ้นครับ เมื่อก่อนผมไม่ค่อยอยากจะคุยกับใครเพราะไม่รู้จะวางตัวยังไงดี แต่ทุกวันนี้พอได้ลองเริ่มที่จะคุยกับเพื่อนตามที่ได้รับคำปรึกษาจากครู ผมรู้สึกว่ามันไม่เห็นจะยากเลยนะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมอะแง่นะครับเรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง อย่างที่ไม่ต้องเข้าแถว หรือต้องแซวเพื่อนเนี่ยแง่นครับ

แต่พอต้องไปพูดหน้าชั้นมันแป้วครับ แต่คุณครูก็พยายามจะสอนผมให้ผมกล้าที่จะพูดหน้าชั้น หรือให้ช่วยเหลือเพื่อน ๆ ด้วย แต่ผมก็ยังไม่รู้สึกไม่มั่นใจเท่าไร...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมมีเพื่อนเยอะ รุ่นพี่ก็พวกผมทั้งนั้นแหละ อยู่ข้างนอกก็ไม่กลัวใคร แต่พออยู่ในโรงเรียนไม่รู้สิครับ ไม่ชอบกฎ ไม่ชอบระเบียบของโรงเรียนเลย เพราะทำอะไรก็คิดไปหมด ทำให้ไม่มั่นใจที่จะทำอะไรเลย แต่หลังจากที่ได้พูดคุยกับคุณครูผมรู้สึกมั่นใจที่จะมาโรงเรียนหรือปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน อย่างเช่น เมื่อก่อนไม่กล้าเอาของ ไปถวายพระ แต่เดี๋ยวนี้กล้า แต่ต้องมีครูอยู่ด้วยนะครับก็มันยังกลัวอยู่ว่าจะทำถูกไหม...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

วินัย ข้อที่ 6 การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูก หรือเด็กปฏิบัติตามกฎระเบียบของครอบครัวหรือสังคมเพราะจะได้อยู่ในสังคมอย่างสงบสุข ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เดี๋ยวนี้แม่ไม่ต้องพูดหรือบ่นเรื่องการแต่งกายของลูกมากนัก คำว่า ต้องทำยังไง แต่งแบบไหนถึงจะถูกต้อง ถูกกาลเทศะ ไม่เหมือนเมื่อก่อนที่ต้องพูดต้องอธิบาย เยอะแยะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...เมื่อก่อนบ้านเราก็ไม่ได้มีกฎเกณฑ์ อะไรกับลูกมากก็เลยมาคุยกันว่าบ้านเราควรต้องมีกฎประจำบ้าน อย่างการไปที่สวนนอกบ้าน อย่างกลับดึก จากเดิมถึงบ้านสาม สี่ทุ่ม แต่เดี๋ยวนี้บางวันฟ้ายังไม่มืดก็ถึงบ้านแล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ทั้งการมาโรงเรียน การเข้าห้องเรียน ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมเข้าห้องเรียนตามเวลาที่กำหนดจากเดิมที่ผมจะเข้าห้องเรียนช้าสามห้าเสมอ ครูคอยบอกและแนะนำผม ให้เข้าห้องเรียนตรงเวลา ผมก็ปฏิบัติตามที่ครูบอก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2559) “...ผมสามารถปฏิบัติตัวได้ดีขึ้นเพราะได้รับปากกับครูไว้ว่าจะปฏิบัติตัวให้ดีขึ้น...จากที่ผมหยุดเรียนบ่อยเพราะเมื่อโรงเรียน เข้าห้องก็สายไม่รู้ว่าจะรีบเข้าไปทำไม ก็บางครั้งเข้าสายครูก็ไม่เห็น จะว่าเลย แต่เดี๋ยวนี้ผมก็เข้าห้องเรียนได้ตรงเวลามากขึ้น เพราะรู้ว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2559) “

การประเมินผล รอบที่ 1

จากการทำข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียน ทุกคนเริ่มปรับตัว เข้าหากันจากที่พ่อแม่ผู้ปกครองชอบเอาแต่บ่น ว่ากล่าว ก็นั่งพูดคุยกันอย่างมีเหตุผล บอกสอนและ รอคอยด้วยการมีเวลาเอาใจใส่ ให้ความสนใจ ความรัก ความอบอุ่นและช่วยเหลือลูกเป็นอย่างดี เด็กก็ปรับในส่วนตัวเองให้รู้จักเชื่อฟังพ่อแม่ รู้จักหน้าที่ตนเองและข้อตกลงที่ร่วมกันวางไว้ ในการปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่าง

สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ยังพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน (ครู คือ ผู้วิจัย) ทุกคนสามารถทำตามบทบาทหน้าที่ตนเองโดยเฉพาะตัวนักเรียนเอง พยายามเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ในเรื่องวินัย ที่ตนเองควรปรับปรุง พัฒนาได้ดีขึ้นในระดับ ที่แตกต่างกัน ในแต่ละคนและแต่ละครอบครัว ดูจากพัฒนาการที่พ่อแม่ ลูก แสดงต่อกันทั้งที่บ้าน และโรงเรียน

การให้คำปรึกษารายบุคคลหรือรายครอบครัว

ครั้งที่ 2

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 คน เป็นครั้งที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1-31 ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นช่วงปิดภาคเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยได้เสนอแนะกับผู้ปกครองและ นักเรียนควรส่งเสริมความมีวินัยกับเด็กในส่วนของครอบครัว เพราะเวลาดังกล่าว เด็กมีเวลา ทั้งหมดอยู่กับครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียน ก็เห็นว่าเหมาะสม เพราะถ้าพื้นฐานครอบครัว เข้มแข็ง พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถพูดคุย อบรมสั่งสอนลูกได้ มีเวลาให้แก่นักเรียน มีกิจกรรมร่วมกัน ลูกก็จะเชื่อฟังพ่อแม่ ผู้ปกครองเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นการส่งเสริมวินัยก็สามารถทำให้ประสบผลสำเร็จ

ผลการลงมือปฏิบัติ ครั้งที่ 2

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว

จากการดำเนินการที่ผ่านมาทำให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนมีความยินดีกับความก้าวหน้า และผลที่เกิดขึ้น กับการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนแต่ละคนที่พัฒนาขึ้นในระดับที่ดี เพราะจาก ความร่วมมือของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ในครั้งที่ 2 เป็นช่วงที่นักเรียนปิดภาคเรียนเดือนตุลาคม ซึ่งทุกคน มีเวลาอยู่กับครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง มอบหมายหน้าที่ให้เด็กรับผิดชอบ เด็กปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเต็มใจ และช่วยทำงานอื่น ๆ ในบ้าน โดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องบอก มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ในครอบครัว ในระหว่างวันที่ 14-16 ตุลาคม พ.ศ. 2559 วิจัยเดินทางไปเยี่ยม สังเกต สัมภาษณ์

นักเรียน ผู้ปกครองและครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา

การดำเนินการรอบนี้เป็นช่วงปิดภาคเรียนเดือนตุลาคม นักเรียนอยู่กับครอบครัว ครู มอบหมายให้นักเรียนทำกิจกรรมของครอบครัว แต่ครูก็มอบหมายงานเรียนภาคเรียนที่ 2 ให้นักเรียน เตรียมอ่านหนังสือหรืองานเพื่อเตรียมการเรียนล่วงหน้า จากการทำงานในการนี้เป็นการส่งเสริม วินัยไปในตัวให้กับนักเรียน โดยให้มีการปฏิบัติเป็นระยะเวลา 1 เดือนระหว่างกำหนดการให้ นักเรียนปฏิบัติ ผู้วิจัยติดตาม สังเกต สัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์และจดบันทึก ครั้งที่ 2

ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงของนักเรียน แต่ละรายบุคคลและรายครอบครัวในระดับที่แตกต่างกัน ตามสภาพ ในระยะเวลา 1 เดือน

โดยการส่งเสริมวินัยของนักเรียนใน 6 ด้าน ได้รับความร่วมมือจากสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ดังนี้

วินัย ข้อที่ 1 การตรงต่อเวลา

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัวผู้ปกครองต้องการให้ลูก เป็นคนตรงต่อเวลา รับปากพ่อแม่แล้วต้องรักษาคำพูดในเรื่องเวลาด้วย ต้องทำให้ได้ ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ตั้งแต่ครูมาพูดคุยกับเราที่บ้านลูกดีขึ้นเยอะ ตอนนี้พอกลับมาจากโรงเรียนจะไปนอกบ้านพักเดี๋ยวก็กลับ ลูกชายเขาเชื่อฟังครูมากกว่าแม่...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...จะไปไหนบอกอย่าไปนานนะลูก ไปแป๊บเดี๋ยวก็กลับ ไม่เหมือนเมื่อก่อนกลับบ้านช้ากว่านี้จะครู เขาก็เชื่อฟังพ่อแม่ดีขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนตรงต่อเวลา ช่วงเวลาปิดภาคเรียนครูมอบหมายการบ้านให้นักเรียนทำให้ทันตามเวลาที่กำหนด ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมทำการบ้านที่ครูให้ก่อนปิดเทอม ทำไปเรื่อย ๆ จะได้เสร็จเร็วมีเวลาไปทำอย่างอื่นหรือไปเที่ยวเล่นได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ผมทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำในช่วงปิดเทอม แล้วครูจะตามมาดูที่บ้าน ผมจะทำให้เสร็จก่อนครุมาคู เพราะผมต้องไปเล่นดนตรีด้วย เดี่ยวไม่มีเวลา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...หนูไปอยู่บ้านป่าที่กรุงเทพฯ ตอนปิดเทอมหนูเอาการบ้านที่ครูให้ไปทำ เวลาว่างครู โทรคุยกับหนู ติดตามถามความเป็นอยู่ของหนูและงานที่ครูให้ทำ หนูทำงานเสร็จเรียบร้อยก่อนเปิดเทอม เพื่อส่งครูให้ตรงเวลาค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ปิดเทอมครูให้การบ้านไว้ทำครูบอกเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเตรียมอ่านหนังสือก่อนเรียนเทอมใหม่ ที่แรกผมก็เบื่อ แต่พอเขียน ๆ ไป อ่านไปด้วยก็ดีนะครับ ผมลดการเล่นเกมส์ลงไปได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ผมไม่ทำการบ้านส่งครูจะส่งบางวิชาที่ครูตรวจ หรือครูดู ดิจจริง ๆ ผมต้องทำ ครูเรียกผมพูดคุย บอกถึงการตรงต่อเวลาว่ามีผลดีต่อตัวผมอย่างไร โดยช่วงปิดเทอมนี้ครูให้การบ้านผมเหมือนเรียนที่บ้าน เป็นการเตรียมตัวอ่านหนังสือล่วงหน้าให้เสร็จก่อนเปิดเทอม ผมต้องทำการบ้านเพื่อเปิดเทอมหรือ เวลาที่ครุมายเยี่ยมผมที่บ้านจะมีให้ครูดูด้วยครับ เราต้องรักษาเวลาเพราะผมรับปากกับครูไว้แล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...หนูว่าเวลาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะบ้านหนูค้าขาย เหมือนต้องแข่งกับเวลา แม่หนูต้องเช่าที่ ๆ ห้างแพงบางวันขายไม่ได้ ใต้น้อยเย็นแล้ว แต่เราต้องเสียค่าเช่าทุกวัน หนูได้เรียนกับชีวิตจริงของหนู ปิดเทอมไม่ไปโรงเรียน ครูให้การบ้าน ครูให้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ คือ การอ่าน การเขียน เป็นการเตรียมตัวเรียนเทอมที่ 2 ล่วงหน้าค่ะ วางจากการขายของ ไม่มีลูกค้าหนูเขียนการบ้าน ที่ครูให้ การเล่นเกมโทรศัพท์ต้องลดลงเพราะถ้ามันเล่นโทรศัพท์ การบ้านเราอาจจะทำส่งไม่ทันเวลาที่ครุมายเยี่ยมหนูที่ร้าน

ครูจะมาเยี่ยมเป็นระยะๆ อยากรูเหมือนกันเพราะรับปากกันไว้แล้วละ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

วินัย ข้อที่ 2 ความรับผิดชอบ

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ช่วงปิดเทอมเดือนตุลาคม ผู้ปกครองเป็นห่วงลูกเพราะลูกมีเวลาว่าง ต้องการให้ลูกช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความรับผิดชอบในงานที่พ่อแม่บอกด้วย ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ปิดเทอมเป็นห่วงไม่อยากให้ลูกไปเที่ยวนอกบ้าน ให้ช่วยทำงานบ้านและเขาไปช่วยแม่ทำงานที่โรงเรียนด้วยความขยัน เก็บถ้วยชามที่แม่ล้างทำความสะอาด ช่วงนี้ดีขึ้นอย่างมาก ช่วยงานแม่ได้มาก ทั้งงานในบ้านไม่ต้องบอกกับงานที่โรงเรียนงานอื่น ๆ ของโรงเรียนเขาก็ช่วย แค่นี้แม่ก็ดีใจแล้วน้ำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...จากที่ไม่เคยช่วยแม่ทำงานบ้านเลย เดี่ยวนี้กินข้าวเสร็จช่วยเก็บล้างถ้วย ชาม แม่ซักผ้าใส่เครื่องซัก เขามาช่วยตากผ้า เปลี่ยนไปคนละคนเลยคะ ดีใจจะเห็นเขารู้จักทำงาน ไม่ต้องใช้เขาอะคะ แต่เขาจะคุยกับครูเขาจะรับฟังและเชื่อครูมากกว่าคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ตอนนี้ดีขึ้นไม่ถึงง กลับมาถึงบ้านกวาดบ้าน ถูบ้านเองเลย ไม่ต้องบอก รู้จักเก็บข้าวของในบ้านที่วางไว้ไม่เป็นระเบียบจัดเข้าที่เข้าทาง ไปอยู่บ้านป่าเขาก็ช่วยป่าทำงานบ้านที่เขาทำได้โดยไม่ต้องบอก ยายเห็นก็ดีใจที่เขารู้จักทำ ไม่ต้องมาใช้คอยดูว่า เหมือนเมื่อก่อน อย่างเวลาทำกับข้าวเขาจะมาช่วยล้างผักล้าง หั่นผักล้าง ไม่ต้องบอกมาช่วยเอง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ปิดเทอมนี้ลูกชายน่ารักขึ้น ไม่ค่อยได้ออกไปไหน อยู่บ้านเข้าเก็บที่หลับที่นอน สาย ๆ เขาเอาผ้าห่มไปตากแดดให้ด้วยนะคะ ปกติเขาไม่เคยทำ แม่เห็นน้ำตาจะไหล เขาจะเฝ้าร้านคอยขายของ ตั้งเกดเขาเล่นเกมส่น้อยลง ว่าง ๆ บางวันเอาธมาล้างแม่ไปทำงานอื่นได้ เวลาไปนากลางคืนให้ไปช่วยแม่ยกท่อน้ำ ดูเครื่องดูดน้ำจะไปกับแม่ช่วยกันคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เดี๋ยวนี้ขยันขึ้น เวลาเขาตั้งใจทำอะไร เขาจะทำได้ดี ซักผ้ารีดผ้าเรียบร้อย กวาดบ้าน ถูบ้านด้วยนะคะอาจารย์เขาทำของเขาเอง แม่ไม่ได้ใช้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เราจะมีเวลาส่วนใหญ่ของครอบครัวเรา คือที่ร้านขายของ ลูกสาวไม่หน้าบึ้งหน้าอ ขายของอยู่ที่ร้านตลอดเมื่อก่อนบางทีไม่มีลูกค้า หายไปอยู่ร้านอื่น ว่าง ๆ จัดเรียงปรับวางของที่ขาย ให้ดูน่าซื้อไม่ต้องใช้ ทำให้แม่รู้สึกว่าการช่วยแบ่งเบาภาระตรงส่วนนี้ได้มาก เราก็ทำทั้งหมดไว้ให้เขาแหละคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียน มีความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียน โดยครูมอบหมายงานให้ในระหว่างปิดภาคเรียนที่ 1 เป็นการเตรียมการเรียน ภาคเรียนที่ 2 ฝึกความรับผิดชอบและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมทำงานหรือการบ้านที่ครูให้ผมทำช่วงปิดเทอมแล้วจะทำไปเรื่อย ๆ เป็นหน้าที่

ของเราต้องรับผิดชอบ ครูจะมาเยี่ยมหรือติดตามผมที่บ้านเป็นระยะ ก็ดีนะครับผมสงสัยอะไร ผมก็สามารถถามครูได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ปิดเทอมครูให้การบ้าน มาผมก็ทำ ผมได้เขียนได้อ่านหนังสือไปในตัวครับ เป็นการเรียนล่วงหน้า ครูมาเยี่ยมผมที่บ้าน ครูจะมานั่งคุยกับผมและแม่ มีอะไรผมก็ถามครูได้เป็นส่วนตัวทำให้ผมรักและสนิทกับครูมาก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ปิดเทอมมีการบ้านด้วยครับ ทีแรกเบื่อ ๆ ด้วย หน้าที่ผมก็ทำเพราะได้พูดคุยกับครูตกลงกันแล้ว พอลงมือเขียน ๆ อ่าน ๆ ไปทุก ๆ วัน รู้สึกดีเราได้ รู้เรื่องเนื้อหาที่เราเขียน ปกติผมไม่ค่อยหยิบหนังสือมาอ่านเท่าไร ผมว่างไม่ขายของผมมาเขียน การบ้าน แม่ดีใจเห็นผมมีการบ้านทำการบ้าน ผมเล่นเกมสั้น่อยลง เพราะผมต้องรับผิดชอบ ในหน้าที่ผมที่ครูให้มา เดี่ยวครูมาเยี่ยมผมที่บ้านครูมานั่งคุยกับผมและแม่ครูจะต้องถามถึงงาน ของคุณด้วยครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ผมเข้าร่วม โครงการกับครู ทำให้ผมมีความรับผิดชอบในตัวเองมากขึ้น ครูจะบอกสอนและแนะนำในสิ่งที่ผมควรจะทำ ปิดเทอมครูให้ผมทำการบ้านเป็นการเตรียมตัวอ่านหนังสือในเทอมใหม่ล่วงหน้า ผมมีเวลาว่าง ผมก็นั่งอ่านเขียนของผมไป ครูมาเยี่ยมบ้านผมครูจะขออนุญาตด้วย จะได้ไม่อาย...ครับ ก็สนุกดี นะครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

วินัย ข้อที่ 3 การแต่งกาย

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูก แต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน แต่งตัวเรียบร้อยเหมาะสมตามกาลเทศะ ไม่ชอบให้นุ่งสั้นมากไป ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เรื่องการแต่งตัวตอนนี้ดีขึ้นอย่างมาก เขาจะดูแลตัวเองไม่ต้องบอกหรือ ดูว่า จะจัดการตัวเองได้ดีขึ้นมากค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...แม่บอก กางเกงสั้นไปนะ ผิดระเบียบของโรงเรียน จะพาไปซื้อให้ใหม่ก็ไม่ยอม ชอบใส่สั้น ๆ ผิดระเบียบ ตั้งแต่เขาร่วมงานวิจัยเขาทำตัวดีขึ้น มาขอแม่ซื้อกางเกงใหม่ ผมถึงเวลาที่ของเงินไปตัดเองเรียบร้อย แม่รู้สึกสบายใจขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เรื่องการแต่งตัวเดี๋ยวนี้ ไม่ต้องห่วงเลย ถึงเวลาตัดผม...มาขอเงินแม่ไปตัดหัวเดียนมาเลยนะกะ ไม่ตัดยาวแบบแต่ก่อน เสื้อผ้าเขาซักเองแล้ว ริดผ้ากลับ โกง..เลย ฮ่า ๆ ๆ เป็นหนุ่มด้วยละมังคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน โดยไม่ต้องดักเตือน ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมไปโรงเรียน มีแต่ครูชม ว่าผมแต่งตัวเรียบร้อยนะ ตอนนี้ทำให้ผมดีใจ ภูมิใจนะครับ ไม่เหมือนแต่ก่อน ที่ผมชอบ ทำตัวผิดระเบียบ ผมต้องคอยหลบ ๆ ครูที่ดู ๆ โคนทำโทษประจำเลยครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เมื่อผมสมัครร่วมงานวิจัย กับครูผมได้ใกล้ชิดกับครูมากขึ้น ทำให้

ผมคิดอะไรได้หลายอย่างครูจะพูดคุย แนะนำให้กับผมตลอด ผมรู้สึกเวลาเราทำสิ่งที่ดี เช่น การแต่งกายเมื่อเราแต่งถูกระเบียบจะเดินไปไหนใน โรงเรียนผมรู้สึกสบายใจ ครูคนอื่น ๆ ก็จะพูดคุย ทักทายผมดี ดึกว่าตอนที่ผมทำผิดระเบียบอีกครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

วินัย ข้อที่ 4 ความอดทน

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูก มีความอดทน ไม่อดทนทำอะไรก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทำงานก็อดทนไม่ได้ มีปัญหาอะไรนิดหน่อย ก็จะทะเลาะ ต่อยตีกัน ชีวิตวันข้างหน้าจะลำบาก ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เดี๋ยวนี้ดูเขาเป็นผู้ใหญ่ ขึ้นเขอะนะคะ ไม่พูดมาก รู้จักฟังเมื่อแม่พูด บอก หรือดู จะไม่เถียงเลย ช่วยทำงานกับแม่ก็ไม่บ่น แม่ทำงานยังไม่เสร็จงานที่โรงเรียนเขาจะอยู่ช่วยจนเสร็จงานถึงจะไปเที่ยว เล่น ของเขา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ตอนนี้ลดอาการใจน้อยลงมาก ไม่เอาแต่ใจตนเอง ดูเขาร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักพูดหยอกล้อเล่น กับแม่กับคนอื่น ๆ ด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...หลานอยู่บ้านตอนนี้อารมณ์ดี รู้จักพูดจากับยายกับแม่ดีขึ้นมาก ๆ รู้จักถามคุณยาย บางวันขานนอนคิดว่ายายไม่สบาย เอาใจใส่ยายมากขึ้น ไม่เอาแต่ใจและจึงอ่อน เหมือนเมื่อก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ปิดเทอมบางวันแม่ออกไป รุระ ไปซื้อของบ้าง ไปนาบ้างเกือบทั้งวัน เขาอยู่บ้านคนเดียวเฝ้าบ้านและขายของ ไม่บ่น ไม่ออกไปเที่ยวไหน ทำกับข้าวกินเอง เวลาเขาทำถ้าแม่อยู่เขาจะถามว่าจะกินด้วยมั๊ย จะทำเพื่อ แม่รู้สึกว่าจะอย่างน้อยลูกยังสามารถช่วยเหลือตัวเองได้หลายอย่าง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ลูกชายมีพวก ๆ เพื่อนเยอะแม่กลัวจะไปทะเลาะตีกันกับคนอื่น แต่เขารู้จักเชื่อฟังพ่อแม่ มากขึ้น จะไม่ค่อยออกไปเที่ยวนอกบ้านมากนัก อยู่บ้านเล่นกับหลานทำงานบ้าน เวลาอารมณ์ดี ๆ ซักผ้า รีดผ้า เก็บกวาดบ้าน จัดข้าวของในบ้านเป็นระเบียบเลยจ้า แต่ก็เป็นบางอารมณ์นะคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ตั้งแต่เข้าร่วมงานกับครูรู้สึกลูกสาวเปลี่ยนไป นะคะ ช่วงหลังนี้ยิ่งดีดูพูดจา ยิ้มแย้มแจ่มใส หน้าตาเบิกบาน ของที่ร้านมักจะขายดี ตั้งแถมเวลา ให้ลูกสาวช่วยขาย ถ้านางอนวันไหน ของก็จะขายไม่ดี และไม่ต้องบ่น เรื่องการมาช่วยขายของ วันหยุดก็จะไม่ขอไปเที่ยวกับเพื่อนเหมือนแต่ก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียน มีความอดทนในทุก ๆ เรื่องเพราะความอดทนเป็นบ่อเกิดแห่งความรัก ความสามัคคีและความสำเร็จ ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมอดทนเวลาอยู่กับเพื่อน ไม่ไปแกล้งหรือพูดว่าให้เพื่อนอาย เหมือนเมื่อก่อน เดี่ยวนี้ทำให้มีเพื่อนมาเล่นกับผมมากขึ้นด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เมื่อเรานั่งข้าง ทำเฉยบ้าง ทำให้เราอยู่กับเพื่อนมีความสุข และผมรู้สึกได้ว่าตัวผม

มีเพื่อนมากขึ้นครับ เมื่อก่อนใครมาเล่นด้วยผมไม่ชอบ หงุดหงิด ตอนนี้มีอะไรผมก็แบ่งให้เพื่อน ๆ พวกเครื่องเขียนเพื่อนไม่มียืมผมก็ให้ครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ผมอดทนขึ้นมาก เมื่อก่อนใครมามองหน้าหรือพูดไม่เข้าหู ผมไม่ยอมอีกอย่างพวก ๆ ผมก็มีอะไรเราจะช่วยกัน เมื่อได้ทะเลาะกับคนอื่นทำให้เราต้องระวังตัวมากขึ้น ชีวิตเราไม่ดี ครูสอนให้รู้จักอดทน ทำเฉยบ้าง จะได้ไม่มีปัญหา ผมก็ทำได้ ไม่ไปทะเลาะกับใคร มาตั้งใจในเรื่องเรียนดีกว่า การเรียนผมเรียนรู้เรื่อง เรียนได้ดีขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ครูสอนให้ผมรู้จักหนักแน่น อดทน ปกติใจร้อน ๆ ก็ไม่ได้ทำให้อะไรดีขึ้น มีแต่จะทะเลาะต่อยตีกัน ผมมีพวกพี่ ๆ เพื่อน ๆ นอกโรงเรียนถ้ามีปัญหาอะไรกับใคร พี่ ๆ จะมาช่วยทำให้ผมไม่กลัวใคร ทำให้ผมใส่ใจแต่เรื่องไม่เรียนออกเที่ยว แต่ครูสอนให้ผมมีความคิดถึงตัวเอง พ่อแม่ กับอนาคตของตัวเองในวันข้างหน้า ผมคิดว่าต้องปรับปรุงตัวอีกมาก ทุกวันนี้ผมไม่เคยทะเลาะหรือมีปัญหาอะไรกับใคร ก็หันมาเรียนหนังสือใส่ใจมากขึ้น ครูกับพ่อแม่ก็ชมผม ดีใจที่ผมรู้จักปรับปรุงและพัฒนาตัวเองครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

วินัยข้อที่ 5 ความเชื่อมั่นในตนเอง

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกคิดเองเป็นให้ฟังพ่อแม่ ผู้ปกครองมากขึ้น ไม่ใช่คู่มือ คุอะไรในโทรศัพท์ หรือเพื่อนพูดชักชวนเชื่อไปหมด ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...จากการร่วมกันคิดทำข้อตกลงร่วมกันลูกชาย รู้จักรักษาคำพูด เชื่อฟังแม่มากขึ้นแม่พูดอะไรฟังแล้วทำตาม เมื่อก่อนเชื่อแต่เพื่อน เหมือนเขาต่อต้านเรานะ หรือเขาจะอ้างคู่มือในโทรศัพท์สิ ลูกเขายังเด็กแต่เราเป็นแม่ห่วงเขากลัวเดินทางผิดพลาด แต่ยังมีโครงการของครู มาช่วยดูแลลูก เดียวนี้เพื่อนมาชวนเขารู้จักปฏิเสธนะคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ลูกชายเขาคิดเพื่อนมากเลยจะ มาอยู่บ้านได้พัก ๆ หายไป แต่ก่อนนะคะ เมื่อร่วมโครงการของครู ๆ มาเยี่ยมบ้าน ครู แม่ ลูกชายได้มาคุยกัน ลูกรับมาทำตามที่เราคุยกัน อยู่บ้านคิดพ่อแม่พูดอะไรเชื่อฟัง ขนาดเห็นเขาเป็นเด็กผู้ชาย อยู่บ้านอารมณ์ดี ทำงานบ้านทุกอย่าง ไม่ต้องใช้เรียบริ่อยกว่าผู้หญิงอีกจะ ลูกชายถ้าพูดเขาดี ๆ เขาจะฟัง เพื่อนโทรมาชวนหรือจิ้มมอเตอร์ไซค์มาหา คุย ๆ กันแล้วก็เข้าบ้าน จะออกไปเที่ยวก็พัก ๆ แล้วกลับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การกล้าแสดงออก ในการเรียน ในสิ่งที่สร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ในวิชาที่เรียนผมสงสัยบางครั้งผมถามครู ในช่วงโมงเรียนหรือบางครั้งมาถามตอนที่ครูว่าง ผมรู้สึกมั่นใจในการที่จะถามปัญหาที่ผมสงสัย และผมก็เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาก ๆ ขึ้นครับ ไม่เห็นจะต้องกลัวเลย เมื่อก่อนผมไม่ค่อยสนใจเรียน

ด้วยครับ บางครั้งสงสัย ก็ไม่กล้าถาม นี่จะถามไม่รู้จะเริ่มต้นว่าอะไรดีครับ เมื่อผมพบครูคนอื่น ๆ เพื่อน ๆ ผมกล้าที่จะไปพูดคุย ซักถามในเรื่องต่าง ๆ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...คนเรากล้าไม่ฝึกตัวเอง และไม่รู้จักเชื่อฟังผู้ใหญ่ หรือครูบาอาจารย์ด้วยน่าจะแย่เหมือนกันนะ เช่น ตัวผมเองชอบเล่นดนตรีไทยกล้าไปแสดงด้วยความมั่นใจ แต่เรื่องการเรียนรู้หรือการอยู่กะคนอื่น ๆ ผมจะไม่กล้า ผมขาดความมั่นใจอย่างมาก กลัวทำไม่ได้ แต่ครูบอกสอนแนะนำ พูดคุยกับผม ๆ ยอมรับในสิ่งที่ครูแนะนำ ทำอะไรครูคอยให้การช่วยเหลือผมครั้งแรก ๆ เดียวนี้สบายเลย อดครับ ทำให้ผมกล้าที่จะเจอเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่กักับเพื่อนและคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี มีใจมากขึ้น กล้าตัดสินใจในหลาย ๆ เรื่องครับ ทำให้ชีวิตผมเปลี่ยนแปลงไปครับ ฮ่า ๆ ๆ ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ครั้งนี้ผมรู้สึกมั่นใจในการต้องไปทำงานหรือครูให้ออกไปหน้าชั้นเรียน ผมมั่นใจขึ้นไม่ประหม่าเหมือนแต่ก่อน พอมั่นใจทำอะไรก็ดีขึ้นครับ กล้าขึ้น เรียนก็สนุกเฮฮาจะเพื่อน ๆ ด้วยไม่หงุดหงิดเมื่อแต่ก่อน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ผมพาความมั่นใจมาโรงเรียนด้วยครับ เมื่อก่อนผมจะโดนครูดุ ว่าตลอดเลย ต้องคอยหลบ ๆ ซ่อน ๆ ขาดความมั่นใจครับ พอเรามั่นใจในการรู้จักหน้าที่ตนเองดีขึ้น ในการเรียนมาโรงเรียนทำตามที่โรงเรียนกำหนดผมสบายใจมากขึ้น ในช่วงโรงเรียนตั้งใจเรียน ทำงานที่ครูให้ส่งสัยก็ถามครูมั้ง ถามเพื่อนมั้งครับ ผมคิดว่าตัวผมมีคุณค่าขึ้นครับ ไม่ใช่โดนแต่เพื่อนว่า ครูว่าตลอด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

วินัยข้อที่ 6 การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกหรือเด็กปฏิบัติตามกฎระเบียบของครอบครัวหรือสังคมให้มากขึ้น เพราะจะได้อยู่ในสังคมอย่างสงบสุข ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ลูกชายปกติขี้อวดออร์โธด็อกซ์ ไม่เคยใส่หมวกกันน็อก เขาจะบอกว่าไปแค่นี้เอง ตอนนี้อาหมวกกันน็อกใส่ ก็มีอะไร ๆ ดีขึ้นเรื่อยละ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เวลาไปไหนมาไหน การซื้อของมีการเข้าแถวรอคิว ไม่บ่นด้วยละ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เขาขี้อวดออร์โธด็อกซ์ ไม่เคยใส่หมวกกันน็อกว่าไปใกล้ ๆ ร้อนหัว เดียวนี้เขาใส่หมวกกันน็อก แม่โล่งใจเพราะเป็นห่วงเพื่อขับรถไปเฉี่ยวชน จะทำยังไง อยู่บ้านว่าง ๆ เห็นเขาเอารองเท้าทำความสะอาด ปิดฝุ่น แล้วจัดวางไว้เรียบร้อยเลยละ ถึงลูกจะทำไม่มากมายแต่เขาทำสิ่งดี แม่ก็ดีใจแล้วละ เราต้องสอนเพิ่มเติมให้กับเขาไปเรื่อย ๆ แต่ตัวเขาต้องร่วมมือและเต็มใจทำด้วยนะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...ลูกชายไม่ต้องพูดบอก บางทีเขากลับจากโรงเรียนมาถึงบ้าน ช่วยรดน้ำผัก โดยพ่อแม่ไม่ต้องบอก แล้วเขาขี้อวดออร์โธด็อกซ์ ออกไปบ้านพวก ๆ เขาสักพักก็กลับ เขาพูดรู้เรื่องขึ้นมาก พ่อแม่ก็สบายใจ เป็นห่วงเขา วันหยุดเสาร์ อาทิตย์ อยู่บ้านช่วยทำงานบ้านซักผ้า รีดผ้า พับผ้าไว้เรียบร้อยเลยจ๊ะ แม่อยากเห็นลูกเป็นแบบนี้ตลอดเลยนะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของโรงเรียน ทั้งการมาโรงเรียน การเข้าห้องเรียนด้วยการปฏิบัติเป็นนิสัย ดังคำกล่าว ของนักเรียน “...เข้าผมลงรถแล้วรีบเข้าโรงเรียนเลยไม่ข้าม ไปร้านค้าหน้าโรงเรียน มานั่งอ่านหนังสือ ตามที่โรงเรียนจัด ครูเช็คชื่อนักเรียนมาเรียน ผมก็ไปเข้าแถว ๆ เสร็จรีบเข้าห้องเรียนให้ตรงเวลา บางครั้งหิวน้ำ ร้อนด้วยครับแวะกินน้ำ เข้าข้างข้างวิชา คุณครูไม่ว่าอะไร...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559) “...เข้าผมมาร่วมกิจกรรมตอนเช้า เข้าแถวตามปกติ เลิกแถวรีบไป เข้าห้องน้ำ มันร้อนมากต้องไปกินน้ำด้วยครับ แต่จะพยายามเข้าห้องเรียนให้ตรงเวลาและทัน เข้าห้องเรียนก่อนครูสอนครับ ผมทำตัวดีขึ้นแล้วนะครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2559)

การประเมินผล รอบที่ 2

ผลการดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบัน ครอบครัวและสถาบันการศึกษา พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนดำเนินการตามข้อตกลง ที่ได้ให้ไว้ ผลที่เกิดขึ้นมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดและหลากหลายมากขึ้น ความสัมพันธ์ ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีอย่างเห็นได้ชัด สามารถสังเกตเห็น การดูแลเอาใจใส่ต่อกัน ความไว้วางใจต่อกันและกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งเสริม ความมีวินัยของนักเรียนในระดับที่ดีขึ้น

จากการสังเกตของครู พบว่า นักเรียนมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น กล้าถาม มากขึ้นแสดงให้เห็นถึงความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนเป็นอย่างดี นักเรียนมีวินัยดีขึ้นในการเตรียม ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน

การให้คำปรึกษารายบุคคลหรือรายครอบครัว

ครั้งที่ 3

หลังจากที่ได้ให้คำปรึกษาและผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 คนแล้ว 2 ครั้งที่ผ่านมา พัฒนาการของความมีวินัยของนักเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดและหลากหลาย ส่วนครั้งที่ 3 ระยะเวลา ดำเนินการระหว่างวันที่ 1-30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ให้ปฏิบัติต่อเนื่องพฤติกรรมความมีวินัย ที่ผ่านมา และส่งเสริมความมีวินัยให้เพิ่มมากขึ้น

ผลการลงมือปฏิบัติ ครั้งที่ 3

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว

การดำเนินการ 2 ครั้งที่ผ่านมา ทำให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนมีความยินดีกับ ความก้าวหน้าพัฒนาขึ้นตามลำดับ กับการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนแต่ละคนที่พัฒนาขึ้น ผลเนื่องมาจากความร่วมมือของทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียนหันหน้าพูดคุย

กันดี มีอะไรพูดคุย มีความไว้เนื้อเชื่อใจต่อกันระหว่างครอบครัว และให้ความสำคัญต่อกัน
ในระหว่างวันที่ 16-18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยเดินทางไปเยี่ยม สังเกต สัมภาษณ์

นักเรียน ผู้ปกครองและครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา

การดำเนินการรอบนี้มีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1-30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ให้นักเรียน
ผู้ปกครอง และครู ปฏิบัติต่อเนื่อง โดยรักษา คงไว้ซึ่งสิ่งดีที่ได้ปฏิบัติมาแล้วนั้น ส่งเสริมความมีวินัย
ของนักเรียนในแต่ละบุคคลที่ควรส่งเสริมเพื่อเติม เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง
และจิตสาธารณะ โดยให้มีการปฏิบัติเป็นระยะเวลา 1 เดือน ระหว่างกำหนดการให้นักเรียนปฏิบัติ
ผู้วิจัยติดตาม สังเกต สัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์และจดบันทึก ครั้งที่ 3

ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ร่วมกันพิจารณา
ของนักเรียนแต่ละรายบุคคลและรายครอบครัวที่พัฒนาขึ้นตามลำดับอย่างเห็นชัดเจนและหลากหลาย
ตามสภาพ ในระยะเวลา 1 เดือน โดยการส่งเสริมวินัยของนักเรียนใน 6 ด้าน ได้รับความร่วมมือ
จากสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ดังนี้

วินัย ข้อที่ 1 การตรงต่อเวลา

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัวผู้ปกครองต้องการให้ลูกเป็น
คนตรงต่อเวลา ในเรื่องที่ต้องปฏิบัติและทำด้วยตัวเอง ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...แม่พูดคุยดูแล
เขาให้มากกว่าปกติ ถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ มีอะไรลูกจะพูดให้ฟัง ช่วงนี้อยู่บ้านคิด ไม่ออกไปบ้าน
เพื่อน อยู่บ้านช่วยทำงาน ทำอะไรเราจะช่วยกันนัดหมายเวลา หรือให้ทำงานทำได้ตามที่แม่บอกไว้
เขาทำตัวน่ารักขึ้นมาก ๆ เริ่มตั้งแต่การตื่นนอนตอนเช้าไม่ต้องปลุก ตื่นเองอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน
จนเวลาเย็นกลับถึงบ้าน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ตอนนี้ตื่นนอน
เตรียมจะไปโรงเรียนไม่ต้องเรียก รีบอาบน้ำแต่งตัว ยืนรอขึ้นรถประจำที่มารับ...ไม่ต้องให้รถมารอ
เมื่อแต่ก่อน อย่างวันหยุดพ่อชวนไปนา นัดเวลาไว้เขาก็ไปตามเวลาได้ ถึงมือก็กินข้าวไม่นอนทั้งวัน
เหมือนแต่ก่อนจะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนปฏิบัติ
หน้าที่ตรงต่อเวลาทุกเรื่องที่นักเรียนควรจะเป็นในระดับที่ดีขึ้นของแต่ละคน ดังคำกล่าวของนักเรียน
“...เปิดเรียนมานี้ผมต้องคิดตั้งแต่เริ่มต้นครูสอนไว้ ผมรู้สึกสบายใจในการมาโรงเรียน ทำตามเวลา
ที่โรงเรียนกำหนด อย่างการเข้าห้องเรียน เพื่อน ๆ ก็ดีกับผมแบ่งกลุ่มทำงานเขาชวนผมเข้ากลุ่ม
ไม่เหมือนแต่ก่อนเขาทำแบบไม่ชอบผม อาจเป็นที่ผมไม่สนใจนัดผมก็จะไม่ทำไม่ไป ทำให้ผมดีขึ้น
อย่างไม่เคยคิดครับ ครูก็ดีกับผมคอยดูแล แนะนำผมทำให้ผมมีกำลังในการปรับตัวเองอย่างมาก
ครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ผ่านมา 2 เดือน ทำให้ผมมองว่า

ตัวผมเองมีคุณค่ามากขึ้นครับ เมื่อก่อนไปโรงเรียนทำอะไรเหมือนเพื่อน ๆ และครูไม่สนใจใส่ใจเราเท่าไร เป็นที่ตัวผมด้วยมักรับ ที่ไม่เปิดใจปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ และสังคม เช่น ครู เพื่อน นัดหมายบางทีผมไม่ยอมไป อยากที่ลืม ทำให้ทุกคนคงเบียดผม แต่เดี๋ยวนี้ผมไม่ทำตัวแบบแต่ก่อน ผมมีความสุขเวลาอยู่ร่วมกับทุก ๆ คน ครูสอนเรื่องเวลาที่มีคุณค่า โดยเฉพาะการตรงต่อเวลา ผมจะปฏิบัติให้เป็นนิสัย ผมตลอดไป ตอนนี้อยู่ครุฑหมายอะไรผม จะรีบทำและรีบไปครูยังชมผมเลยครับ ทำให้ผมรู้สึกสนุกเมื่อได้ทำอะไรไปพร้อม ๆ เพื่อนหรือพร้อมกับครูหรือที่ครุฑหมายไม่เห็นจะยากเลยครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...หนูจะต้องรักษาเวลาให้มากที่สุด เพราะครูสอนว่าเวลาเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก่อนบางที่มีบ้างในวิชาที่ครูไม่ค่อนุเคยเข้าห้องเรียนหลังเพื่อน แต่รู้สึกไม่ดีเหมือนกันละ นาน ๆ ครั้ง ขณะนี้ไม่มีแล้วละ หนูจะไม่บกพร่องในหน้าที่การตรงต่อเวลาละ ถึงแม้คุณครูจะใจดี หรือไม่ค่อนุว่า...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...เปิดเทอมนี้ ผมเป็น New ครับ คนใหม่ไง ฮ่า ๆ ๆ ต้องมาให้ทันเข้าแถวทุกวัน โรงเรียนกำหนดกฎ ระเบียบอย่างไร ผมต้องทำได้ ผมรู้สึกว่าที่ผ่านมาผมทำตัวเอง ไม่ค่อยดีเท่าไร ครูสอนให้รู้จักปรับตัวเองครับ แต่การมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนด เป็นเรื่องไม่ยากและเกินความสามารถของเรา ผมรู้สึกตัวเองได้ครับ จะทำหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบด้วยตัวเอง และผมจะทำให้ดีขึ้นไปเรื่อย ๆ ครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...การที่ผมสมัครร่วมงานวิจัยกับครู ผมโชคดีที่ได้รับสิ่งที่ดี หรือทำให้ผมทำตัวให้ดีขึ้น เมื่อก่อนผมทำไปวัน ๆ บางทีไม่เห็นมีใครมาบอกอะไร มีแต่คนว่า ๆ ผม แต่ไม่มีครูมาแนะนำ บอกหรือคอยให้กำลังใจผมบ้าง พอได้ร่วมงานนี้ ผมใกล้ชิดกับครู เพื่อนและพ่อแม่มากขึ้น เหมือนทำให้ผมมองตัวเอง ครอบครัว (ที่บ้าน) ครู และเพื่อนดีกับผม ใครมาบอก สอน แนะนำผมก็อยากจะทำตามนั้น ทำให้ผมมีความสุขขึ้นมากเวลาอยู่โรงเรียน อยากมาโรงเรียน ครูก็ไม่ค่อนุคู้ เกือบทุกวิชา เพราะผมทำตัวดีขึ้น ผมจะทำตัวให้ดี และดีขึ้นไปตลอดนะครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...หนูมีเวลาน้อยกว่าเพื่อน ๆ เพราะต้องช่วยครอบครัว ขยายของแต่จะพยายามปรับเรื่องเวลา หรือการใช้เวลาให้มากขึ้น ทั้งการมาโรงเรียนที่ผ่านมายังวันแม่ยุ่ง มาส่งข้าวเข้าโรงเรียนสาย หนูเปลี่ยนมาขึ้นรถประจำ เย็นไม่ต้องรอแม่เหมือนอย่างเคย มีเวลาว่างที่โรงเรียนต้องรีบใช้ในเรื่องการทำงานเพื่อให้ส่งตรงเวลา เพราะกลับไปบ้าน หนูต้องช่วยแม่ขายของบางทีไม่มีเวลาว่างเลยละ แต่หนูสามารถทำงานส่งครูให้ทันเวลาและตรงเวลาได้นะคะ ขึ้นอยู่กับตัวเรา ถ้าสนใจ ใส่ใจจะพัฒนาตัวเอง คงไม่น่าจะเกินความสามารถหรอกนะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

วินัย ข้อที่ 2 ความรับผิดชอบ

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตัวเอง โดยทำเป็นนิสัย ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ช่วงนี้ทำตัวดีขึ้นมาก ๆ มีอะไรหยิบจับ ทำโดยไม่ต้องบอก กลับมาบ้านทำการบ้าน เมื่อก่อนถามจะบอกทำแล้ว กลับบอกไม่มี ลูกจะเรียนเก่งไม่เก่ง แค่เห็นเขามีความรับผิดชอบในหน้าที่แม่ก็ดีใจแล้วละ ความรับผิดชอบในการดูแลตัวเองก็ดีขึ้น ไม่ต้องพูด บ่น มีอะไรเขาจะพูดคุยปรึกษา บอกหรือเล่าให้แม่ฟัง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ทุกวันนี้ลูกชายเขาเป็นเหมือนผู้ใหญ่ขึ้น อยู่บ้านกวาด ถูบ้านแม่ไม่ได้บอกนะ บางวันทำกับข้าวเขาจะมาช่วยล้างผัก จัดเตรียมของที่จะทำ เวลาเตรียมอาหารมาช่วยยก เก็บล้าง แม่ดีใจนะ ที่ลูกทำตัวแบบนี้ เขาทำเขาก็ได้กับตัวเขาวันข้างหน้าจะได้ช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่ลำบาก ในส่วนดินนี้ต้องยกให้ครูที่ให้ลูกชายเข้าร่วมโครงการ เขาถึงเป็นเด็กดีแบบนี้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ตั้งแต่ครูมาพูดคุย แนะนำอย่าไม่พูดเปรียบเทียบเขากับหลานข้างบ้าน ดูหลานเขา พูดคุยกับยายและแม่ดีไม่เอาแต่ใจ หรือใจน้อย เหมือนแต่ก่อน รู้จักดูแล ถามเวลาอย่าไม่ไม่สบาย ยกอาหารมาให้ยาย และแม่กิน กินเสร็จเขาช่วยเก็บล้าง ด้วยนะคะ แต่ก่อนไม่เคยเลยคะ เอาแต่ใจตัวเอง ส่วนเรื่องความรับผิดชอบในเรื่องเรียนที่บ้าน เขามีความรับผิดชอบดีคะ กลับมารีบทำการบ้าน ทำเสร็จดูโทรทัศน์ เล่นโทรศัพท์ เด็กสมัยนี้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...แม่ลดการพูดบ่น ดูเขาทำงานอะไร จะชมเขา ลูกชายยิ้ม คงภาคภูมิใจ การทำงานบ้านเดี๋ยวนี้ช่วยซักผ้า รีดผ้าด้วยคะก็รีดได้ยังไม่ค่อยรีบคิดเท่าไร แต่ช่างเขานะคะที่อุตสาหะช่วยแบ่งเบางานแม่ ช่วยขายของดีขึ้นจัดเก็บข้าวของ ปิดฝุ่น แม่เห็นหายเหนื่อยนะคะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ตอนนี้กลับมาจาก โรงเรียนถึงบ้านเขาจะช่วยรดน้ำผัก ดินไม้ที่ปลูกไว้ ทำเองนะจ๊ะ ถ้าเห็นเสื้อผ้ายังตากไม่เก็บเอาตะกร้าผ้าไปเก็บ พับเรียบร้อยลูกชายถ้าเขาตั้งใจทำงาน เขาจะทำได้เรียบร้อยมาก ๆ จ๊ะ ถ้าหิวข้าวจะกินข้าวล้างจานเสร็จเมื่อก่อนจะเซ่ไว้ถ้ามีงานที่เซ่ไว้ เขาก็ล้างให้ทั้งหมดจ๊ะ บางวันก็นั่งเขียนการบ้าน แม่พอสบายดีขึ้นมากเห็นลูกเป็นแบบนี้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...วันธรรมดาลูกสาวไปโรงเรียน จะกลับมาช่วยขายของที่ร้านในตอนเย็น มีเวลาว่างเขาจะทำการบ้านไปด้วย ถ้าวันหยุดจะมาเข้าเตรียมเปิดร้านในเวลา 09.00 น.ตามเวลาห้าง เขาจะอยู่ขายของทั้งวัน ไม่แอบไปร้านอื่น ๆ หรือออกไปเที่ยวกับเพื่อนเหมือนเมื่อก่อน แลดูความตั้งใจในการขายของเขาดีนะคะ เพราะหน้าตาเขายิ้มแย้ม ไม่หน้าบึ้งตึง แม่เข้าใจเขาต้องรับผิดชอบงานมากกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน แต่นี่คืออาชีพที่แม่ทำทั้งหมดไว้ให้ลูก...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียน มีความรับผิดชอบในหน้าที่การเรียนและงานที่ครูหรือกลุ่มมอบหมาย ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ตอนนี้ผมรับผิดชอบในหน้าที่การเรียนของผมได้ครับ คือตั้งใจเรียนในเวลาเรียน ครูให้งาน การบ้านผมก็พยายามทำเอง บางข้อทำไม่ได้ก็ถามเพื่อน ทำให้ผมเข้าใจเนื้อหาที่เรียนดีขึ้น ในห้องเรียนแบ่งหน้าที่หรืองานอะไรผมก็ต้องรับผิดชอบงานนั้น และช่วยกันทำกับเพื่อน ๆ ไม่เอาเปรียบคนอื่น แล้วผมรู้สึกว่ามีอยู่กับครูและเพื่อนอย่างมีความสุข สนุกด้วยครับ...” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...เมื่อผมมีความรับผิดชอบและตั้งใจเรียนดีขึ้นผลการเรียน ผลก็ดีขึ้น ครูก็ชมว่าผมตั้งใจเรียนและรับผิดชอบต่อหน้าที่ดีมาก ผมดีใจภูมิใจครับ เมื่อก่อนทำไม่ ผมมาโรงเรียนแล้วไม่สนุกเหมือนตอนนี้เลย อาจด้วยผมไม่สนิทกับครูและเพื่อนด้วยมังครับ พอเรา พูดคุยกันมากขึ้น ทำให้ผมเปลี่ยนแปลงความรู้สึก รักการเรียนอยากมาโรงเรียนครูชมว่าผม แม้แต่ ลายมือยังเปลี่ยนแปลงดีขึ้น เพราะผมตั้งใจเรียนลายมือผมเลยดูดีด้วยครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ผมมาโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือ หน้าที่ของเราต้องทำให้ดีที่สุด อาจจะไม่ดีเท่าคนอื่นก็ไม่เป็นไร ครูพูดคุยและแนะนำผม ครูบอกผมหัวดีเรียนดี แต่ผมต้องปรับ เรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ แต่ผมก็ตีมาเยอะแล้วนะครับ หัวดีแต่ผมไม่ตั้งใจเรียนที่ผ่านมามาทำให้ เกรดผมตกลงเยอะเลยครับ เวลาเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องการบ้านลอกเพื่อน แต่ผมสมัครร่วมโครงการกับ ครู ผมได้คำชี้แนะจากครู อย่างใกล้ชิดทำให้ผมทราบการจะปรับตัวเองครับ ไม่เกินความสามารถเรา ครับ 2 เดือนที่ผ่านมารู้ และแม่ก็ชมว่าผม พัฒนาตัวเองดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ผมวัดจากตัวเองได้ว่า ผมเรียนรู้เรื่องดีขึ้น เพราะตั้งใจเรียนมีการบ้านก็ทำการบ้านด้วยครับ เป็นการทบทวนเราอีกรอบ ดีขึ้นครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...เปิดเทอมนี้ผมเตรียมหนังสือ อุปกรณ์การเรียนครบ จะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่เราให้มากที่สุด ถึงเกรดจะออกมาอย่างไร ถ้าเราตั้งใจเรียนดีแล้ว ครู พ่อแม่คงไม่ว่าอะไรหรอกผมคิดเองนะครับ ที่ผ่านมามาเล่นมากไปนิด เวลา เรียนก็ต้องเรียน มีงานที่ครูให้หรือการบ้านก็ต้องรีบทำเอง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

วินัย ข้อที่ 3 การแต่งกาย

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูก แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมตามกาลเทศะ ถ้าไปโรงเรียนก็ควรแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของ โรงเรียน ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เปิดเรียนใหม่ เตรียมเสื้อผ้า ตัดผมเรียบร้อยไม่ต้องบอก อยู่บ้าน ดูแลเสื้อผ้าตัวเองและของน้องด้วย รู้จักการแต่งตัวเสื้อผ้า ว่าไปงานอะไรควรแต่งตัว อย่างไร...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ลูกชายตอนกลางคืน เขาเตรียม ชุดนักเรียนไว้ก่อน เพราะโรงเรียนกำหนดชุดให้แต่ง อยู่บ้านก็ใส่เสื้อผ้าปรกติ ช่วยแม่ซักผ้า รีดผ้า บ้างเวลา ไปงานแถว ๆ บ้านรู้จัก การใส่เสื้อผ้าให้เหมาะสมกับงาน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์,

18 พฤศจิกายน 2559) “...การแต่งตัวของลูกชายเริ่มเป็นหนุ่มขอซื้อเสื้อผ้าบ่อยขึ้น เพราะบางครั้งพ่อแม่ไม่ว่างก็ให้เขาไปช่วยงาน ในหมู่บ้าน เขาแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีพื้น ๆ เหมาะสมกับงานจ้ะ เขาชักผ้าใส่เครื่องซัก รีดเองด้วยสบายใจไปเรื่องจ้ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน โดยปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ดังคำกล่าวของนักเรียน “...เดี๋ยวนี้ผมมาโรงเรียน อย่างมีความสุขและสบายใจครับ เพราะผมแต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน ครูหลาย ๆ คนชอบแซวผม เดี่ยวนี้เรียบร้อยขึ้นนะ...เป็นความภาคภูมิใจของตัวเองเหมือนกันนะครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...การที่ผมรู้จักเชื่อฟังครู พ่อแม่ บ้างเหมือนตัวผมก็เปลี่ยนไป บางทีเพื่อนพวกรุ่นพี่ ๆ ผมชอบทำตามที บอกอะไรก็ตามเขา แต่ผมมาโรงเรียนผมเหมือนคนไม่ดี ทำแต่สิ่งที่ผิดระเบียบ เมื่อครูมาพูดคุย บอก สอนและแนะนำผม ๆ ปฏิบัติได้ผมมีความสุขและภูมิใจ ในสิ่งที่ทำทุกวันนี้ ไม่ใช่เรื่องยากในการแต่งกายของเรา ผมตั้งใจจะทำความดี ๆ เหล่านี้ให้อยู่กับตัวผมตลอดไปครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

วินัยข้อที่ 4 ความอดทน

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกมีความอดทน ในทุกเรื่องความอดทนจะส่งผลให้ชีวิตคนเราประสบผลสำเร็จหรือชีวิตเราศีใจขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ลูกชายเขาเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมาก ๆ นะคะ แม่สังเกตเขาตั้งแต่การรู้จักพูดจา ไม่คะนองปาก ดูดีขึ้นค่ะ รู้จักฟังการทำงานในบ้านและดูแลน้องไม่บ่น เมื่อแม่ไปธุระนาน ๆ กลับมาบ้าน ก็ไม่บ่น เหมือนเขาเป็นผู้ใหญ่ขึ้นค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...2 เดือนที่ผ่านมาเหมือนได้ลูกชายใหม่เลยนะคะ เขามีการเปลี่ยนแปลงของตัวเองเป็นเด็กน่ารักขึ้น ช่างพูดคุย ร่าเริง ดูสดใส ไม่เก็บตัวแต่ในห้องและเอาแต่ใจเขาเหมือนแต่ก่อน อยากได้อะไร หรือไปไหนต้องรออะไร รอได้ ไม่น้ำอ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ช่วงนี้เขาดูโตขึ้นมากค่ะ เมื่อเราจะไปไหนกันลูกสาวจะขับรถมารับต้องรอ...กันเขาจะไม่บ่น...รอได้ขยายพูดเขาจะไม่เถียง ฟัง บางทีเขาก็ถามดี ๆ ไม่เอาแต่ใจตัวเองแล้ว ทำให้รู้สึกที่บ้านมีความสุข...เดิมาขเคย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ลูกชายมีอะไรกล้าพูดกับพ่อด้วย แต่ก่อนไม่พูดกับพ่อแล้วพ่อดู ตัวเองก็ชอบทำอะไร ที่พ่อไม่ชอบ เดี่ยวนี้พ่อลดอาการใจร้อนคุยกับลูก ลูกชายเขาถึงคุยกับพ่อได้ เราเป็นแม่ก็สบายใจขึ้นอีกเรื่องแม่จะทำตัวเหมือนทุกอย่าง ด้วยความสนิทสนมถึงทำให้ลูกไม่ค่อยเชื่อฟัง ในบางครั้งด้วยมั้งคะ แต่เวลาแม่โมโหเอาจริงเขาจะกลัวแต่ผ่านโครงการนี้ครูมาพูดคุยแนะนำ เราคุยกับลูกปรับตัวเองได้ แม่ลูกครอบครัวเราอยู่อย่างมีความสุขขึ้นค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...คิดว่าลูกชายที่ไม่ออกไปเที่ยวบ้านเพื่อน เพราะเขารู้จักมีความอดทนมากขึ้น เพราะรับปากกับครู

และพ่อแม่ไว้ แม้ว่าเขาทำดีกับตัวเอง การกินอยู่บางวันกับข้าวไม่ถูกปากก็ไม่บ่นว่า มีอะไรเขาก็กิน พ่อแม่พูดสอน บ่น รับผิดชอบได้และทำตามได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

“...แม่เปลี่ยนวิธีใหม่ด้วย เวลาเย็นเตรียมอาหารไว้ให้ลูกกินพอเขากลับมาจากโรงเรียน มาที่ร้าน เพื่อขายของ ก็มีอาหารกินที่แม่เตรียมไว้ให้ เขาดีใจนะ แม่พยายามพูดกับเขา ยิ้มหน้าเป็นเลขกะ ตั้งใจทำงานทั้งการบ้าน ขายของ ลูกบ้ายอนะคะ แต่การพูดของแม่ทำให้ลูกสาวดิ้น ครอบครัวยังมีความสุขในการทำงานและอยู่ร่วมกันไม่หน้าบึ้งตึง หรือเครียดใส่กัน เสียสุขภาพจิต ด้วยค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียน

มีความสุขในทุก ๆ เรื่องเพราะความสุขเป็นบ่อเกิดแห่งความรัก ความสามัคคีและความสำเร็จ ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ครูต้องการให้นักเรียนมีความสุขในการอยู่ร่วมกัน ทุกวันนี้ผมอยู่โรงเรียนอย่างมีความสุข เพื่อน ๆ มาเล่นกับผม เมื่อผมลดการรักสนุก คะนองปากของผม เพื่อนจะหยอกล้อเล่นด้วย บางครั้งไม่ชอบเราก็อุดทน อย่าไปว่าเขาหรือบอกกันดี ๆ ครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ผมมีความสุขในการเรียนหรือทำการบ้านนาน ๆ ได้ เพราะผมเรียนแล้วเข้าใจ ทำให้ผมมีความสุข ในการเรียนและการทำงาน เวลาสงสัยบางเรื่อง บางทีผมก็ถามเพื่อน ๆ อธิบายให้ผมฟัง การเอาแต่ใจตนเอง มีผลเสียมากกว่าผลดีนะครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...เราเป็นเด็กมีหน้าที่เรียนหนังสือ ต้องอดทนตั้งใจในการเรียน ถ้าเราใส่ใจการเรียน ผมก็จะไปทำเรื่องไม่คืนอกนอกทาง ผมรู้ตัวเองเพราะจากที่ผ่านมามีครูว่ากล่าว ตักเตือนทำโทษผมบ้างตอนนี้ ผมไม่ทำอย่างที่ผ่านมาแล้ว การเรียนผมดีขึ้นมากอยู่กับเพื่อน ๆ มีความสุข สนุกสนานครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

“...การมาโรงเรียนถ้าเราทำตัว รู้จักหน้าที่ ตั้งใจเรียนทำให้เรามีความสุขเมื่ออยู่ในโรงเรียนและห้องเรียน มีเพื่อนมากมายคุยกับทั้งผู้หญิงผู้ชาย การเรียนไม่ยากอย่างที่คิด ถ้าเราอดทนในการเรียนได้ ดีกว่าไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนข้างนอก บางครั้งไปมีเรื่องกันต้องขับรถหนี คอยระวังตัวตลอด พ่อแม่ผมไม่อยากให้ลำบากแบบที่ เพราะที่นี้ไม่มีความสุขในการเรียน เรียนน้อยได้ทำงานไม่ค่อยดีขาดความสุขด้วยเดี๋ยวก็ออกจากงาน ต้องมารับจ้างเขา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

วินัย ข้อที่ 5 ความเชื่อมั่นในตนเอง

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกคิดเองเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล ด้วยความมั่นใจ ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...เขาเหมือนโตขึ้นมากค่ะ สงสัยอะไรใช้คำพูดซักถามแบบผู้ใหญ่ ไม่ขี้ใจน้อย ในการคิดตัดสินใจเรื่องตัวเองเขาสามารถทำได้ ไม่ต้องมาคอยถามแม่ตลอดเหมือนเมื่อก่อน แม่ใช้ไปซื้อของเขาสามารถ

เลือกซื้อของได้ดีด้วยค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ลูกชายตัดสินใจในการขายของได้ แก้ปัญหาในเรื่องการขายบางเรื่องได้ค่ะ ที่ร้านขายน้ำมันใส่รถมอเตอร์ไซด์ มีปัญหาของรถลูกชายสามารถแก้ไขได้ เพราะเป็นสิ่งที่เขารักรถมอเตอร์ไซด์ค่ะ ชอบแต่งรถ ขัดล้าง ทำความสะอาด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...แม่ดีใจ ที่ลูกชายเชื่อฟังพ่อแม่ ทุ่มเทมากขึ้นสังเกตการทำตัวของเขา เพื่อนมาหาชวนที่บ้าน บางคนโทรมาชวนออกไปจี่รถมอเตอร์ไซด์เล่น เดียวนี้เขาปฏิเสธได้ โดยพ่อแม่ไม่ต้องพูดอะไรเลย เขาตัดสินใจของเขาเอง บางครั้งไปนากับพ่อสามารถช่วยพ่อแก้ปัญหาารถไถมีปัญหาเขาช่วยกันทำกับพ่อได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การกล้าแสดงออก ในการเรียน ในสิ่งที่สร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ ในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ดังคำกล่าวของนักเรียน “...เวลาวางผมไปหาครูที่ห้องทำงาน บางทีครูก็มึนงานให้ช่วยทำบ้าง ถ้าไม่มีผมก็ไปนั่งคุยกับครูและเพื่อน สงสัยอะไรก็ถามครูได้ครับ ครูพาพวกผมช่วยทำความสะอาดโรงเรียน เราทำกันอย่างสนุกสนานครับ ทำให้โรงเรียนสะอาด เราได้ออกกำลังกายด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ผมมาโรงเรียนด้วยความมั่นใจ ไม่เหมือนแต่ก่อน ผมเรียนหนังสือได้ดีมากขึ้นครูก็ชมผม รวมทั้งการทำงานครูก็บอกเรียบร้อยขึ้นมากครับ ทำให้ผมมีความมั่นใจในการเรียน สงสัยก็กล้าถาม ผมว่างจะไปหาครูที่ห้อง ถ้ามีงานก็ช่วยทำ ไม่มีผมก็นั่งคุยบ้างครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ที่โรงเรียนคนงานทำความสะอาดลาออก บนโรงเรียนไม่สะอาด ครูถามใครจะช่วยทำความสะอาด ผมก็ไปช่วยกวาดถูพื้นอาคารก็เหนื่อยครับ สนุกด้วย ได้ออกกำลังกาย เป็นการมีจิตสาธารณะทำประโยชน์ให้โรงเรียนเราครับ เราก็อยู่อย่างมีความสุข อาคารสะอาดดี ครูฝึกผมนำของถวายพระสงฆ์ด้วยครับ ถ้าฟังผมไม่กล้าหอรอกครับ แต่ครูอยู่ด้วยครูจะบอก ผมก็ทำได้ครับ อันนี้ คือ สิ่งดีที่ไม่เคยทำ และไม่กล้าครับ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ผมเรียนหนังสือไม่เก่งมาก แต่ผมจะทำตัวไม่ให้เป็นปัญหากับใคร อะไรที่ดีมีประโยชน์ผมจะทำครูสอนผมชอบช่วยเหลือคนอื่นเมื่อมีโอกาส มันทำให้ผมมีความสุข ผมอยู่โรงเรียนช่วยครูถือของไปส่งที่ห้องสอน เวลาวางครูชวนไปทำความสะอาดเป็นการแสดงจิตสาธารณะต่อส่วนรวม ผมมีความสุข สนุกด้วยครับที่ได้ทำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

วินัย ข้อที่ 6 การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม

นักเรียน ผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ผู้ปกครองต้องการให้ลูกปฏิบัติตามกฎระเบียบของครอบครัวหรือสังคมได้ ดังคำกล่าวของผู้ปกครอง “...ลูกไปไหนมาไหนทำอะไรดีขึ้น เช่น ไปซื้อของตามร้านหรือสถานที่ต่าง ๆ เขาจะรอคิว เข้าแถว กินข้าวเสร็จรู้จักเก็บ

แก้ว แม่สงสัยถามเขาบอกครูสอนมาให้ทำ และให้ทำเป็นนิสัยจะเป็นสิ่งติดตัวเรา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...เขาทำได้ดีขึ้นมากค่ะ จากเดิมเหมือนต้องเป็นภาระแม่ตลอด ช่วงนี้เขาดูแลตัวเองได้ดี อยู่กับทุกคนในบ้านหรือเขาไปโรงเรียนไปไหนมาไหนรู้จักที่จะปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ดี คนอื่นปฏิบัติอย่างไรก็ปฏิบัติตามกฎ กติกา จะได้อยู่อย่างมีความสุข...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ถ้าลูกไม่ฝ่าฝืนกฎ ระเบียบหรือการปฏิบัติในบ้านหรือสังคม ที่อยู่เขาจะอยู่ที่ไหนอย่างมีความสุข ไม่เครียดแต่เราเป็นแม่ก็ต้องพยายามปรับตัวหาเขาเหมือนกัน จะคอยแต่ดู ว่า หรือสั่ง ให้เขาทำเขาจะต่อต้าน เขาทำอะไรก็ทำกับเขา พูดชม คุยว่า เขาจะฟังมากขึ้นค่ะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...แม่เป็นห่วงลูกทุกเรื่อง กลัว วิตกกังวล ทำให้เรามองลูกทำผิด ๆ มากไปไม่ดี ครูมาเหมือนช่วยคิด แนะนำลูกเขาเชื่อฟังครูมากกว่า เราคุยกับลูกมากขึ้น พูดดี ๆ อย่างบ่น เขาวัยรุ่นเขาไม่ชอบการพูดบ่น เดียวนี้เมื่อพูดอะไรเขาก็เชื่อฟังมากขึ้น ดูลูกน่าตาสดใส ใครทำอะไรเขาก็ทำได้ อยู่กับคนอื่นเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันเป็นอย่างดี...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

นักเรียน และครูมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา ครูต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ทุกเรื่องด้วยการปฏิบัติเป็นนิสัย ดังคำกล่าวของนักเรียน “...ผมมาโรงเรียน ทันเช้าแถวทุกวันแล้วครับ เข้าห้องเรียนได้ทันเวลา ไม่ต้องวิ่งวิ่งหลบ ๆ ซ่อน ๆ หนีครูแล้วครับ โรงเรียนครู กำหนดกฎระเบียบอะไร ทำตามก็อยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ถ้าเราไม่คือหรือตะแบงแบบก่อนอะ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559) “...ผมพยายามมาเรียนสม่ำเสมอไม่ขาดเรียนบ่อยเหมือนเมื่อก่อน เราอยู่ที่โรงเรียนต้องทำตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน ครูจะได้ไม่ดุ หรือว่า ครูก็พยายามพูดคุยกับผม รู้สึกสบายครับ ทุกวันนี้ผมทำตามระเบียบของโรงเรียนคือเข้าห้องเรียนตามเวลา อย่าช้ามากไม่ดี จะไปไหนก็ขออนุญาตครู ไม่ควรออกไปโดยไม่บอกหรือหนีไปเลย ทำให้เราต้องถูกครู ไม่ชอบหน้าและโดนลงโทษ เพื่อน ๆ ไม่อยากคุยด้วย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2559)

การประเมินผล รอบที่ 3

การปฏิบัติในครั้งนี้จากการทำข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียนทุกคนทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี พยายามปรับตัวเข้าหากัน เพื่อช่วยเหลือ ให้กำลังใจต่อเด็กหรือลูกหลาน เป็นอย่างดี เด็กก็รู้จักปรับปรุง พัฒนาตนเองในด้านวินัยให้พัฒนาขึ้นทุกครั้ง จึงมีผลดีต่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ยังพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน (ครู คือ ผู้วิจัย) ทุกคนสามารถทำตามบทบาทหน้าที่ตนเอง โดยเฉพาะตัวนักเรียนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้ดีมากขึ้น อย่างเด่นชัด

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (ผู้ปกครองประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ	
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	1. การตรงต่อเวลา	(7)	57.14	85.71	28.57
	2. ความรับผิดชอบ	(2)	100	100	0
	3. การแต่งกาย	(3)	66.67	100	33.33
	4. ความอดทน	(5)	40	80	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	(6)	50	83.33	33.33
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม	(7)	71.43	100	28.57
รวม			64.21	76.28	12.07

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม (ผู้ปกครองประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ	
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
2	1. การตรงต่อเวลา	(7)	57.14	85.71	28.57
	2. ความรับผิดชอบ	(2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย	(3)	66.67	100	33.33
	4. ความอดทน	(5)	40	80	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	(6)	33.33	100	66.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม	(7)	71.43	100	28.57
รวม			53.10	94.29	41.19

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ผู้ปกครองประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
3	1. การตรงต่อเวลา (7)	85.71	100	42.85
	2. ความรับผิดชอบ (2)	0	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	66.67
	4. ความอดทน (5)	60	80	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	83.33	100	50
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	85.71	100	42.85
รวม		69.13	96.67	48.73

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ผู้ปกครองประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
4	1. การตรงต่อเวลา (7)	42.86	85.71	42.85
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	33.33	100	66.67
	4. ความอดทน (5)	40	80	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	33.33	83.33	50
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	42.86	85.71	42.85
รวม		40.40	89.13	48.73

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ผู้ปกครองประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
5	1. การตรงต่อเวลา (7)	42.86	71.43	28.57
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	33.33	100	66.67
	4. ความอดทน (5)	40	80	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	33.33	83.33	50
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	42.86	85.71	42.85
รวม		40.40	86.75	46.35

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ผู้ปกครองประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
6	1. การตรงต่อเวลา (7)	71.48	100	28.52
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	80	100	20
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	83.33	100	16.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	85.71	100	14.29
รวม		78.41	100	21.59

พบว่า โดยรวมหลังการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม นักเรียนทุกคนมีวินัยสูงขึ้น

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ครูประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ	
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
1	1. การตรงต่อเวลา	(7)	42.86	66.7	23.84
	2. ความรับผิดชอบ	(2)	100	100	0
	3. การแต่งกาย	(3)	100	100	0
	4. ความอดทน	(5)	6.6	53.4	46.8
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	(6)	0	66.67	66.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม	(7)	42.86	71.43	28.57
รวม			48.72	76.37	27.65

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ครูประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ	
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
2	1. การตรงต่อเวลา	(7)	42.86	66.71	23.84
	2. ความรับผิดชอบ	(2)	16.5	100	83.5
	3. การแต่งกาย	(3)	66.67	89	22.33
	4. ความอดทน	(5)	20	73.44	53.44
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	(6)	0	88.83	88.83
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม	(7)	57.14	95.29	38.15
รวม			33.86	85.55	51.69

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ครูประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
3	1. การตรงต่อเวลา (7)	66.71	85.71	19
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	60	100	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	66.67	100	33.33
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	71.43	85.71	14.28
รวม		69.14	95.24	26.1

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ครูประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
4	1. การตรงต่อเวลา (7)	23.86	61.86	38
	2. ความรับผิดชอบ (2)	0	66.5	66.5
	3. การแต่งกาย (3)	0	89	89
	4. ความอดทน (5)	20	66.67	46.67
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	0	72.17	72.17
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	28.57	76.14	47.57
รวม		10.48	72.66	62.18

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ครูประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
5	1. การตรงต่อเวลา (7)	14.29	57.14	42.85
	2. ความรับผิดชอบ (2)	0	66.5	66.5
	3. การแต่งกาย (3)	0	66.67	66.67
	4. ความอดทน (5)	20	60	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	0	72.17	72.17
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	28.57	71.43	42.86
รวม		10.48	66.65	56.17

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(ครูประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
6	1. การตรงต่อเวลา (7)	57.14	85.71	28.57
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	89	100	11
	4. ความอดทน (5)	80	100	20
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	83.33	100	16.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	71.43	90.43	19
รวม		71.82	96.02	24.2

พบว่า โดยรวมหลังการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนทุกคนมีวินัยสูงขึ้น

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	1. การตรงต่อเวลา (7)	42.86	71.43	28.57
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	83.5	33.5
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	26.6	73.4	46.8
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	44.5	94.5	50
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	42.86	88.83	45.97
รวม		51.14	85.28	34.14

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
2	1. การตรงต่อเวลา (7)	42.86	66.7	23.84
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	83.5	33.5
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	26.6	66.6	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	38.83	83.33	44.5
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	42.86	57.14	14.28
รวม		50.19	76.21	26.02

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมิน) (N = 6 คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
3	1. การตรงต่อเวลา (7)	71.43	85.71	14.28
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	66.5	16.5
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	73.4	93.4	20
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	66.67	100	33.33
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	61.86	87.71	23.85
รวม		70.56	88.55	17.99

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมิน) (N = 6 คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
4	1. การตรงต่อเวลา (7)	23.86	57.14	33.28
	2. ความรับผิดชอบ (2)	33.5	83.5	50
	3. การแต่งกาย (3)	22.33	100	77.67
	4. ความอดทน (5)	20	60	40
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	38.83	66.67	27.84
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	28.57	71.43	42.86
รวม		27.85	73.12	62.74

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
5	1. การตรงต่อเวลา (7)	23.86	61.86	38
	2. ความรับผิดชอบ (2)	33.5	66.5	33
	3. การแต่งกาย (3)	11	66.67	55.67
	4. ความอดทน (5)	20	46.6	26.6
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	27.83	77.83	50
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	19	57.14	38.14
รวม		22.53	62.77	40.24

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
6	1. การตรงต่อเวลา (7)	85.71	100	14.29
	2. ความรับผิดชอบ (2)	66.5	100	33.5
	3. การแต่งกาย (3)	77.67	100	22.33
	4. ความอดทน (5)	66.67	93.4	26.73
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	77.83	100	22.17
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	71.43	90.43	19
รวม		74.30	97.31	23.01

พบว่า โดยรวมหลังการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนทุกคนมีวินัยสูงขึ้น

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(นักเรียนประเมิน) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
1	1. การตรงต่อเวลา (7)	57.14	100	42.86
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	66.67	100	33.33
	4. ความอดทน (5)	20	100	80
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	33.33	100	66.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	28.57	100	71.43
รวม		42.62	100	57.38

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(นักเรียนประเมินตนเอง) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
2	1. การตรงต่อเวลา (7)	57.14	100	42.80
	2. ความรับผิดชอบ (2)	0	100	100
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	0	100	100
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	16.67	100	83.33
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	57.14	100	42.86
รวม		38.49	100	61.51

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมินตนเอง) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ	
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
3	1. การตรงต่อเวลา	(7)	100	100	0
	2. ความรับผิดชอบ	(2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย	(3)	100	100	0
	4. ความอดทน	(5)	80	100	20
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	(6)	83.33	100	16.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม	(7)	57.14	100	42.86
รวม			78.4	100	21.6

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมินตนเอง) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ	
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง		
4	1. การตรงต่อเวลา	(7)	14.29	85.71	71.42
	2. ความรับผิดชอบ	(2)	0	100	100
	3. การแต่งกาย	(3)	33.33	100	66.67
	4. ความอดทน	(5)	0	100	100
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง	(6)	0	66.67	66.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม	(7)	0	100	100
รวม			7.94	92.06	84.12

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(เพื่อนประเมินตนเอง) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
5	1. การตรงต่อเวลา (7)	28.57	85.71	57.14
	2. ความรับผิดชอบ (2)	0	100	100
	3. การแต่งกาย (3)	0	100	100
	4. ความอดทน (5)	0	80	80
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	0	66.67	66.67
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	0	100	100
	รวม	4.76	88.73	83.97

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
(นักเรียนประเมินตนเอง) ($N = 6$ คน)

นักเรียน คนที่	วินัย 6 ด้าน (จำนวนคะแนนเต็ม/ ราย)	คะแนนเฉลี่ย		ร้อยละ
		ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	
6	1. การตรงต่อเวลา (7)	85.71	100	14.29
	2. ความรับผิดชอบ (2)	50	100	50
	3. การแต่งกาย (3)	100	100	0
	4. ความอดทน (5)	100	100	0
	5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (6)	66.67	100	33.33
	6. การปฏิบัติตาม กฎ กติกาของสังคม (7)	71.43	100	28.57
	รวม	71.43	100	28.57

พบว่า โดยรวมหลังการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนทุกคนมีวินัยสูงขึ้น

ตารางที่ 25 พฤติกรรมของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

นักเรียน คนที่	การตรงต่อเวลา (ความถี่)	ความ รับผิดชอบ (ความถี่)	การแต่งกาย (ความถี่)	ความอดทน (ความถี่)	ความเชื่อมั่น ในตนเอง (ความถี่)	การปฏิบัติ ตามกฎ กติกา ของสังคม (ความถี่)
1	25	26	11	22	10	16
2	30	31	14	31	21	31
3	16	30	27	25	23	28
4	18	17	12	14	13	13
5	14	17	10	15	11	16
6	29	29	22	29	29	29
รวม	132	150	96	136	107	133

จากตารางที่ 25 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมวินัยของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน
เพิ่มเป็นลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของ
สังคม การตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และลำดับสุดท้ายการแต่งกาย

3. การสรุปสังเคราะห์ภาพรวมที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์
จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย สามารถนำมาสรุป วิเคราะห์
เพื่อสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่าง
สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างวินัยเด็กไทยยุค 4.0
2. ยุทธศาสตร์สานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา
3. ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้สู่ชั้นเรียน
4. ยุทธศาสตร์สื่อสารความรักและความอบอุ่นในครอบครัว
5. ยุทธศาสตร์สื่อสัมพันธ์เปิดใจวัยทีน

1. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างวินัยเด็กไทยยุค 4.0

มุ่งพัฒนาความเข้มแข็งการเสริมสร้างวินัยเด็กไทยยุค 4.0 ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 การเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา ประกอบด้วย การสร้างความร่วมมือ
ระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและนักเรียน โดยการมอบหมายหน้าที่และการกำกับ
ติดตามจากทั้งสองสถาบัน เพื่อสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาแก่นักเรียน

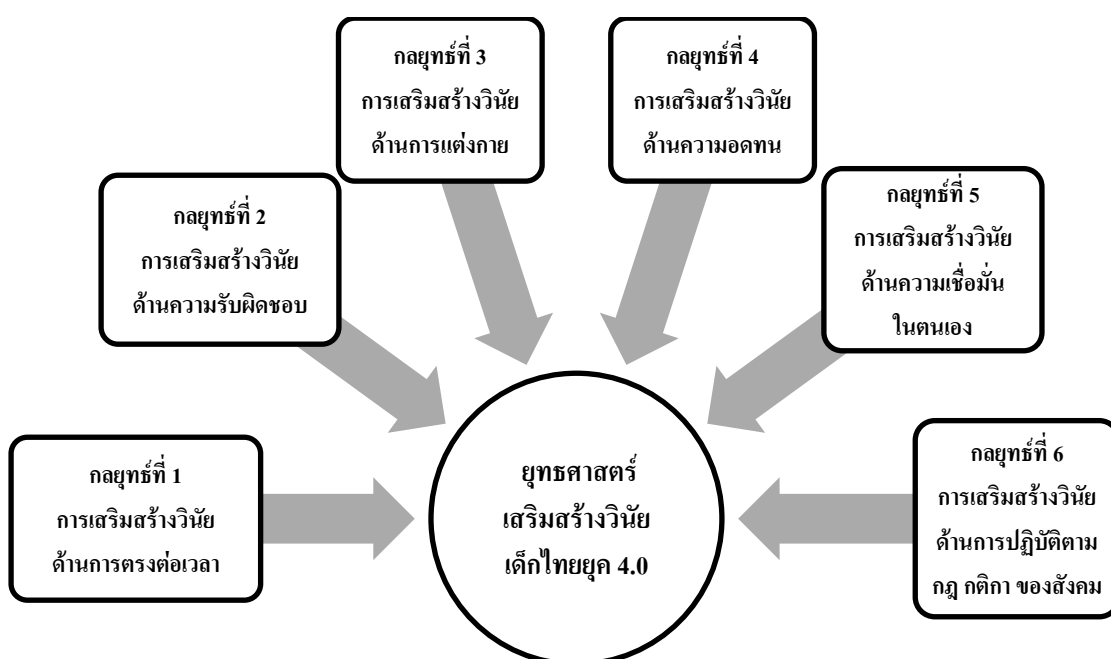
กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การปรับวิธีการสื่อสารเพื่อให้นักเรียนสร้างสัมพันธภาพที่ดีและนักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองสู่การมีวินัย

กลยุทธ์ที่ 3 การเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกาย ประกอบด้วย ใช้หลักจิตวิทยาในการปรับพฤติกรรมวินัยของนักเรียนในด้านการแต่งกาย โดยการยกย่องและให้รางวัลสำหรับนักเรียนที่แต่งกายถูกกฎ ระเบียบ ของโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 การเสริมสร้างวินัยด้านความอดทน ประกอบด้วย กิจกรรมการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชนและสังคม เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเสริมสร้างความอดทนและเสียสละต่อส่วนรวม

กลยุทธ์ที่ 5 การเสริมสร้างวินัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย การส่งเสริมให้นักเรียนให้มีวินัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการเสริมสร้างภาวะผู้นำ จากการคัดเลือกตัวแทนนักเรียนที่มีความสามารถโดดเด่น มาเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ทำหน้าที่พิธีกรของโรงเรียน ผู้นำสวดมนต์ การประกวดแฟนซีรีไซเคิล

กลยุทธ์ที่ 6 การเสริมสร้างวินัยด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม ประกอบด้วย การส่งเสริมให้นักเรียนช่วยกันเสริมสร้างวินัยด้านการปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม โดยดำเนินโครงการพี่น้องสะอาดตอนภาพ เพื่อช่วยตรวจสอบพฤติกรรมซึ่งกันและกัน

ภาพที่ 3 สรุปยุทธศาสตร์เสริมสร้างวินัยเด็กไทยยุค 4.0

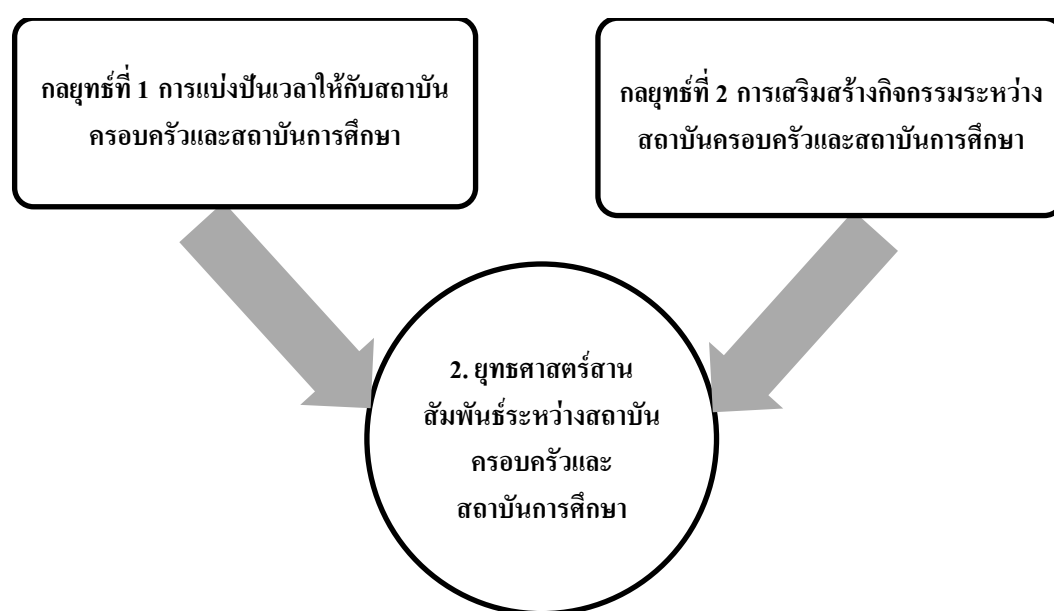

2. ยุทธศาสตร์สานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

มุ่งพัฒนาความเข้มแข็งระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 การแบ่งปันเวลาให้กับสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย การจัดสรรเวลาเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างกิจกรรมระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย กิจกรรมยามว่าง คนตรี กีฬา และการทำอาหาร รับประทานอาหารร่วมกัน เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีทั้งสองสถาบัน

ภาพที่ 4 สรุปยุทธศาสตร์สานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

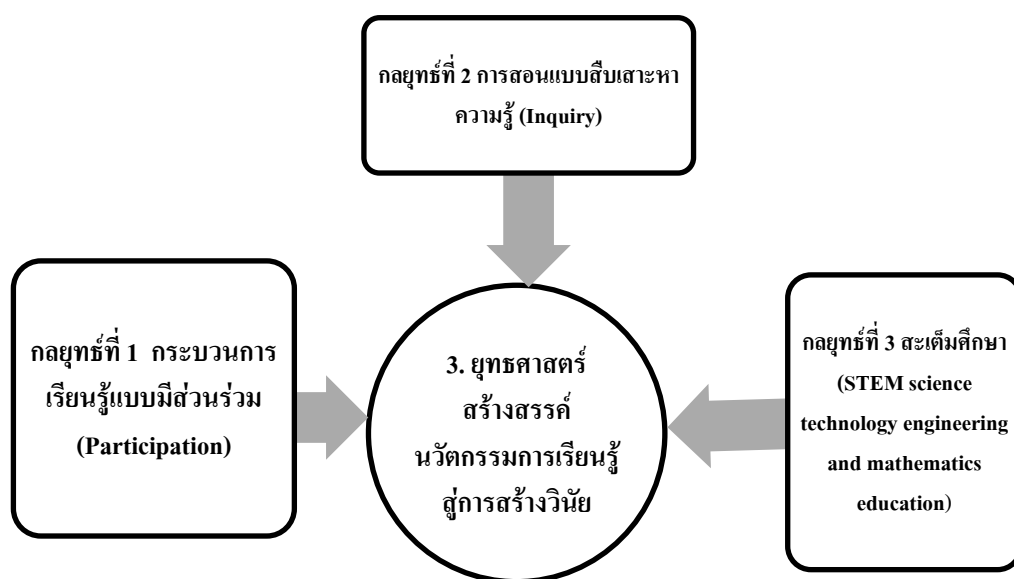
3. ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้สู่การสร้างวินัย

มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ตามกรอบของ “PIS Model” ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและลงมือปฏิบัติ (Participation: P) 2) การเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry: I) 3) การเรียนรู้แบบ STEM (Science technology engineering and mathematics education)

กลยุทธ์ที่ 1 กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation) ประกอบด้วย การสอนที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ การอ่านเอง คิดเอง

กลยุทธ์ที่ 2 การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry) ประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือ การเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ในสถานการณ์จริง

กลยุทธ์ที่ 3 สะเต็มศึกษา (STEM science technology engineering and mathematics education) คือ แนวทางการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเชื่อมโยงและแก้ปัญหา ในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

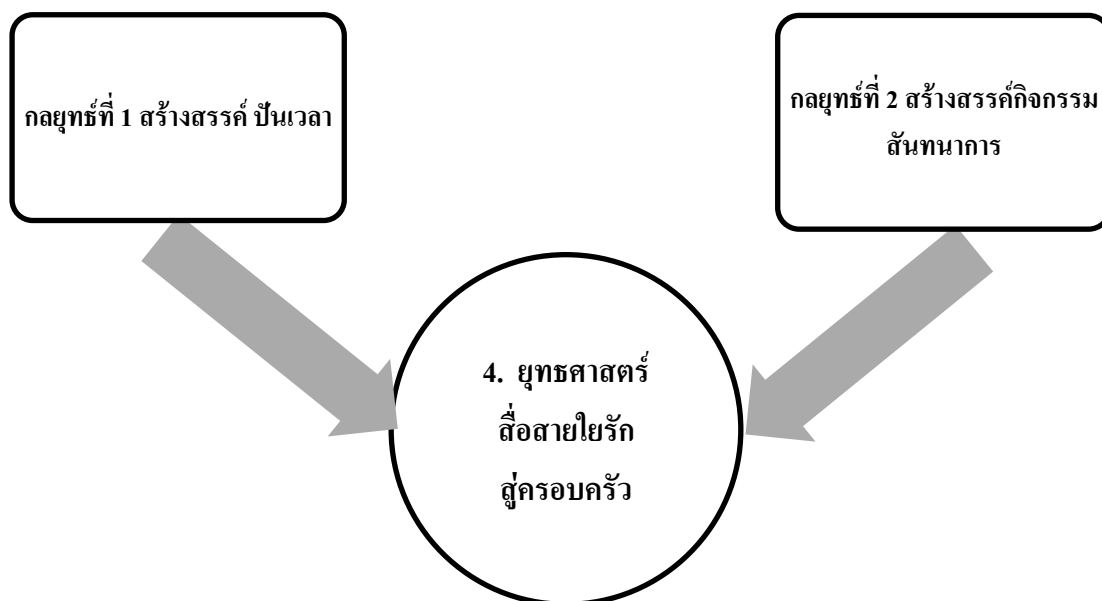
ภาพที่ 5 สรุปยุทธศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้สู่การสร้างวินัย

4. ยุทธศาสตร์สี่สายใยรักสู่ครอบครัว

มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวจากการอบรมเลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผล รู้จักแยกแยะอะไรถูกผิด มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน การมีเวลาให้แก่กัน ด้วยความรัก ความอบอุ่น และมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างสรรค์ ปันเวลา ประกอบด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องมีการแบ่งเวลาให้กับลูก เพื่อลดช่องว่าง ลูกมีอะไรจะได้ปรึกษาหารือ พูดคุย เด็กก็จะอยู่ในโอวาท ว่านอนสอนง่าย สามารถปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม โรงเรียน และมีวินัยที่ดีได้

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างสรรค์กิจกรรมสันตนาการ ประกอบด้วย การมีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันในครอบครัว เช่น การทำอาหาร การรับประทานอาหารร่วมกัน การท่องเที่ยวพักผ่อนตามโอกาส กิจกรรมดนตรี กีฬา เมื่อคนในครอบครัวได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน จะทำให้เกิดความรักใคร่ ความอบอุ่น เกิดความสามัคคีในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 6 สรุปยุทธศาสตร์สื่อสายใยรักผู้ครอบครัว

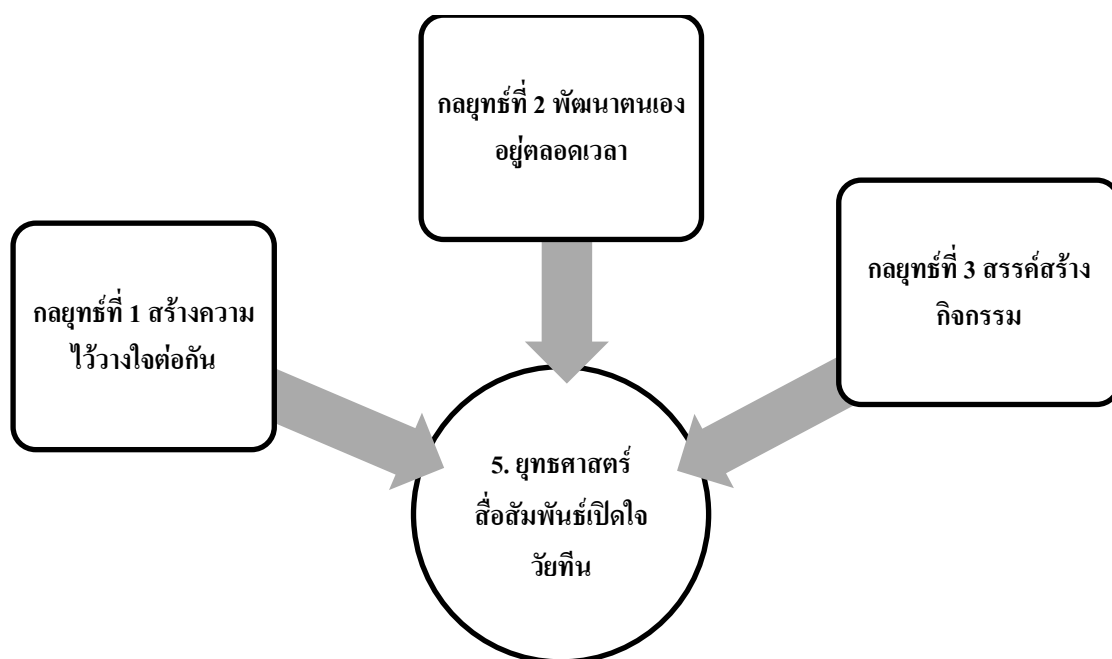
5. ยุทธศาสตร์สื่อสัมพันธ์เปิดใจวัยทีน

มุ่งส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษาและนักเรียน ด้วยการดูแลเอาใจใส่ นักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้วยความรัก ความเมตตา ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความไว้วางใจต่อกัน ประกอบด้วย การให้ความสำคัญระหว่างครูกับนักเรียนด้วยการพูดคุย ปรึกษาหารือในเรื่องราวต่าง ๆ ครูสามารถให้คำแนะนำต่อนักเรียน ด้วยความรัก ความเมตตาจริงใจ และการรู้จักกาลเทศะ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ประกอบด้วย ทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้หมั่นศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ด้วยความมุ่งมั่น พยายาม ด้วยความเต็มใจ

กลยุทธ์ที่ 3 สรรค์สร้างกิจกรรม ประกอบด้วย จัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ความมีวินัย สำหรับนักเรียน ที่สามารถส่งเสริมความมีวินัยสำหรับนักเรียน กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม สังคม และประเทศชาติ รวมถึงเพื่อนักเรียนเห็นคุณค่าของตัวเองด้วย

ภาพที่ 7 สรุปยุทธศาสตร์สื่อสัมพันธ์เปิดใจวัยทีน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน และเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อนำมาสรุป สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน และตอนที่ 2 กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และติดตามนักเรียนด้วยแบบประเมินพฤติกรรม โดยการตรวจสอบ แบบสามเส้าด้านข้อมูล (Triangulation) เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

ผลการวิจัยสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน พบว่า

สภาพครอบครัว วินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพหรือทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนั้น สื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วย ได้แก่ ขาดมารยาทที่ดีงาม, การปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของสังคม, การตรงต่อเวลา, ความสามัคคี, การทะเลาะวิวาท, การวางแผนในการทำงาน, ท้องก่อนวัยอันควร และยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ การนำแบบอย่างจากครอบครัวอื่น ๆ มาเป็นข้อคิดในการวางกรอบการปฏิบัติตัวของบุตรและการเลี้ยงดู ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างวินัยต่อนักเรียนด้วย

สถาบันครอบครัว เป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วม ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถาบันครอบครัว เป็นจุดช่วยยึดโยงชีวิตคนให้มีเสถียรภาพให้มีคุณภาพมากที่สุดภายใต้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรด้วยการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคมและเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ มีส่วนในด้านวินัยของนักเรียน คือ

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู มีส่วนสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองที่เลี้ยงดู เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอน ระเบียบแบบแผน วางกฎ กติกาพื้นฐานในบ้านเพื่อการฝึกระเบียบวินัยในสังคม การเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิด ให้ความเสมอภาค มีอิสระในด้านความคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันรักใคร่ การดูแลเอาใจใส่ต่อกัน ก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ภาพที่ดี ในครอบครัวจะทำให้เด็กและเยาวชนอ่อนน้อม สอนง่าย อยู่ในกฎ ระเบียบ หรือวินัย พร้อมทั้งจะรับคำสั่งสอน ชี้นะ เนะนำ เมื่อเด็กและเยาวชนออกสู่สังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กและเยาวชนมักสังเกตพฤติกรรมส่วนใหญ่จากแบบอย่างที่อยู่ใกล้ตัว รอบ ๆ ตัวรวมทั้งสื่อ และสิ่งแวดล้อม ถ้าได้รับการเสริมแรง เป็นรางวัล อาจจะไม่ทำตามแบบในทันที จะเก็บจำไปคิดหรือทดลองดูก่อนก็ได้ การสังเกตตัวแบบเป็นเวลานาน เช่น ลูกมีพ่อแม่เป็นแบบอย่าง การเรียนรู้และจะทำตามอย่าง พ่อแม่โดยไม่รู้ตัว ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน

ปัจจัยอื่น ๆ เป็นปัจจัยภายนอก นอกเหนือจากครอบครัว เช่น สื่อต่าง ๆ สังคมและสิ่งแวดล้อม การคบเพื่อน เป็นต้นสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความมีวินัยต่อเด็กและเยาวชนด้วย ทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และเรียนรู้พฤติกรรมแบบอย่างต่าง ๆ แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติในสังคม

สถานการศึกษา ครูเป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้ และทักษะ ที่จะประกอบประโยชน์ในการดำรงชีวิต และอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในกรอบของสังคมและเป็นที่ยอมรับ

ครู เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน เกี่ยวกับวิชาความรู้ และมีความสำคัญที่จะเป็นผู้ชี้แนะหลักการคิดการอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและสร้างระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน

2. กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

2.1 การยกร่างกรอบของยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปผลการสนทนากลุ่มได้ดังนี้

1) ควรมีแนวทางในการของนักเรียน โดยความร่วมมือของภาคส่วน การกำหนดแนวนโยบาย ที่เข้ามามีส่วนส่งเสริมความมีวินัยเด็กนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และสถาบันครอบครัว มีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดแผน โครงการ วางนโยบายร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกันในด้านปฏิบัติ

2) การทำสื่อออนไลน์ให้ความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน กฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียนและสังคม สำหรับนักเรียน

2.2 นำร่างกรอบยุทธศาสตร์ไปเป็นแนวทางเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Participation action reflect: PAR) สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) นักเรียนผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ในการอยู่ร่วมกัน ถ้าไม่พูดคุย หรือทำความเข้าใจให้ทุกคนในครอบครัวยอมรับจะเกิดความขัดแย้ง หรือต่อต้านกัน ด้วยวิธีการแตกต่าง หลากหลายถ้าเป็นเด็กจะออกมาในรูปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อรู้ปัญหา การพูดคุยให้ทุกคนเข้าใจและยอมรับต่อกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในครอบครัวจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่พัฒนาดีขึ้น

2) นักเรียนผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา นักเรียนบางคน มีพฤติกรรม ในครอบครัวกับสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ครู ผู้ปกครองและนักเรียนทุกคนต้องเปิดใจยอมรับ พูดคุยกันทำข้อตกลงในการประพฤติ ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะมีผลดีในการส่งเสริมพัฒนาวินัยของนักเรียน

3) การปฏิบัติการทำข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียน ทุกคนทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี พยายามปรับตัวเข้าหากัน เพื่อช่วยเหลือ ให้กำลังใจต่อเด็ก หรือลูกหลาน เป็นอย่างดี เด็กก็รู้จักปรับปรุง พัฒนาตนเองในด้านวินัยให้พัฒนาขึ้นทุกครั้ง จึงมีผลดีต่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ยังพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน (ครู คือ ผู้วิจัย) ทุกคนสามารถทำตามบทบาทหน้าที่ตนเอง โดยเฉพาะตัวนักเรียนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้ดีมากขึ้น อย่างเด่นชัด

4) พบว่าโดยรวมหลังกระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนมีวินัยสูงขึ้น ผลจากการจัดบันทึกพฤติกรรมโดยรวมและรายด้าน พบว่าพฤติกรรมวินัยของนักเรียนโดยรวมและรายด้านเพิ่มเป็นลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม การตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และลำดับสุดท้ายการแต่งกาย

2.3 การสรุปสังเคราะห์ภาพรวมที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย สามารถนำมาสรุป วิเคราะห์ เพื่อสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างวินัยเด็กไทยยุค 4.0
- 2) ยุทธศาสตร์สานสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา
- 3) ยุทธศาสตร์สร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้สู่ชั้นเรียน
- 4) ยุทธศาสตร์สื่อสารความรักและความอบอุ่นในครอบครัว
- 5) ยุทธศาสตร์สื่อสัมพันธ์เปิดใจวัยทีน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า วินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพหรือทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนั้นสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วย สถาบันการศึกษา เป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้และทักษะ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต มีการอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในกรอบของสังคมและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสิริกร สีนสม (2558) พบว่า คุณครูควรรหาสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกหาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษาและให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองสำหรับผู้ปกครองควรรักและเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ควรมีการสอนจริยธรรมและศีลธรรมให้มากขึ้น ผู้ปกครองควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัย โดยการใกล้ชิดกับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับการศึกษาของสิรินาถ ชงศิลา (2557) พบว่า การปฏิบัติตนของครูผู้สอน การปฏิบัติตนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู สัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับเพื่อน อธิบายการเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 60.90 สอดคล้องกับการศึกษาของสิริวุฒิ เครือวัลย์ (2555) พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่บ้าน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพในครอบครัว และการเป็นแบบอย่างด้านวินัยของครู สอดคล้องกับการศึกษาของพูนสุข รื่นปาน (2553) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว อิทธิพลของตัวแบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของสมหมาย วินทะไชย (2553) ที่พบว่า อิทธิพลตัวแบบ บรรยายกาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของเอี่ยมพร ลาโยธี (2552) ที่พบว่า ปัจจัยที่บ้าน ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยกลุ่มเพื่อน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนและปัจจัยจากสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาวินัยนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของจิราพร ชมพิกุล และคณะ (2552) ที่พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวไทย วัดจากความผูกพันทางอารมณ์ ที่สมาชิกมีต่อกัน ความร่วมมือและการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว

2. กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือของภาคส่วน การกำหนดแผนนโยบาย ที่เข้ามามีส่วนส่งเสริมความมีวินัยเด็กนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และสถาบันครอบครัว มีหน้าที่จะต้อง กำหนดแผน โครงการ วางนโยบายร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกันในด้านปฏิบัติ สอดคล้องผลการศึกษาของเอี่ยมพร ลาโยธี (2552) ที่พบว่า ปัจจัยที่บ้าน ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยกลุ่มเพื่อน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนและปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาวินัยนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของภัทรชนก พันธสาร (2554) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้ ผู้ปกครอง ครู ควรมีการร่วมกันปรึกษาหารือข้อบกพร่อง ข้อดี ข้อเสีย ของนักเรียนในปกครอง ร่วมกัน ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการคัดกรองนักเรียน โดยการประสานกับครูประจำชั้นตลอดเวลา ผู้ปกครองควรร่วมมือในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีให้เรียนดีมากขึ้น พยายามค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละคน ผู้ปกครองและครูควรมีการประสานกันอยู่ตลอดเวลาทุก ๆ ด้าน เพื่อร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของภัททิษา เริ่มรักษ์ (2553) พบว่า การส่งเสริมวินัยนักเรียน

ขาดการประสานกับผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน มีการยึดหยุ่นตามสถานการณ์มาก ขาดความสม่ำเสมอและความเข้มแข็ง สภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนและชุมชนไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการส่งเสริมวินัยนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนไม่ช่วยส่งเสริมและมุ่งเน้นวินัยนักเรียน มีการอนุโลมมาก รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล การเรียนยังขาดระเบียบอย่างเคร่งครัด การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนขาดความต่อเนื่อง และไม่บรรลุเป้าหมาย และครูไม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องผลการศึกษากาญจนา พวงจิตต์ (2550) พบว่า การแก้ไขและส่งเสริมวินัยของนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยครูควรปรับเปลี่ยนวิธีสอน ครูและผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ นักเรียน นักเรียนต้องรู้จักแบ่งเวลา มีจิตสำนึกในการรักษาระเบียบวินัย รู้จักบทบาทและหน้าที่ของ ตนเอง ปรีกษาพอ แม่และครู เมื่อมีปัญหา หรือ ไม่เข้าใจในบทเรียน ควรเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี และรู้จักเลือกคบเพื่อน ครู และผู้ปกครองมีความเห็นว่า โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม วินัยให้มากขึ้น มีการประเมินผล การจัดกิจกรรม และมีการจัดการงานของครูให้เหมาะสม ควรส่งเสริมครูให้มีการติดตามนักเรียนที่ประพฤติผิด และเคร่งครัดวินัยของนักเรียนให้มากขึ้น ครู และผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครอบครัวมีสมรรถภาพในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ถ้าครอบครัว ให้ความสำคัญในการอบรมสั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และการติดต่อร่วมมือกับ โรงเรียน ในการปลูกฝังวินัยนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในลักษณะที่เน้นพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยยึดหลัก ประชาธิปไตยและใช้เหตุผล

3. พบว่า โดยรวมหลังกระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนมีวินัยสูงขึ้น ผลจากการจัดบันทึก พฤติกรรมโดยรวมและรายด้าน พบว่าพฤติกรรมวินัยของนักเรียนโดยรวมและรายด้าน เพิ่มขึ้น ลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม การตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และลำดับสุดท้ายการแต่งกาย สอดคล้องกับการศึกษาของ สมหมาย วินทะไชย (2553) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ได้แก่ อึดทนโน้ตสนั อิทธิพลตัวแบบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และบรรยากาศในชั้นเรียน ที่มีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของสุราณีย์ ปาจารย์ (2557) ที่พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียนผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการตอบสนองเกณฑ์บ่งชี้ความก้าวหน้าในระดับ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทุกข้อในระดับสูง คือ 1) นักเรียนเริ่มมีพัฒนาการที่ดีในด้าน ขยัน ประหยัด และ วินัย 2) ยึดครูเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ให้ความสำคัญแก่ผู้ใหญ่ 4) เป็นที่รักใคร่ของบุคคลอื่น 5) ไม่กล้าทำ ผิดระเบียบวินัย 6) แข่งกันทำดี ในระดับที่ยากให้เกิดขึ้นและหากเกิดขึ้นได้ก็ดี สอดคล้องกับ

การศึกษาของคลใจ ถาวรวงศ์ (2552) พบว่า สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสภาพแวดล้อมมีลักษณะร่วมของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีเหตุผล สถาบันครอบครัว มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางตรง และทางอ้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครอบครัวและโรงเรียนควรมีการกำหนด กฎ กติการ่วมกัน โดยให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน
2. โรงเรียนควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและภาคส่วนในการดูแล ติดตาม พฤติกรรมของนักเรียน
3. ครอบครัว โรงเรียน และเพื่อนต้องมีการประสานความร่วมมือในการกำกับติดตาม ดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน
4. โรงเรียนจัดกิจกรรมนิมนต์พระสงฆ์มาสอนนักเรียนที่โรงเรียน และพานักเรียนไป ศึกษา ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นการหล่อหลอมจิตใจ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาวินัยของบุคคลในสังคมไทย ได้แก่ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน
2. การพัฒนาวินัยระดับครอบครัว ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กนกนุช ชื่นเลิศสกุล. (2540). เคล็ดลับการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก. *วารสารวิจัยทางการพยาบาล*, 5(4), 15-25.
- กมลพรรณ โหมดสุวรรณ. (2549). *บรรยากาศในครอบครัว และพฤติกรรมกรพึงตนเองของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- กรมวิชาการ. (2542 ก). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุมตนเอง.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2542 ข). *แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2542 ค). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2548). *แผนปฏิบัติการราชการ 4 ปี พ.ศ. 2548-2551.* กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กาญจนา พวงจิตต์. (2550). *การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียน: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- กิตติพร ปัญญาภิโยผล. (2549). *วิจัยเชิงปฏิบัติการ: แนวทางสำหรับครู Action research: A guide for teacher.* กรุงเทพฯ: นันทพันธ์พรินต์.
- เกรียงศักดิ์ ราชโคตร. (2552). *เอกสารประกอบการสอน วิชามนุษยสัมพันธ์ (902-102) (Human relations).* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก.

- เกียรติชัย นาคสุขไพบูลย์. (2558). *ยุทธศาสตร์การจัดการที่ดินของรัฐ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด*.
 คุยฎีนิพนธ์ปรัชญาคุยฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม, คณะ
 ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จำรอง เงินดี. (2552). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จิราพร ชมพิกุล, ปราณิ สุทธิสุขนธ์, เกรียงศักดิ์ ชื้อเลื่อม, และคุยฎี คำมี. (2552). *สัมพันธ์ภาพ
 ในครอบครัวไทย*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชินวัฒน์ นิจนตร. (2545). *รายงานการวิจัยประเมินผลจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา:
 กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ตและพังงา*. กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัด
 กระทรวงมหาดไทย
- คลใจ ถาวรวงศ์ ดันเจริญ. (2552). *กระบวนการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบ
 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. คุยฎีนิพนธ์ปรัชญาคุยฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนา
 สังคม, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). *จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรม
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ดารุวรรณ ศรีแก้ว. (2549). *ปัจจัยระดับครูและปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับวินัย
 ในการสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
 มหบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ดาว ลิ้มพะสุต. (2543). *แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตร และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว*. วิทยานิพนธ์
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2549). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธัญญรัตน์ โพธิสาร. (2548). *ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ในจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
 การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธัญพร แซ่เทียน. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน
 ในเขตอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ธีระวุฒิ เอกะกุล. (2551). *การวิจัยปฏิบัติการ (Action research)*. อุบลราชธานี: ขงส์วดีอินเตอร์กรุ๊ป.
- ธีระภาภรณ์ ดงอนนท์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นภคกุล พูลสวัสดิ์. (2551). *ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นียบพรรณ (ผลวัฒน์) วรรณศิริ. (2550). *มนุษย์วิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- นุชลี อุปภัย. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ. (2543). *การวิจัยการวัดและประเมินผล: รวมบทความ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- บุญเพียง แทบสี. (2552). *การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 3(2), 173-183.
- บุปผา ศิริรัสมิ์. (2533). *จริยธรรมกับการวิจัย โครงการเผยแพร่ข่าวสารและการศึกษาด้านประชากร*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประกาศรี สีอำไพ. (2550). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี. (2548). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรรณิ ลีกิจวัฒน์. (2553). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์. (2550). *รูปแบบการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน*. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พระครูใบฎีกา พงษ์พันธ์ บุญญวิโส (บุญสอน). (2553). *ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2539). *วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด.* กรุงเทพฯ: กุรุสภา.
- พระมหาสอน ปัจโจปการี. (2553). *มนุษย์กับสังคม.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชัย อันปัญญา. (2552). *การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พูนสุข ช่วยทอง. (2548). *ครอบครัวและคุณภาพเด็ก.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิฑูรย์การปก.
- พูนสุข รื่นปาน. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.*
- เพชร ณ ป้อมเพชร. (2548). *คู่มือสร้างกำลังใจ: 29 บทเรียนเพื่อประสบความสำเร็จและความสุข.* กรุงเทพฯ: 108 สุขยอดไอลเดีย.
- เพ็ญภา กุลนภาดล. (2547). *การศึกษาและการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวในครอบครัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ภัทรชนก พันธสาร. (2554). *การส่งเสริมของผู้ปกครองในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในชุมชนบ้านนาเยี่ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- ภัทรพร เกษสังข์. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการ (Action research).* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กัทธิชา เจริญรักษ์. (2553). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการส่งเสริมวินัยนักเรียน
โรงเรียนเจริญศิลป์ศึกษา “โพธิ์คำอนุสรณ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากกลนคร
เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2532). เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุบลาพรรณ ต้นเขียวรัตน์. (2553). มนุษย์กับสังคม (Man and society) (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 .กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2544). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2551). พจนานุกรม ศัพท์ศึกษาศาสตร์ อักษร A-L ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2551). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- วันเพ็ญ ชนะพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์ทูกิจ. (2555). พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2553). การบริหารกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สมหมาย วินทะไชย. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สยาม เวชกามา. (2557). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านสร้างแต่ จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สรวดี เฟิงศรีโคตร. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย.
คุณิณีพนธ์ปรัชญาคุณิณีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). *ทฤษฎีสังคมวิทยา: เนื้อหาและแนวทางการใช้ประโยชน์เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์และการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *รายงานข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูล สพท. โรงเรียน บุคลากร นักเรียนและข้อมูลทางการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก http://doc.obec.go.th/doc/web_doc
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. ม.ป.ท.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). *มาตรฐานการบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553)*. ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัยประเมินผลคุณธรรม 8 ประการของผู้เรียน: เจตคติและพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: เพลีน สตูดิโอ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559): ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ: สกศ. 2553.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. (2553). *คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมด้วยสื่อสร้างสรรค์คุณธรรม จริยธรรม: วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็ก สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.)
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว. (ม.ป.ป.). *การเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- สิริกร สินสม. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, วิทยาลัยครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- สิรินาด ชงศิลา. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- สิริรัตน์ แอดสกุล. (2553). *สถาบันครอบครัว: พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สิริวุฒิ เกรือวัลย์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.*
- สุพัชรีย์ หนูใหญ่. (2544). *ความสัมพันธ์ในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สุพัตรา สุภาพ. (2541). *ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). *ปัญหาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สุพัตรา สุภาพ. (2551). *การขัดเกลาทางสังคม. ในทิพวรรณ โหละสุด (บรรณาธิการ), สังคมและวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.*
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุรณีย์ ปาจารย์. (2557). *การวิจัยและพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 : การประยุกต์ใช้กระบวนการแผนที่ผลลัพธ์. ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม. (2541). *ความสัมพันธ์ระหว่าง อึดม โนทัศน์ เจตคติต่อบทบาททางเพศสัมพันธ์ภาพในครอบครัว กับบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.*

- องอาจ นัยพัฒน์. (2549). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Quantitative and qualitative research methodologies in behavioral and social science)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อดิเรก พันเขียว. (2556). *ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาร์*. คุษณินพนธ์ปรัชญาคุษณินบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อมราวดีณ อบลุ. (2544). *สุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัมพร สุคันธวิช และศรีรัฐ โกวงศ์. (2550). *มนุษย์กับสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อานันท์ กาญจนานันท์. (2553). *แนวความคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อำไพ หมั่นสิทธิ์. (2553). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2542). *สร้างวินัยให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.
- เอี่ยมพร ลาโยธิ. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Anderson, A. (2006). *The effects of a research-based discipline program, consistency management and Cooperative Discipline, on classroom management and discipline in urban middle schools*. United States-Minnesota: Capella University.
- Ausubel, D. P.(1968). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Erikson, H. F. (1986). *Identity youth, and crisis*. New York: W.W. Norton.
- Hirschi, T. (1969). *Cause of delinquency*. CA: University of California.

- Hopkins, D. (2004). *A teacher's guide to classroom research* (3rd ed.). United Kingdom: Open University.
- Hugher, I. (1999). Action research and practical inquiry: How can I meet the needs of the high-ability student within my regular educational classroom?. *Journal for the Education of the Gifted*, 22, 282-297.
- Hurlock, F. B. (1974). *Adolescent development* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kaye, S. R., & Ian, H. (2000). *Participatory action research: Getting the job done*. Retrieved from <http://www2.fhs.nsyd.edu.au/arow/arer/004.htm>
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (2000). Participatory action research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (pp. 567-605). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kemmis, S., & Wilkinson, M. (1998). Participatory action research and the study of practice. In B. Atweh, S. Kemmis, & P. Weeks (Eds.), *Action research in practice: Partnerships for social justice in education* (pp. 21-36). London and New York: Routledge.
- Kohlberg, L. (1976). Development of moral character and moral ideology. In M. T. Hoffman, & L.W. Hoffman, (Eds.), *Review of child development research*. n.p.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Margaret, L. A., & Howard, F. T. (2006). *Sociology: Understanding a diverse society* (9th ed.). U.S.A.: Thomson Learning.
- Matsueda, R. L. (1982). Testing control theory and differential association: A causal model Approach. *American Sociological Review*, 47(4), 489-504.
- Mills, G. E. (2000). *Action research: A guide for the teacher researcher*. Upper Saddle River: NJ. Merrill.
- Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide for the teacher research* (2nd ed.). New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Newman, B. M., & Newman, P. R. (1991). *Development through life: A psychosocial approach* (5th ed.). Pacific Grove CA: Cole.
- Nuoffer, M. D. (2011) *A case study on positive and relational discipline techniques*. United States Minnesota: Walden University.

- Roger, E. M. (1969). *Modernization among peasants: The impact of communication*. New York: Rinchart and Winston.
- Schmuck, R. A. (1997). *Practical action research for change*. Artington Heights: IRI/Skylight Training and Publishing.
- String, E. T. (1999). *Action research* (2nd ed.). Thousand oaks, CA: Sage. R.R.Bowker.
- Tsou, M. (2005). *The classroom management strategies for addressing discipline problems from expert junior high school teachers in Taiwan*. Florida: Lynn University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์.ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย อาจารย์สังกัดภาควิชาการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.เพ็ญนภา กุลนภาค อาจารย์สังกัดภาควิชาวิจัยและ
จิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.อัญชลี ตันศิริ ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ภาคผนวก ข
เครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความมีวินัยของนักเรียน

ให้คะแนน +1 สอดคล้อง

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจ

ให้คะแนน -1 ไม่สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น		
		+1	0	-1
1	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงตรงเวลาที่กำหนด			
2	ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนตรงเวลาเสมอ			
3	ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งครูทันเวลาทุกครั้ง			
4	นักเรียนไม่พอใจคนที่ไม่ตรงเวลา			
5	เมื่อมีการทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะไปตามกำหนดเวลาการนัดหมายของกลุ่ม			
6	ข้าพเจ้าถูกรุ้มนำนิเรื่องมาโรงเรียนสาย			
7	เมื่อเลิกเรียนข้าพเจ้าจะรีบกลับบ้านทันที			
8	งานจะหนักเพียงใดข้าพเจ้าก็ต้องทำให้เสร็จ			
9	ข้าพเจ้าลอกการบ้านเสร็จทุกครั้ง			
10	ข้าพเจ้าทำงานที่ครูมอบหมายเสร็จทันเวลาทุกครั้ง			
11	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนแต่เช้าเมื่อมาทำเวรห้อง			
12	เมื่อทำงานผิดพลาดข้าพเจ้ายอมรับความผิดนั้น			
13	ข้าพเจ้าทำงานบ้านช่วยผู้ปกครอง โดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องบอก			
14	เมื่อมาโรงเรียนข้าพเจ้าไม่สวมเครื่องประดับ			
15	ข้าพเจ้าแต่งกายถูกต้องตามวันที่โรงเรียนกำหนด			
16	ข้าพเจ้าแต่งกายด้วยเครื่องแบบนักเรียนได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน			

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น		
		+1	0	-1
17	ข้าพเจ้าตัดผมถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด			
18	ข้าพเจ้าจะช่วยผู้ปกครองทำงานให้เสร็จก่อนถึงจะไปเที่ยวเล่น			
19	ข้าพเจ้าจะทำการบ้านจนเสร็จก่อน ถึงเข้านอน			
20	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ			
21	หากมีเพื่อนทำให้ข้าพเจ้าไม่พอใจ ข้าพเจ้าจะต่อว่าเขาทันที			
22	ข้าพเจ้าไม่เคยท้อแท้หรือท้อถอย เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น			
23	เมื่อครูให้ทำงานข้าพเจ้าจะทำให้เสร็จก่อน ถึงแม้จะไม่ชอบงานนั้นก็ตาม			
24	ในวิชาที่เรียนถ้าข้าพเจ้าไม่ชอบ ข้าพเจ้าจะนำอย่างอื่นมาทำ หรือชวนเพื่อนคุย			
25	ข้าพเจ้ากล้าเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ความไม่เข้าใจกันระหว่างเพื่อนหรือคนในครอบครัว			
26	ถ้าทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะขออาสาเป็นผู้รายงานหน้าชั้น			
27	ข้าพเจ้ากล้าตัดสินใจในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเลือกแผนการเรียน การแต่งกายที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง			
28	ข้าพเจ้ามีความคิดเป็นของตนเองไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น			
29	ถ้าเรียนไม่เข้าใจข้าพเจ้าจะสอบถามคุณครูทันที			
30	ข้าพเจ้ากล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม			
31	ข้าพเจ้ามีความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกต้องเหมาะสม ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคม			
32	ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้			
33	ข้าพเจ้ามีจิตใจมั่นคง ไม่คล้อยตามผู้อื่น โดยไร้เหตุผล			
34	ข้าพเจ้าแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน และตามกาลเทศะ			
35	ข้าพเจ้าคอยแนะนำเพื่อนให้ปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม			
36	ข้าพเจ้าถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียนตามกฎของโรงเรียน และทุกสถานที่ ๆ ให้ถอดรองเท้า			
37	ไม่ว่าอยู่ที่ไหนข้าพเจ้าจะทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้			

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น		
		+1	0	-1
38	ข้าพเจ้าไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน ผ่นัง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เป็น สาธารณะประโยชน์			
39	ข้าพเจ้าเข้าแถวเพื่อรอคิวซื้อของเสมอ			
40	ข้าพเจ้าไม่หยิบของที่ไม่ใช่ของตนเองก่อนได้รับอนุญาต			

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

รุ่งเรือง ตันเจริญ

ผู้วิจัย

การตรวจสอบความตรงของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3			
1	1	1	1	3	1	ผ่าน
2	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
3	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
4	0	0	1	1	0.33	ไม่ผ่าน
5	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
6	1	1	0	2	0.66	ผ่าน
7	1	1	0	2	0.66	ผ่าน
8	-1	1	1	1	0.33	ไม่ผ่าน
9	-1	0	-1	-2	-0.66	ไม่ผ่าน
10	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
11	-1	1	0	0	0	ไม่ผ่าน
12	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
13	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
14	-1	1	0	0	0	ไม่ผ่าน
15	1	1	1	3	1	ผ่าน
16	1	1	1	3	1	ผ่าน
17	1	1	1	3	1	ผ่าน
18	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
19	1	1	1	3	1	ผ่าน
20	1	1	1	3	1	ผ่าน
21	-1	1	1	1	0.33	ไม่ผ่าน
22	-1	1	1	1	0.33	ไม่ผ่าน
23	1	1	1	3	1	ผ่าน
24	1	1	0	2	0.66	ผ่าน
25	0	1	1	2	0.66	ผ่าน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3			
26	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
27	1	1	1	3	1	ผ่าน
28	0	1	0	1	0.33	ไม่ผ่าน
29	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
30	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
31	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
32	0	1	0	1	0.33	ไม่ผ่าน
33	0	1	1	2	0.66	ผ่าน
34	1	1	0	2	0.66	ผ่าน
35	1	1	0	2	0.66	ผ่าน
36	1	1	1	3	1	ผ่าน
37	1	1	1	3	1	ผ่าน
38	1	1	1	3	1	ผ่าน
39	1	1	1	3	1	ผ่าน
40	1	1	0	2	0.66	ผ่าน

แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน
สำหรับผู้ปกครอง, ครู เพื่อน และนักเรียนประเมินตนเอง

คำชี้แจง

ให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน
ข้อคำถาม จำนวน 30 ข้อ

ข้อ	ข้อความ	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงตรงเวลาที่กำหนด		
2	นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลาเสมอ		
3	นักเรียนทำการบ้านส่งครูทันเวลาทุกครั้ง		
4	เมื่อมีการทำงานกลุ่มนักเรียนจะไปตามกำหนดเวลาการนัดหมายของกลุ่ม		
5	นักเรียนถูกครูตำหนิเรื่องมาโรงเรียนสาย		
6	เมื่อเลิกเรียนนักเรียนจะรีบกลับบ้านทันที		
7	นักเรียนทำงานที่ครูมอบหมายเสร็จทันเวลาทุกครั้ง		
8	เมื่อทำงานผิดพลาดนักเรียนยอมรับความผิดนั้น		
9	นักเรียนทำงานบ้านช่วยผู้ปกครองโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องบอก		
10	ข้าพเจ้าแต่งกายถูกต้องตามวันที่โรงเรียนกำหนด		
11	ข้าพเจ้าแต่งกายด้วยเครื่องแบบนักเรียนได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน		
12	นักเรียนตัดผมถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด		
13	นักเรียนจะช่วยผู้ปกครองทำงานให้เสร็จก่อนถึงจะไปเที่ยวเล่น		
14	นักเรียนจะทำการบ้านจนเสร็จก่อน ถึงเข้านอน		
15	นักเรียนพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ		
16	เมื่อครูให้ทำงานนักเรียนจะทำให้เสร็จก่อน ถึงแม้จะไม่ชอบงานนั้นก็ตาม		

ข้อ	ข้อความ	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
17	นักเรียนกล้าเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ความไม่เข้าใจกันระหว่างเพื่อนหรือคนในครอบครัว		
18	ถ้าทำงานกลุ่มนักเรียนจะขออาสาเป็นผู้รายงานหน้าชั้น		
19	นักเรียนกล้าตัดสินใจในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเลือกแผนการเรียน การแต่งกายที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง		
20	ถ้าเรียนไม่เข้าใจนักเรียนจะสอบถามคุณครูทันที		
21	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม		
22	นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกต้องเหมาะสม ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคม		
23	นักเรียนมีจิตใจมั่นคง ไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล		
24	นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน และตามกาลเทศะ		
25	นักเรียนคอยแนะนำเพื่อนให้ปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม		
26	นักเรียนถอดรองเท้าก่อนเข้าห้องเรียนตามกฎของโรงเรียน และทุกสถานที่ ๆ ให้ถอดรองเท้า		
27	ไม่ว่าอยู่ที่ไหนนักเรียนจะทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้		
28	นักเรียนไม่ขีดเขียน โต๊ะเรียน ผนัง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะประโยชน์		
29	นักเรียนเข้าแถวเพื่อรอคิวซื้อของเสมอ		
30	นักเรียนไม่หยิบของที่ไม่ใช่ของตนเองก่อนได้รับอนุญาต		

ลงชื่อ.....

(.....)

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง

รุ่งเรือง ตันเจริญ

ผู้วิจัย

ความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

คนที่	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	T28	T29	T30	Total	Group	
21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	25	1	
27	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	24	1	
5	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	22	1	
10	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	22	1	
19	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	21	1	
25	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	21	1	
29	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	20	1	
28	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	19	1	
14	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	18	1	
24	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1	18	1	
30	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	18		
7	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	0	17		
13	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	17		
17	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	17		
20	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	17		
26	0	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	17	
9	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	16	

ภาคผนวก ค
คำถามการสนทนากลุ่ม

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) จำนวน 6 ข้อ
หัวข้อสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อพฤติกรรมด้านความมีวินัยของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน
2. ท่านคิดว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชนประสบปัญหาด้านการขาดวินัยเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง
3. ท่านคิดว่าอะไร คือสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีวินัย
4. ท่านคิดว่า ตัวอย่างของผู้ประพฤติตนมีวินัยที่สังคมยกย่อง มีส่วนช่วยส่งเสริมความมีวินัยแก่เด็ก และเยาวชนหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านคิดว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบใดที่จะช่วยเสริมสร้างความมีวินัยแก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบัน
6. ท่านคิดว่าครอบครัวและสถานศึกษาจะมีบทบาทและแนวทางเสริมสร้างความมีวินัยแก่เด็กและเยาวชน ได้อย่างไร

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) จำนวน 4 ข้อ
เพื่อกำหนดร่างกรอบของยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่าง
สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาโดยการประชุมกลุ่มย่อย

1. ท่านคิดว่าควรมีแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยของเด็กอย่างไร
2. ท่านคิดว่าควรมีองค์กรใดเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมวินัยของเด็ก
3. ท่านคิดว่าแต่ละองค์กร ควรมีบทบาทอย่างไร ในการร่วมกันส่งเสริมวินัยเด็ก
4. ท่านคิดว่าองค์กรใดควรเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริมความมีวินัยของเด็ก

และกำหนดแนวนโยบายอย่างไร

ภาคผนวก ง

หนังสือขอเชิญร่วมสนทนากลุ่ม ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
และขอใช้สถานที่เก็บข้อมูลงานวิจัย

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นายภูซงค์ รังสินธ์

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นายประสาร เศวตสุพร

ด้วยนางรุ่งเรือง ดันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นางแนนน้อย เทวานฤมิตรกุล

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณูปการ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณูปการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นางพวงทอง วรรณวีเวชศิลป์

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณูปการ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณูปการ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นายกิตติพงษ์ ศรีเมือง

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นประธานควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศรีสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๒๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นายพงษ์ศักดิ์ โพธิ์งาม

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณนินนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณนินนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐุ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นางสาวชดา เวศสุวรรณ

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาททุท เป็นประธานควบคุมดุษฎีนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นางมณฑา มหะพรหม

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐุ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๖๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นายเจษบดินทร์ ทวีทรัพย์เพิ่มพูน

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นางสาวชลลดา ปรางมาศ

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณนินห์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณนินห์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๒๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน นางสาวสิตานันท์ ทรัพย์มา

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณนินิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณนินิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘/ว ๐๖๕๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน เด็กหญิงบุรญา ยอดอาสา

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำคุณนินิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานควบคุมคุณนินิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอน ดำเนินการทดลอง จึงมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ในวันศุกร์ที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ โทร. ๒๐๖๗
 ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว ๑๙๒๖ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙
 เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 การศึกษาและการพัฒนาสังคม รหัสประจำตัว ๕๒๘๑๐๐๒๑ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง
 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบัน
 การศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ขลิ มาพุด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ขณะนี้อยู่ใน
 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยและมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
 เครื่องมือ ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็น
 อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
 รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ โทร. ๒๐๖๗
 ที่ ศธ ๖๖๒๑/ว๑๙๒๖ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กุลนภาดล

ด้วยนางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 การศึกษาและการพัฒนาสังคม รหัสประจำตัว ๕๒๘๑๐๐๒๑ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง
 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบัน
 การศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ขณะนี้อยู่ใน
 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยและมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
 เครื่องมือ ในกรณีนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็น
 อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
 รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ ๖๖๒๑/ ๑๓๑ ๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ดันศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ค่าโครงการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางรุ่งเรือง ดันเจริญ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาและการพัฒนาสังคม รหัสประจำตัว ๕๒๕๑๐๐๒๑ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบัน การศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ขณะนี้อยู่ใน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยและมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือ ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ์ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ ๖๒๑๘.๑/๐๐๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖

ด้วยข้าพเจ้า นางรุ่งเรือง ดันเจริญ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา และการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและ สถาบันการศึกษา โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลิ มาพุทธ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ จึงมีความประสงค์ ขออนุญาตให้ใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลกับนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้ เพื่อนำไปประกอบการขออนุมัติพิจารณาจริยธรรมการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้หนังสือ ขออนุญาตสถานที่ก่อนที่จะเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม

โทรศัพท์ ๐๓๘ - ๑๐๒๐๖๗

โทรสาร ๐๓๘ - ๓๙๑๐๔๓

ที่ ศธ 04236/3565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6
410/1 ถนนมรุพงษ์ อำเภอเมือง ฉ.ช. 24000

4 กรกฎาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

อ้างถึง หนังสือคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ ศธ 6218.1/005 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2559

ตามหนังสือที่อ้างถึง นางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา และการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยุภัณฑ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์ การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีความประสงค์ขออนุญาตใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 นั้น

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อนุญาตให้ นางรุ่งเรือง ตันเจริญใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระวัฒน์ วรรณนุช)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

กลุ่มอำนวยการ

โทร. 0 3851 7280

โทรสาร 0 3851 7279

<http://sesa6.brr.ac.th>

ใบยินยอมให้ใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

อนุญาตให้ นางรุ่งเรือง ตันเจริญ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อให้การวิจัยดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ จึงมีความประสงค์ขออนุญาตใช้ชื่อสถาบันและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยกับนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖ จังหวัดฉะเชิงเทรา

- อนุญาต
 ไม่อนุญาต

ลงนาม.....
 (นางรุ่งเรือง ตันเจริญ)
 ตำแหน่ง ผู้เรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๖
 วันที่ 4 พฤศจิกายน 2559
 ประทับตราสถาบัน (ถ้ามี)

ภาคผนวก จ

ภาพการสนทนากลุ่ม การเยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมที่นักเรียนทำ

การสนทนากลุ่ม
หัวข้อสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

การสนทนากลุ่ม
หัวข้อการส่งเสริมความมีวินัยนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูและนักเรียน

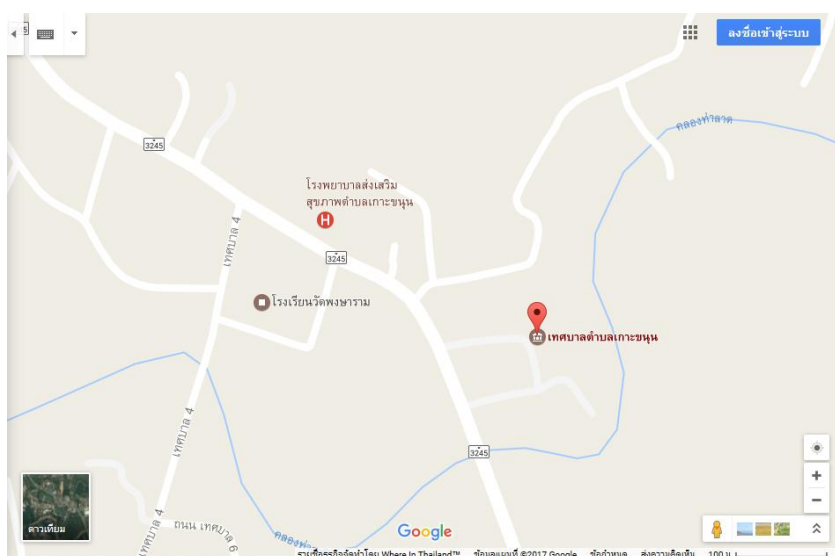
ภาพเยี่ยมบ้าน

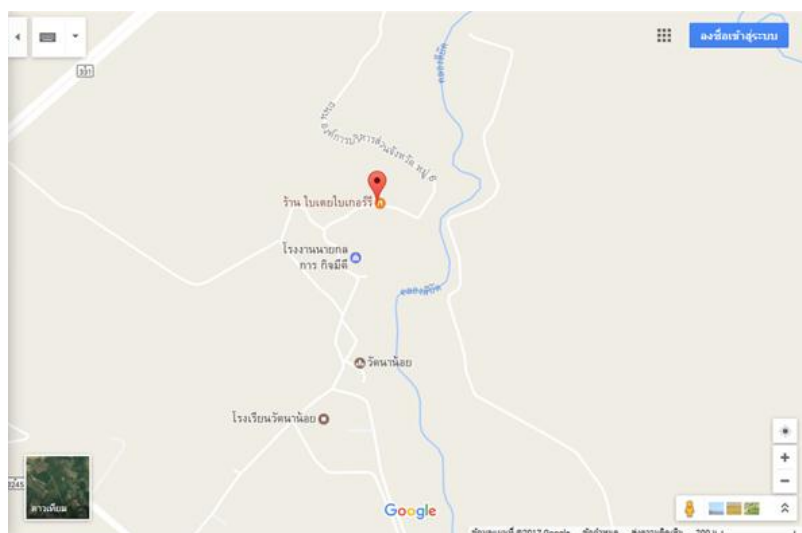

ภาพพฤติกรรมนักเรียน

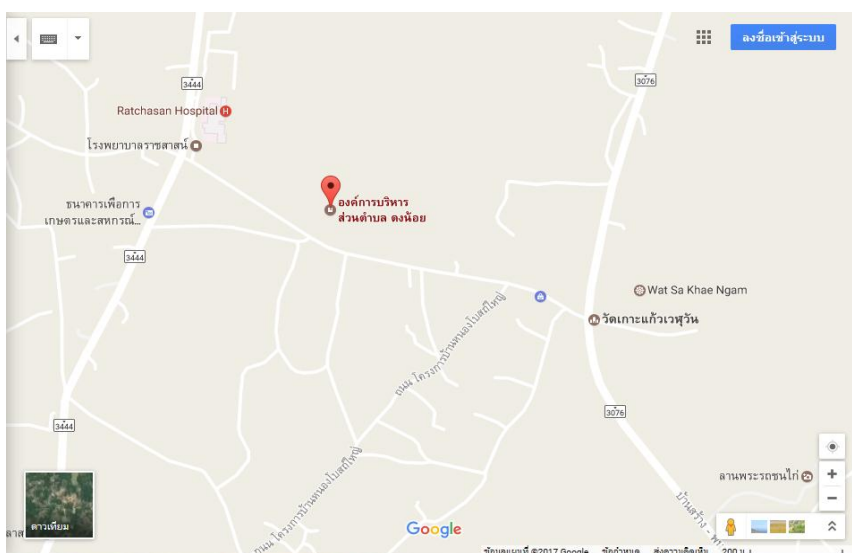

ภาพครอบครัวและแผนที่ชุมชนครอบครัวที่ 1

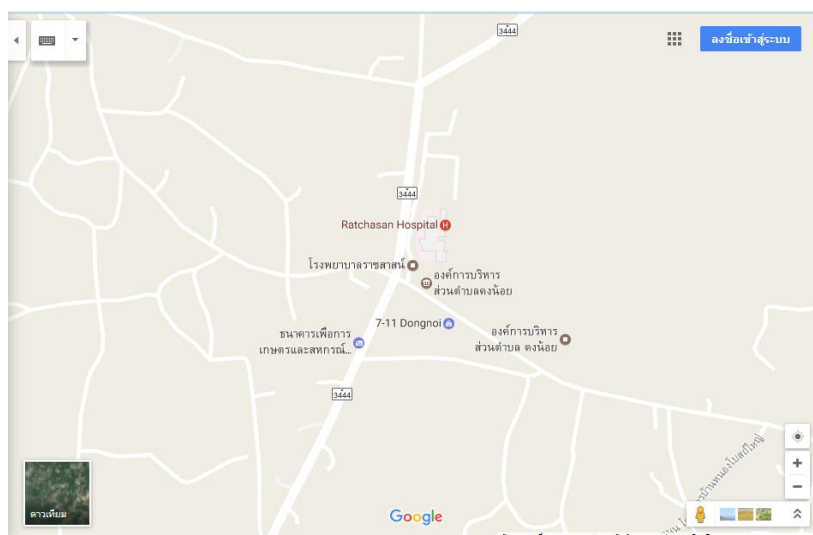

ภาพครอบครัวและแผนที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

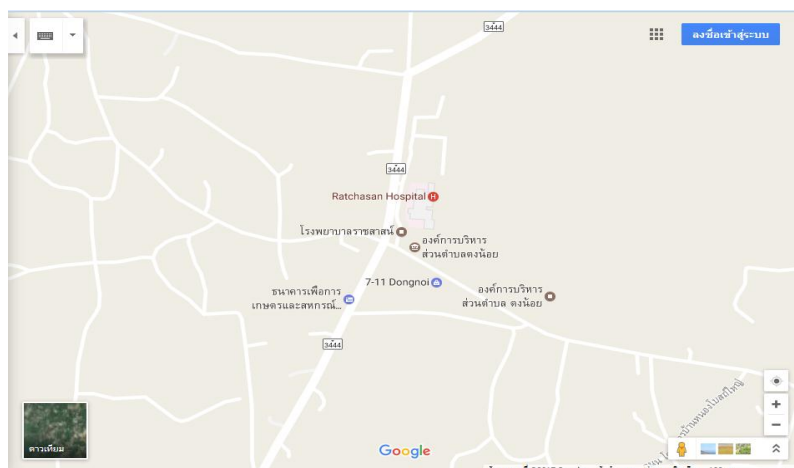

ภาพครอบครัวและแผนที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

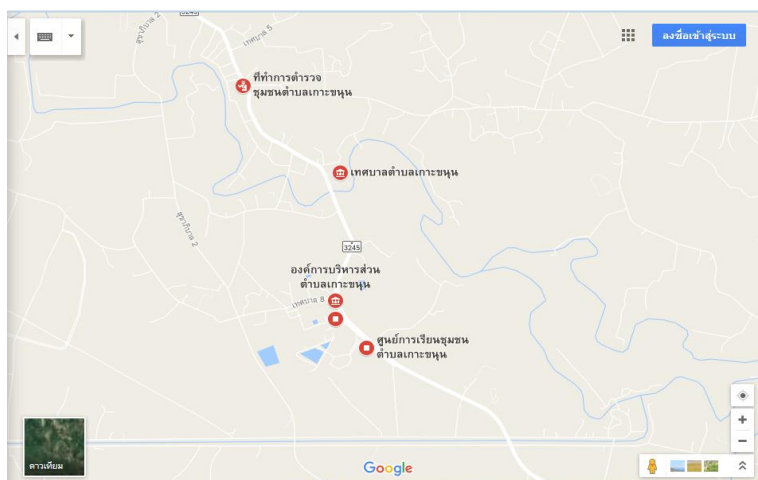

ภาพครอบครัวและแผนที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ภาพครอบครัวและแผนที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5

ภาพครอบครัวและแผนที่ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางรุ่งเรือง ตันเจริญ
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	42/ 2 หมู่ 4 ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา 24110
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2536	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านเหล่าอ้อย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
พ.ศ. 2536	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนมัธยมวัชรวิโร อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา (ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 3 ฉะเชิงเทรา)
พ.ศ. 2537	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนหนองไม้แก่นวิทยา อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24190
พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4-ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา 24120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การศึกษาและการพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยบูรพา